

Krkonošská pohádka

Božena Šimková

1992

digitalizace a obrázky: Thyronx@seznam.cz

1. Jak Trautenberk lovil v Krkonošově revíru

Na Krkonoších vládl odnepaměti Krakonoš a pod

horama se vystřídalo pánů, že by je nespočítal. Malí - velcí - tlustí - tencí, ale všichni z panského těsta, jedni za osmnáct, druzí bez dvou za dvacet.

No a tohle bývalo za časů pána z Trautenberka. Moc velký pán to tedy nebyl, zámek měl spíš jako větší chalupu, čeledě všehovšudy jednu děvečku, jednoho pacholka a k tomu ještě hajného. Ale poroučet uměl a nosil se, jakoby mu patřilo všechno sakumprásk - od Sněžky až po Jilemnici.

A v tom byl ten háček. Trautenberkovo panství sousedilo s Krakonošovým - a toť se ví - malý pán a velký pán v jednom sousedství, to nedělá nikdy dobrotu. A tak zatímco Krakonoš měřil ráno co ráno mílovými kroky údolí a kopce, aby věděl kam poslat déšť a kde profouknout lesy, jak pomoci skále od viklavého kamene a potokům od mlaskavého bahna a kolik sněhu nachystat na zimu, kolik dát slunce na sušení sena... Trautenberk, zalezlý jak jezevec, se užíral zlostí a závistí.

Zlost a Závist mu stály u kolíčky. A taky Lakota. Ony sudičky bývají vždycky tři a alespoň jedna přisoudí dítěti něco kloudnějšího , ale tentokrát se nějak

špatně domluvily a že se jim nechtělo trmácet pro dobrou sudičku přes celý hora, přibraly tu, co byla po ruce, jednou není vždycky a z kluka vyroste stejně pán. A ta třetí byla právě Lakota.

A tak se Trautenberk vztekal na sluníčko, že mu svítí do oken, na déšť že mu prší na střechu, a co teprve když napadl sníh...! Lakomý byl, že by pro krejcar poručil čeládce hnát blechu na Sněžku a ještě by hulákal, že jim to trvá. A záviděl ptákům peří, lesní zvěři kožíšky a i těm pstruhům v potoce vyčítal stříbrné šupinky, prý, nač jim je taková paráda, když jsou stejně dobrý akorát na pekáč.

Nejvíc záviděl Krakonošovi.

- Čerti prý vědí jak to ten Krakonoš dělá... Trávu má jak vzrostlé žito, revír plný zvěře a člověk neudělá krok, aby nezakopl aspoň o prašivku!

Inu, kde jsou prašivky, jsou i hříbky, špitl hajný co na stoličce u kamen protahoval flintu cuckovým provazem. Něco říct se slušelo, jenomže zase tak úplně přizvukovat nemohl - on Krakonoš má uši všude - a odporovat pánovi, když je nažhavený jako

**prskavka si taky netroufl. Tak honem odváděl řeč ,
prej, kdovíjak to letos bude, na houby bude sucho a
pršet ne a ne, no ale zasejc pěkně schne seno.**

**- Kdyby jen hříbky! Borůvky by mohl hrabat
hráběma, maliny nabírat lopatou a ostružiny má jak
bosenský švestky, vyplivuje Trautenberk závistivá
slovíčka.**

**- Boží požehnání, přikyvuje optrně hajný, aby si to
nerozházel s Krakonošem ani s Trautenberkem.
Jenomže zavděčete se dvěma pánům jednou
písničkou!**

Trautenberk vyletěl z křesla jako čert z komína.

**- Jakýpak Boží požehnání? Když chce, sluníčko mu
svítí a nad mým je zamračeno, když chce, deštíček
mu padá a na mým je potopa, když chce, větříček mu
foukne a mě padají slívy ještě zelené.**

**Co věta - to prásk do stolu. Ještě že Trautenberk má
od samého nicnedělání ruce jako z tvarohu a stůl po
dědečkovi je z dubových fošen, bytelný, žádná
panská parádička. Ale stejně se hajný při každé ráně
skrčil ´, až z něho byla na stoličce šedivá hromádka.**

Dočista zapoměl že Krakonoš slyší, když ve stavení cinkne poklička, natož takový kravál, a ze všech sil se snaží strefit do pánovy noty:

- Ze slív nám, milostpane, zbyl akorát hrnec od předloňských povidel.

Ne že by Trautenberk byl zrovna žhavý na povidla ale když mu jeho vlastní sluha naservíruje pěkně po lopatě že, pámbu daleko a do žlabu vysoko, nemusel by se jmenovat ani Trautenberk, nemusela by mu žádná sudička špendýrovat vzteklou krev, aby nespustil jako o manévrech:

- Himllaudóndonrvetrkrucajselement...!!!

Sakramenty lítaly jako dělové koule, hajný už byl jako krtičina a Trautenberk pořád dokola - já mu ukážu, kdo je tady pán, já mu dám jahody a hřiby, já mu dám plnej revír zvěře... počkat, to je nápad... ono když šlo o prevítstvo - Trautenberk, jak byl na všechno líný a na přemýšlení tuplem - nápady se mu v hlavě jen rojily a vyskakovaly jak světýlka na bažinách.

Hajný, vem flinty, jde se do lesa!

-Mi-mi-milostpane, zabreptal hajný samou radostí, že je po bouřce,- to je to nejlepší, co ráčíte ráčit, už můj nebožtík dědek, co sloužil u vašeho milostdědečka, říkával, to je balzám na duši a tělo...

A tak šli. Louky byly strakaté jako marcipánová srdce, obloha jako modrý atlas, slunce hřálo a větrík pofukoval zlehounka, aby se skály nepotily a země neměla žízeň. Přišli do lesa ale tam ticho až strach. Pták nezaspíval, zvěř se nemihla, i to mraveniště bylo bez života.

Takhle se mi staráš o revír! hulákal Trautenberk na hajného, nejspíš ale proto, aby se v tom tichu nebál.

-Kde jsou jeleni, zajíci, koroptve ? Vždyť tu není ani vypelichaná veverka! A kopl do mraveniště, jakože se vzteky nezná.

- O-oni šli prosím asi do Krakonošova, oni tam prosím mají lepší pasení...

A hajný se třásl dopředu, jak zas bude milostpán vyvádět.

Ale Trautenberk se jen ušklíbl a že když jeho zvěž chodí do Krakonošova, proč by si on pro ni nemohl dojít.

Hajný zůstal jako solný sloup. Do Krakonošova a s flintou...

-Milostpane, pytláčit se nesmí, až se sám polekal té troufalosti.

Ale - milostpán nemilostpán- pytláctví pytláctví je pro hajného ze všech lidských hříchů ten nejnelidštější. A jak byl dobrák od kosti, srdce měkkýho a duše soucitná, s pytláky neměl slitování. Být po jeho, každému takovému by měla ruka upadnout, nohy zchromnout, měl by na místě zčernat a k tomu ještě zkamenět.

- za trest a pro výstrahu.

Teď se ale Trautenberk dopálil doopravdy.

- Mlčet! Já rozhoduju co se smí a nesmí.

Vykročil a hajný za ním drmolil motlitbičky ke všem lesním duchům a andělům strážným, aby zahnal ptáky i lesní zvěř na druhý konec Krkonoš, aby seslali na milostpána ovčí mlhu, nebo mu nastražili bludný kořen, rotože on hajný, takovou strašlivost přes srdce nepřenese, ale zase - co má dělat, milostpán poručí a poslouchat se musí.

Asi měli napilno ti lesní duchové a andělé strážní, protože, když hajný zvedl hlavu, uviděl před sebou

bílou ceduli z březové kůry a na ní modřínovými šiškami vysázený nápis: TADY JE KRAKONOŠOVO.

A za cedulí se na pasece pase jelen dvanáctérák, panáčkují zajíci, koroptev vyvádí mladé, v korunách smrků se houpou veverky, drozd jim k tomu hvízdá a datel bubnuje. Učiněný ráj.

- Flintu sem! vyštěkne Trautenberk.

- Milostpane, zaúpí hajný jako by Trautenberk chtěl tu flintu na něho. Ale ten už mu ji vyškulbl z ruky a prásk, prásk, ani nemíří a každá rána se čtyřikrát

vrací, jak s ní ozvěna pohazuje od skály ke skále, od hory k hoře.

Zaslechla ten rámus sojka, bodejt' ne, ran jako o manévrech, vyletěla jako šíp, obkroužila paseku pěkně z výšky, aby nějaký ten brok taky neschytila a jedno karé za Krakonošem.

Ona to nebyla jen tak nějaká sojka, ale Krakonošova pomocnice. Ono ohlídat hora od Rýchor až k Harrachovu, je pěkná štrapác. Může se stát, že třeba Krakonoš rychtuje v Obřím dole zbloudilé kameny a na Černé hoře mu nějaký nemrcouch líčí oka na zajíce, nebo vybírá ptačí hnízda. A tak jednou když sojka s pláčem přiletěla, že jí v hnízdě nezůstalo ani jedno vajíčko, řekl Krakonoš: - Víš co? Když se teda nebudeš starat o mláďata, ohlídej mi hora, já taky nemůžu být všude a víc očí víc vidí, ještě k tomu když se dívají z vejšky. Budeš má strážná, sojka.

A při tom zůstalo. Sojka byla na tu hodnost jak se patří pyšná, zvlášt' když jí Krakonoš přibarvil peříčka do duhové krásy, aby každý věděl s kým má tu čest. Teď letí a cestou si sumíruje, jak nejrychlejc to všechno Krakonošovi, řekne, jen aby ho našla, než mu Trautenberk vystřelí všechnu zvěř. Měla štěstí,

Krakonoš nebyl daleko, chystal za Kokrháčem zvířátkům seno na zimu a neslyšel ani ozvěnu, protože starý, kapánek už opelichaný kopec Kokrháč usoudil, že při práci se nemá nikdo vyrušovat, přetržená práce je jako přetržená písnička, člověk pak těžko chytá notu... Pakoval teda ozvěnu na druhou stranu.

Sojka žuchla na krmelec jako placka na plotnu a hned:

- Krakonoši, Trautenberk ti střílí zvěř a zajíce a koroptve... Dál už nemohla popadnout dech a Krakonoš řekl:

- Jen se vydejchej, já se na to kouknu, a sáhl po holi. Byla to taková hůl, že když jí přiložil tenkým koncem oku, viděl tím tlustým koncem, všechno na horách i pod horama, na zemi i ve vodě, a kdyby chtěl, viděl by i netopýry , co hřadují hlavou dolů v boskovských jeskyních. Přiložil hůl k oku a vidí: Trautenberk běhá po pasece a pálí jako zběsilý. Ne, že by zrovna čarostřelec, on tak na dva kroky stodolu a ještě musí být pořádně velká, ale i slepé kuře zrno najde, a tak hajný skládá do řádku mámu koroptev, zajíčka - březňáčka a taky srnečka, který včas neutekl, protože

mu leknutím zdřevěněly nohy.

Krakonoš uhodil holí, až se hora zachvěly.

- Tak na týhle pečince si, Trautenberku nepochutnáš!

Trautenberk by snad střílel do soudného dne a pánubohu do oken, přestože na pasece už dávno nebylo živáčka, kdyby mu nedošel prach a broky a kdyby se najednou neudělalo černo jako před bouřkou.

- Milostpane, musíme si pospíšit, aby nás to nechytlo, ukazoval na bouřkový mrak a v duchu si říkal, že tohle jistě nastrojil Krakonoš a kdo ví, co ještě, on ty pytlácký jatka tak nenechá a má pravdu, ale jak k tomu přijde chudák člověk, který musí poslouchat, aby to odnesl zrovna jako pán. To se ví, Trautenberk by zmok nerad. Člověk zmokne, nastydne a kouká z toho dlouhý marodění a čeládka potom zatím zvlčí. A taky se bál bouřky. O krkonošskou bouřku není co stát, když je člověk pod střechou natož pak v lese nebo - co je nejhorší - někde na cestě. Tak poručil hajnému aby honem rychle sebral úlovek a ještě mu nezapoměl vynadat, že kdyby nebyl hlava skopová, mozek slepičí a vzal s sebou pořádně patron, mohlo být pětkrát víc.

**A šli. Vpředu Trautenberk jako generál po vítězné bitvě, vzadu hajný, hlavu u země, jak ho tížil ten smutný náklad a strach z Krakonoše. Marně se utěšoval, že on je malý pán, že kdyby se jen slůvkem vzepřel, Trautenberk ho vyžene a co on na stará kolena a bez lesa, když jeho táta, dědek, a všichni pradědkové se v lese narodili a v lese taky umřeli... A už jsou na dvoře a Trautenberk huláká:
- Anče, Kubo, ke mně!**

Anče s Kubou sloužili u Trautenberka druhým rokem.

Těšili se, že až si uskládají nějaký ten krejcar, pořídí si chalupu a budou žít v lásce a svornosti, jak se na pořádné lidi sluší. Dřeli od rána do večera, ale když přišlo k placení Trautenberk, že nemá, že až po žních, a po žních zas, že se neurodilo, a až kolik bude brambor..., a tak to šlo dokola a ještě se vztekal, co pořád máte, u mě o nic nepřijdete.

Přiběhli teda na ten křik a nestačili se divit. A Trautenberk už poroučí:

- Anče, zajíce chci mít s perníkovou omáčkou, koroptev nadívanou a srnčí nalož do láku s bobkovým listem, jalovcem a hřebíčkem, a nezapoeň na tymián a nový koření.

On Trautenberk, co se jídla týče, byl fajšmekr nad fajšmekry. Ještě ani neochutnal a už podle vůně poznal, jestli je něčeho moc, a něco zase chybí. Však si taky dával strojit: snídani na vidličku, oběd o pěti chodech, ke svačině maso studené, k večeři na rožni.

Inu pán se kulatí, chalupa hubne.

- A koukejte dělat. Než si schrupnu, ať je jídlo na stole.

A šel a rozvalil se v parádním pokoji na křesle po

dědkovi a v tu ránu chrápal jako když pilou řeže.

- Tak se do toho dáme, řekl Kuba, který už hodnou chvíli polykal sliny při pomyšlení na ty dobroty. Ne, že by Trautenberk nechával čeládce něco od svýho. Musely jim stačit ve všední den brambory a kyselo a v neděli kyselo a brambory. Ale při troše šikovnosti se dá tu ud'obnout, tam oblíznout a Kuba šikovný byl, že ho Anče nestačila honit od plotny. Hajný bral mámu - koroptev, zajíčka- březňáčka, a srnečka co ho nohy včas neodnesly, bral a dával na stůl, jako by je do rakve pokládal.

- Hajnej, všimla si toho Anče, - co se vám stalo?

Jako by tím slovíčkem protrhla hráz, už se to z hajného vylejvá jak velká voda: jak se milostpán vztekal, že má Krakonoš všechno onačejší, jako on, hajnej, hlava nemyslivá, řekl o tom pasení, jako že milostpánova zvěř chodí do Krakonošova, a jak potom milostpán střílel do těch ubohých stvoření, to že jako by mu do vlastního srdce stříleli...(Že se celou tu dobu modlil k lesním duchům a strážným andělům, radši neřekl.)

- No hanej, řekla Anče a bylo to jako když bičem

šlehne. Ale když viděla tu kupičku neštěstí, přišlo jí hajného líto.

Však on to tak Krakonoš nenechá.-

Himllaudondonrvetrkrucajselement! zaburácelo z Trautenberkova okna - čeládka si sněmuje a pán aby umřel hlady!

Kuba popadl nůž, ještě ho pro jistotu obtáhl o řemen, - a div se světe: sotva nůž prořízl zaječí kůži, vytryskl vzhůru gejzír pilin, už je vysoký jako Kuba, už je až do stropu.

Mankote! vyjekla Anče, protože piliny začaly lítat i z koroptve a ze srnečka, už jich je všem po kotníky, Anče křičí, Kuba uskakuje a hajný běhá od srnečka ke koroptvi, od koroptve k zajíci, a hlas mu přeskakuje samou radostí:

- Zvířátka zlatý, tak vy nejste opravdový, já věděl že vás Krakonoš nedá...

Trautenberk vyletěl ze stavení, piliny mu chrstly do tváře, a zadusily v krku všechny donrветry, krucajselementy, a sakramenty, zasypávaly ho zepředu - zezadu, zprava, zleva, už je v nich po pás, už mu jen hlava čouhá a nemůže ani křičet pomoóóc.

V té chvíli nebe zčernalo, blesky se zaklikatily jako hejno zmijí, hrom udeřil, až Sněžce poskočila sněhová čepice a uprostřed dvora stojí Krakonoš.

- Ještě jednou, mi Trautenberku, vlezeš do revíru a posypou se piliny z tebe!

Mávl holí a z hromady pilin vylétla máma - koroptev, vyskočil zajíc březňáček, srneček zadupal všema čtyřma a všichni si to zamířili domů - do Krakonošova.

Jen od Trautenberka ještě dlouho odhazovali piliny, než ho vytáhli na světlo boží. Kupodivu byl zticha - inu jako v pilinách. Anče s Kubou si libovali, že až přijde zima, pěkně si s těmi pilinami zatopí, jen hajný si ještě dlouho mutýroval hlavu, kdo to všechno spunktoval - lesní duchové, andělé strážní nebo sám Krakonoš?

Může být tak i tak, ale jedno je jisté:

Cizí svato, sousedovo svatější.

Jenže povídejte to Trautenberkovi anebo vůbec některým lidem.

2. Jak Trautenberk topil Krakonošovým dřevem

To zas rozkopal nějaký neřád pod Černou horou ty nejhezčí prašivky. Muchomůrky - nohy vyvrácené, kropenaté kloboučky po trávě, - a kuřátkům tápla šmajdává noha rovnou doprostřed hnízda.

Krakonoš se rozpálil jako kovářská výheň. Ne, že by

neřál lidem trochu těch hub a nebo klestí. ale kopat do něčeho co zrovna není k užitku, co roste jen pro tu pěknost a potěšení oka, to si koleduje o trest. Lost v Krakonošovi bublala, mračil se jak bouřkové nebe, ale přece jen si nejdřív klekl a hleděl napravit tu spoušť. Narovnal muchomůrkám nohy, potřel jitrocelovou mastí a nasadil na ně kloboučky, kuřátkům načechral hnízdo a pokropil je jitří rosou, poprosil klikatou zmiji, co se vyhřívala na kamenném plácku, aby to tady ohlídala, že jde pustit dolů psí počasí.

Měl to v Kotli pěkně narychtovaný: maštal s větrnými koňmi, jeskyni s mlhou jako smetana a ve skalní sýpce kroupy - od těch nejmenších jako hrášky až po holubí vejce.

- Já vám dám - ničit mně na horách krásu! křikl a ozvěna, celá radostná, že přijde ke slovu, se rozburácela do všech stran. Krakonoš pustil větrný koně - vyrazili s divokým hukotem, že se stromy ohýbaly - vytáhl z jeskyně náruč mlhy, ze sýpky hrst míchaných krup a už se čerti ženili.

Tou dobou Trautenberk, vyložený z okna, klobouk do čela, aby ho sluníčko nepíchalo do očí, komandoval čeládku, že ti chudáci nevěděli, co dřív popadnout a kam se vrtnout. Kuba s hajným řežou dříví a Trautenberk - kůže líný, už mělo být naštípaný! Ančí zas od prádla honí do kuchyně, prej, za chvíli je poledne a plotna studená. Anče chtěla odseknout, že milostpán má na bradě ještě mastný od svačiny, ale vítr ji uchňapl slova jako rorýs mouchu, rozfoukl piliny do žlutého kužele a roztočil ho jako káču uiííí - podebral Trautenberkovi klobouk a honí ho po

dvoře.

- Můj parádní klobouk! Chyťte ho! huláká

Trautenberk, ale v tom mu vlítne do krku chuchvalec mlhy a vmáčkne tam zpátky dlouhý sakrament. A už mlha zavalila dvůr, už se v ní motají jako tumpachoví. hajný brkl o špalek, Anče o Kubu a Kuba divže neporazil necky, jen milostpánův klobouk nikde, a kdo by ho taky v tý mlze merčil. A zase uííí, uíííí - ženou se zpátky větrní koně, mlha jim skočila na hřbet, a trdá dolů s kopce dolů, do kopce nahoru, přes louky a lesy.

Ani nestačili vydechnout a už tu bubnuje do střechy, rachotí po zápraží.

- Mankote, kroupy... vyjekla Anče. - Kubíčku, schovej se ať nenastydneš!

- A co můj klobouk? vříská Trautenberk, jenomže jak se nadýchl na to vřísknutí, spolkl mlhu - byla z tý jeskyně jako rampouch a syrová jako čerstvý brambor - rozkýchal se, že se ozvěna nestačila radovat a roznášela to hepčí - hepčííí k Rýchorám i k Harrachovu.

- Anče, Kubo, hepčí , všichni sem, hepčí, umírám..., zasípěl Trautenberk a svalil se do postele.

Inu, pán nastydne a chudák se za něj potí.

Anče nestačila lítat: podbělový čaj! med! šálu a ovčí kožich přes duchnu! - a za každým slovem dvakrát hepčí a jeden sakrament.

- Kubo přilož!

- Milostpane, vždyť je tu jak v turecký lázni, špitá Kuba, už z něho jen teče.

- Himllaudódonrvetrkrucajselement, povídám, přilož, já se musím potit, hepčí-ííí.

A do toho hajný s pár kousky dříví:

- Líbějí odpustit, milostpane, ale v kůlně už není ani polínko...

- cože? Tajhle se o mě staráte, čeládko líná? Jak se mám potit když je tu zima jako na vidrholci! Ale já vám ukážu... Hepčíí-íí hepčíí-íí... ach, ach...

Ještě že se mu spustila rýma proudem, jinak by tomu hromobití konce nebylo. Ale teď se zas dopálil Kuba. Od slunka do slunka lítá ze stodoly na louku, z louky na pole, a mezitím do lesa a Trautenberk mu bude nadávat lenochů? Strčil poslední polínko do kamen, práskl dvířky, až to zařinčelo, a už by řekl pánovi svý, rovnou od plic, kdyby se na něho Anče tak pěkně

nepodívala.

To by jeden nevěřil, jak takový podívání vyžene z člověka zlost a na jazyk mu posadí slova jak medový perníčky. Tak Kuba ten pohled oplatil a řekl jen, aby zas tak docela nezadal:

-Kdopak za to může, že v létě mrzne.

A to nahrál Trautenberkovu do noty. Posadil se na posteli a řečnil jako z kazatelny:

- Krakonoš! V tom má prsty ten starej prašivka. On si nahoře drží sluníčko a my tady můžem zmrznout.

Kubo, hajnej, běžte do Krakonošova a porazte pořádný buk. Když on na mě s psím počasím, zatopím si já jeho bukem.

- Milostpane, copak nemáte dost ve svém? Anče je duše spravedlivá a taky má strach o Kubíčka, mohl by nastydnout, zabloudit v mlze a co hlavního - rozhněvat Krakonoše.

- Svatá pravda, přizvukuje hajný , - porazíme ve vašem, s Krakonošem nejsou žerty.

- Už jsem řek! huláká Trautenberk, až duchna nadskakuje i s ovčím kožichem.

- Za psí počasí, Krakonošův buk. Už at' vás tu nevidím.

Inu pán poroučí, poddaný poslouchá. Anče vnutila Kubíčkově přes kazajku vlňák, hajný se posilnil kápkou - byla proti všem nemocem, uřknutí i černým myšlenkám, z devatera kvítí o svatojánské noci trhaného - a vzali trakař, sekyry a pilu a šli. Šli jako když je za vlasy táhne a za kazajky drží, ale přece jen došli do Krakonošova. Sluníčko už zase svítilo, větrní koně se vrátili do maštale a v korunách buků zpívali ptáci ostopryč.

- Tohle sis snad nemůžu vzít na svědomí, vzdychal hajný.

- Takový krásný stromy, mladý celej život mají před sebou...

- Svědomí nechte na milostpánovi, vrčel Kuba. Měl vztek protože, mu kvůli pánově vymyšlenosti stojí práce a stydne kysel.- Pán poroučí, pán ať si to se svědomím srovná. Kterej vezmem?

Snadno se ptá, hůř odpovídá. Jak vybrat z té rovné řady, když je jeden jak druhý a nad každým se svírá srdce lítostí?

Nakonec si řekli, že vezmou ten krajní, aspoň to nebude tolik být do očí, a slíbili si, že hned zítra na tom místě nejpěknější bouček, který najdou v

milostpánově revíru.

Přiložili pilu a řezali jak o závod, aby to už měli s krku. Pila naříkala a skučela, jak se jí nechtělo do živého dřeva, a hajný se co chvíli ohlédl jestli je nemerčí Krakonošova strážná sojka nebo dokonce sám Krakonoš.

Konečně dořezali, v kmeni zapraštělo a už se buk tiše pokládá do voňavé lesní trávy.

- Odpusť nám to, kamaráde, pohladil hajný bukový kmen a Kuba zas zavrčel, že takhle tu budou do večera. Ale byl taky naměkko a nejraději by se neviděl.

Osekali větve, svázali do otepí a začali řezat kmen na polena. Bouchalo to, skřípalo, hvízdalo na celý les.

Div divoucí: jindy Krakonoš slyší, když na druhém konci hor veverka rozlouskne oříšek, když ptačí mládě zapípá v hnízdě - a teď nic. Divné jim to bylo, ale mlčeli, ono je lepší radši čerta nepřivolávat.

Strach jim však seděl za krkem a poháněl jako vozka koně, a tak než sluníčko překutálelo z jednoho vršku na druhý, byla polena na trakaři, otep na zádech a Kuba už se chystal plivnout do dlaní, aby se mu cestou trakař nesmekal.

Když tu před nimi Krakonoš v plné parádě. Hajnému leknutím sjela otep ze zad a Kuba s tou slinou spolkl i pozdravení.

- Je-jemnostpane Krakonoši , líbějí odpustit , koktá hajný a ruka mu sama od sebe šmátrá po kapse, kde má flaštičku s kápkou. Potřeboval by spláchnout to leknutí, jenže v takovéhle chvíli se to nesluší a ani by si netroufl. Kuba si dodal kuráže:

- My za to nemůžeme, to milostpán. Prej, když jste na něj poslal psí počasí tak on se ohřeje vaším bukem.

Až se sám diví,kde se v něm nabrala ta smělost, asi ze zlosti, ona zlost, když je na správném místě a v pravou chvíli, bývá k něčemu i dobrá.

Ale Krakonoš se usmívá a povídá,povídá jako když nedu nabírá či másla ukrajuje.

- Taktak, potreboval jsem trochu provětrat větrné spřežení a podívat se, jestli se, jestli se mi mlha nesráží a kroupy nečernají. A o trochu dříví... háj stejně potřebuje prořezat.

Hajného (ne snad, že by se chtěl Krakonošovi zavděčit, ale že byl duše spravedlivá) jazyk zrovna zasvrběl, s prominutím, jakýpak prořezávání, vždyť

tu není přebytečná větvička, takový pořádek nemá v háji ani hrabě Harrach, a taky, že hned nazítří vysadí s Kubou ten nejpěknější bouček, aby řada byla zase úplná, ale než si to v hlavě sesumíroval - ono s Krakonošem se nemůže vykládat jako s tetkou na návsi - Krakonoš cvrnkl holí o klobouk a:

- Nebudu vás zdržovat, pozdravení Trautenberkovi, ať se při mém buku pěkně vypotí. A jako by ho vítr odnesl.

- Co tomu říkáš, Kubo? nemůže se hajný vzpamatovat.

- Neříkám nic, ale brzy se to dozvíme.

Kuba nadarmo nejídal kyselo, aby si nevšiml, že se Krakonoš usmíval hlavně pod fousy a že ten buk, Trautenberkovi jen tak nedaruje. A už se těšil, jaká to bude mela.

Doma zatím běhala Anče z kuchyně do pánova pokoje, od plotny k posteli. Hned čaj kvůli pocení, hned slaninu aby neškrábalo v krku, jednou je čaj vařící, podruhé jak led, slanina málo prorostlá, a kdepak je k ní česnek...

- Hepčííí, přikládej jakpak se mám potit!

- Už nemám ani polínko odsekne Anče a zapomene

přidat "milostpána" protože myslí na Kubíčka, jestli neprofoukl, nebo na něj- nedej pámbu - nepadl ten buk, ono porazit strom není jen tak a hajnej už má breptavý ruce.

A Trautenberk už láteří, kdeže se courají, čeládka líná, on jim ukáže, nechat pána mrznout. A za každým slovem jedno hepčíí a jeden sakrament. Anče si už na ty křiky zvykla, už jí ani nejdou jedním uchem tam, a druhým ven, spíš jako když bzučí moucha. A teď ani to bzučení neslyší, jak si může oči vykukat, až konečně - už jdou!

Milostpán, nemilostpán, Anče letí z pokoje - zavřít dveře, donrvetr! křičí Trautenberk, ale co dveře, hlavně, že Kubíček se vrací živ a zdráv.

-Že už jdete, už jsem myslela, že se vám něco stalo a milostpán vyvádí jako by měl do večera zmrznout.

_ Však až ti budeme povídat..., hajný se jen třese, aby vypověděl co je potkalo, ale Kuba, na řeči, že je čas, hajný, podávejte, já budu štípat, protože za chvílku bych hlady už sekyru nezved.

- Chudáci, vyděsí se Anče, - vždyť vy jste od rána nejedli.... a běží přidat do kysela pár vajec, však si to dneska všichni zaslouží.

Naštípali a spěchají k milostpánovi.

- Vy jste snad pro ten buk byli až u Krakonoše!

Trautenberk už jen sípe, protože co je platná krku prorostlá slanina, když se pusa na chvíli nezastaví.

_ Ani ne tak my u Krakonoše..., Kuba skládá polínka vedle kamen pomalu, pěkně do hraničky, aby milostpána napínal, jako spíš Krakonoš u nás.

“- Cože? Trautenberkovi se leknutím zastavila rýma. Kuba nic. Štípe zavírákem loučky, protože v kamnech už je jen pár oharků a od těch by polínka nechytla.

- A co? Třese se Trautenberk zvědavostí, - Z tebe aby to heverem páčil!

Kuba počkal, až loučky vzplanou veselým ohníčkem, přiložil na ně křížem dvě polena, uložil zavírák do kapsy a pak, jako by si zrovna vzpoměl:

- Jo, vzkazuje vám pěkné uzdravení, a že se máte vypotit.

Trautenberk nevěří svým uším. - Vy jste s ním mluvili?

- Mluvili, prosím pěkně, teda on mluvil s námi, breptá hajný, protože mu pořád nejde z hlavy to s tím prořezáváním: jaképak je to prořezávání - porazit buk na kraji řady... A to se už Trautenberk

dopálil:

- Himmlaudondonrvetr, dozvím se co říkal?

Kuba ví, že když milostpán přidá k Himmlaudónu ještě donrvetr, přestávají žerty. Tak řekne jako by neuměl do pěti počítat:

- Jen o tom pocení a taky, že kvůli jednomu buku neubude.

Trautenberk najednou jako by nesešel na posteli, ale na knížecím trůně. Vypne se, vystrčí tři brady, - vypadá jako žába, když se chystá kuňkat, a spustí:

- Co jsem říkal? Krakonoš má špatný svědomí. Bodejt' ne! Za to psí počasí by měl dát dřeva na dvě fůry a ne jeden umrněný buk.

- S dovolením, milostpane, to zase ne, troufne si odporovat hajný, - vždyť jsme to sotva uvezli. A ještě bude roští na zátop.

Než se Trautenberk stačil rozmyslet, jak potrestá hajného za tu opovážlivost, strčila do dveří hlavu Anče.

- Kubíčku, hajnej, máte na stole, ať vám nevystydne. A co čert nechtěl, - nebo chtěl? protáhl se tou škvírou vítr, co měl dneska službu na hřebenech, a byla mu tam dlouhá chvíle, a uííí, uííí - probudil rýmu, až

Trautenberk kýchl tak strašlivě, že vítr leknutím vyrazil okno a letěl jako splašený zpátky rovnou ven.

- Hepčííí! Zavři ty dveře!

Anče zavřela a ještě se o ně opřela, aby nebyl průvan.

- A okno! He-he-hepčíííí!

Hajný pro jistotu zavřel i okenici. Ale Trautenberk kýchá a sakruje a Kuba láduje do kamen, když v tom: rána jako by Sněžka vylítla do povětří, a rachot, jako by padala do Obřího dolu. Okno vylítlo i s okenicí, ale v pokoji je přesto tma tmoucí, a kdž se rozetmělo,...

- Mankote, vykřikla Anče,- Kubíčku, jsi celý?

Kubíček celý byl, zato z kamen je hromada kachlů. Saze létají v povětří jako roje divokých včel, jeden roj plácl Trautenberkovi na nos, až se rýma zakuckala a začala ještě víc prskat:

- Hepčí, hepčí, he-he-he...

- Mankote, vykřikla ještě jednou Anče, když se z hromady kachlů, začala vznážet buková polena, vyletěla oknem a jako hejno hus zamířila do Krakonošova. Zvedla se i otep klestí, co ji hajný shodil do kouta, a než mohla Anče potřetí zamankotovat, stojí uprostřed sednice Krakonoš,

čelo jako bouřkový mrak a z očí mu šlehají klikaté blesky.

- Vstávej, Trautenberku!

Trautenberk vylezl zpod peřiny, kam se zahrabal při tom dopuštění a zle se na Krakonoše obořil:

- Takovou škodu mi děláš, to jsi soused? Jak já k tomu přijdu?

- A jak já k tomu přijdu abys porážel buk v mém revíru? Nemáš dost svého dříví?

- Já za nic nemůžu, to Kuba a hajnej...

- A tys jim to neporučil? Tak abys věděl: tuhle spoušť uklidíš vlastníma rukama, aspoň se pořádně vypotíš.

A vy - obrátil se na čeládku, která tu stála jako solné sloupy, - ne abyste mu pomáhali. Ale s tím boučkem, usmál se na Kubu a hajného, - si už nedělejte starosti.

A byl tentam.

Trautenberk se pak celý týden potil, než z hromady kachlů dal zase dohromady kamna, a Kuba se jen uculoval - patří mu to.

Jen Anče, - ne, že by chtěla milostpána šetřit, - vyprala záclony a postelové povlečení, protože pustit mužskýho k takovýhle práci, - to je lepší udělat rovnou sám. A tohle věděl i Krakonoš, protože když

Anče pověsila prádlo na šňůry, nechal svítit slunce jako o největším svátku a pofukovat ten nejtenčí větříček, co měl ve větrný maštali.

A když pak Anče to prádlo, voňavé a vybělené, sbírala, přiběhl hajný, oči navrch hlavy, že prý zázrak: ten buk co ho podle milostpánova poručení porazili, stojí na svém místě živý a zdravý, jako by o něj pila ani neškrábla.

A tak si všichni oddechli, protože ono je dobře vědět, že je na světě nějaká spravedlnost, a když si někdo myslí, že pro něho neplatí, dostane - pán nepán - pořádně za vyučenou.

*

3. Jak chtěl Trautenberk sojčí peříčko

To jednou pozval štěpanický baron Trautenberka na hon. A bylo u Trautenberka boží dopuštění Anče lítala jako hadr na holi, Kuba leštil holínky, že se blejskaly jak jizerský tůně, když do nich svítí měsíček, hajný promazával flinty a Trautenberk se parádil, natřásal, nafukoval a komandoval, jako na vojně.

- Kubo, obouvat! Anče - kabát! Hajnej- klobouk!

Hajný skočil k věšáku pro parádní klobouk s jezevčí štětkou, ještě ho ofoukl aby na něm nebylo ani prášku, a když jej s ponížením pěkně prosím, milostpane, podal Trautenberkovi, ten jenom vyvalil oči a zařval:

- Kde je sojčí peříčko?

Všichni leknutím ztichli - on když Trautenberk zřve, třesou se i šindele na střeše - až Anče, dopálená z toho kunýrování, vyjela:

- Jakpak to máme vědět? My klobouk nenosíme!

Chytla za kliku, že půjde po svém, od rána jí práce stála kvůli milostpánově fintění, ale Trautenberk dupe a křičí: - Stát! To peříčko se musí najít!

Pán poručí, čeládka musí udělat, ať už si o tom myslí

co chce. Hledali pod věšákem, na skřínii za skříní, hajný sundal i obraz Trautenbergova milostdědečka, - co kdyby tam peříčko zalítlo? - ale nikde nic.

Až Kuba si vzpoměl, že jestli je neodfouk ten velkej vítr, jak tenkrát Krakonoš poslal psí počasí.

- Milostpane, tak to bude, chytil se toho hajnej, - vždyť to bylo boží dopuštění, a co takový píрко potřebuje...

Aby se Trautenberg nepamatoval, jak všichni honili klobouk po dvoře a jak on se z toho psího počasí málem ukejchal k smrti. A za všechno může Krakonoš! A on pán z Trautenbergka, aby jel na ten slavnej hon bez sojčího peříčka, všm pro smích, sobě pro ostudu.

- Kubo, hajnej, mažte do Krakonošova a strelte jeho sojku. Ta má peří, že mi je bude závidět sám štěpanickej baron.

Anče spráskla ruce:

- Milostpane, máte rozum, rozhházet si to s Krakonošem kvůli parádě?

- Ono by možná stačilo píрко z našeho kohouta, řekl Kuba, protože se mu nechtělo lítat po horách za

sojkou a taky měl strach z Krakonoše.

On Krakonoš je sice pán hor, ale cejtění má lidský, a když ho zlost nad nějakým neřádstvem, povídejte mu, že to nařídil Trautenberg.

Ale Trautenberg, když si umane, pár koňů s ním nehne, i kdyby o ně bičičště přerazil.

- Mlčet! Běžet! Než se prospím ať jste tady s peříčkem!

Svalil se do křesla a Kuba s hajným - co jim zbývalo - vzali flintu, a než si to Anče srovnala v hlavě, byli za humnama.

Smejčila po sednici a všechno jí padalo z ruky. Že jim neřekla, ať tu sojku vyplaší.... Aby jí tak doopravdy zastřelili... Krakonoš je takovej hodnej, udělající, a sojku má na hlídání, kdepak by sám stačil na celý hora...

Nedalo jí to - mrkne na Trautenbergka ´, ten chrápe, jako když prkna řeže - popadla vlňák a rovnou ke Krakonošovu.

Běhá z paseky na paseku, od smrku k modřínu, oči si může vykukat, krk vykrotit, ale sojka nikde.

- Sojko, sojkoóóó...

Nic. Jen veverka se houpe na smrkovém třásňoví a lasička jako blesk mizí v díře.

- Že oni ji už chytili?

A vrom ji zahlídla: na bukové větvi, spí, chudinka, asi měla těžkou službu.

- Sojko, sojko, slyšíš?! Honem leť pryč, chtějí tě zastřelit Trautenbergovi na peříčko...

Sojka otevřela jedno oko, pak druhé, zavrtěla se na větvi a zase jí oči spadly.

- Kšá, kšá, uleť...!

Ale sojka nic, spí a neslyší. a i kdyby slyšela, copak by rozuměla? Marná sláva, musím za Krakonošem.

Běžela Anče lesem, drápala se po kopcích, přeskakovala kameny a potůčky, až konečně našla Krakonoše v jeho zahrádce. Zrovna sbíral měsíční jahody, měl jich tam na kousku jako větší dlaň, nejmíň věrtel.

- Jemnostpane Krakonoši, křičí Anče, sotva dechu popadá, ale pak se zarazila, jestli to není velká dovolenost vyrušovat Krakonoše z práce, a taky, že zapoměla pozdravit.

Ale Krakonoš zvedl hlavu a usmál se.

**- Copak, Aničko, snad mi nehoníš vítr po horách?
Dodalo jí to kuráže, vydýchla se, nadýchla a už není k zastavení:**

- Uctivé pozdravení, jemnostpane Krakonoši, račte odpustit, že vás meškám, ale milostpán poslal mého Kubu a hajnýho aby střelili vaši sojku kvůli peříčku, že nemá co na parádní klobouk, když má jet na hon. Kuba za nic nemůže, ale mě je tý sojky líto, kvůli panský parádě připravit o život takovýho ptáčka pěknýho, oučinnivýho..., tak kdybyste ji ráčil někam schovat, aby jí nenašli, protože jináč by se mohl hajnej třeba i trefit.

Poslouchá Krakonoš, mračí se jako bouřkový mrak, v očích zlé ohníčky, ale když vidí tu Ančinu starostlivost, a lítost, usmál se nanovo:

- Děkuju pěkně za vyřízení a tady máš od cesty. A podal jí kytičku jahod: - O sojku se neboj, já si ji ohlídám.

Anče se zapýřila jako májový červánek, to z radosti, že je sojka v bezpečí a taky, že si Kubíček nerozhněvá Krakonoše. ale nejvíc za tu kytičku. Kdopak jí kdy něco takovýho dal? Jednou Kuba, jenže to měla svátek, a teď sám Krakonoš , jen tak z dobroty

srdce...

- Uctivě děkuju, jemnostpane Krakonoši, to nemuselo bejt, to já ráda, on je k nám jemnostpán taky moc hodnej...

Řekla by mu toho ještě víc, ona taková příležitost se hned tak nenatrefí, ale copak je čas na vejklady, když sojce běží o život?

Však Krakonoš se už taky zvedl, vzal hůl a ještě řekl:

- Ty jahody si nech Aničko, až na doma...A byl pryč. Kdyby Anče nedržela v ruce kytičku, sama by nevěřila, že mluvila se samotným Krakonošem. Zatím hajný s Kubou - utrmácení, uhromovaní, oči vykoukané, krky vykroucené, ploužili se cestami necestami, ale po sojce jako by se háj slehl a hora zavřely. Až najednou - Kuba zatřepe hlavou, jestli nemá vidění - na bukové větvi sojka, hlavičku pod křídlem, a spí.

- Hajnej,....tááám!

Hajnej by raději sojku neviděl, nemohl by jí střílet, a teď mu srdce usedá jen z toho pomyšlení. Kubovi je taky všelijak....,a to mu ještě Anče vycinká, ona je duše soucitná srdce spravedlivé, ale co naplat - pán je zase pán.

- Hajnej, napadlo Kubu, - vždyť my ji nemusíme střílet, my ji chytne, donesem milostpánovi, on si vyškube peříčko a spánembohem. A třeba to Krakonoš ani nepozná...

Hajný si samou radostí musel sednout na pařez.

- Kubo, ty seš hlava! Zastřelit ... vždyť by to byl hřích...

Rozhodnuto - uděláno!

Plížili se k buku, zlehýnka našlapovali, aby ani lísteček nezašustil, kamínek nezaskřípěl... má ta sojka spaní, vždyť by jí mohl ukrást i s tím bukem, šeptal hajný, ale Kuba - ještě ji nemáme, kdo ví, jestli to jen tak nedělá a v poslední chvíli - frrr!

Ale ne. Už ji Kuba drží mezi dlaněmi, už hajný prostírá na zem šátek, už jí do něho zavázali na dva uzle a upalují jako by jim za patama hořelo. Co kdyby začala sojka křičet a slyšel jí Krakonoš...

Anče přiběhla domů, div si nezpívala. On když člověk setřepe ze sebe starost a vyžene ouzkost, hned se v něm udělá místo pro písničku. Kytičku od Krakonoše dala do okna mezi muškáty a rozmarýnu, shodila vlňák, uvázala zástěru, a už jí v ruce hrají hrnce a rendlíky, Kubíček přijde jistě hladový a samá zlost, a na to je nejlepší, dobře se najíst. Aby se držel, až bude milostpán kraválovat kvůli peříčku. Kampak asi Krakonoš schoval sojku? A jak si tak vzpoměla, přijde jí kouknout z okna a očím nevěří: hajný s Kubou metou přes dvůr, jako by je honil rarášek, a Kuba... Co to nese v tom hajnýho šátku?

Mankote, že ona doběhla ke Krakonošovi pozdě a oni chudinku sojku přece jen zastřelili? Už už chtěla vyběhnout za nimi, ale pak se zastyděla. Krakonoš

řekl, že si sojku ohlídá. A na jeho slově stojí odjakživa, celý Krkonoše. V tom šátku mají beztak houby - václavky...

Jenže když mají houby, nemají sojku. A co milostpán? Aby tak Kubíčka vyhnal ze služby...

Anče však darmo nemá za kmotru ponikelskou bábu, kořenářku, o které jde jedna řeč, že je nad všechny doktory prej se s ní chodí radit i sám Krakonoš. A od kmotry Anče ví, že na neklidný spaní a prudkou zlost, je nejlepší mák, však kmotra dává i kozám odvar z makovin, když začnou na jaře střečkovat.

Udělám Kubovi škubánky s mákem a milostpánovi makový koláč řekla si Anče a hned se jí ulevilo. A už jí ruce kmitají, jen aby bylo navařeno a napečeno, než se strhne panské hromobití, protože když pán hromuje, chudák je samá boule.

A to už Kuba s hajným, udýchaní, jak běželi celou cestu až z Krakonošova, klepou na dveře pánovy sednice. Div ty dveře nevylítly z pantů jak je rozrazil sám Trautenberk.

- Himmlaudóndonrvetr, kde se couráte? Třikrát jsem

se prospal, třikrát probudil, a peříčko nikde. Kvůli vám zmeškám hon.

To je něco pro Kubu. Ulítaný, hladový, a ještě si dát líbit takovýhle přivítání.- Račte odpustit, milostpane, ale ona Krakonošova sojka neseďá na vaší hrušce.

- Tak tak, hajnému div hlava neupadne, jak horlivě přikyvuje. - museli jsme přes půl Krakonošova a potichu, abychom ji chytili živou...

- Živou? nechápe Trautenberk, - a proč?

Teď zas nechápe Kuba, jak může být někdo tak zbedněný,

- Vyberete si peříčko, vyškubnete, a pustíte sojku zpátky.

- On je to moc krásnej ptáček, přidává se hajný a posmrkává, jak se mu nad tou sojkou udělalo vlhko v očích, - škubnutí ani neucítí a peříčko za chvíli doroste...

S tímhle na Trautenberka, - To zrovna aby žalovala Krakonošovi, Inu, každý hádá podle své planety...

- Když jste ji nestřelili, tak ji zaříznete. A hned!

Chudáci Kuba a hajnej, jako by měli zaříznout je! Ke všemu se sojka v uzlíku rozkřičela, křídly tloukla, že ji Kuba sotva udržel.

- Bude to? houkl Trautenberk.

- Ra - ráčejí odpustit, milostpane, koktal ze samého rozčilení hajnej, - to já nemůžu, ještě tak střelit, čistou ránu, ale říznout... Kdyby snad Kuba...

- Kdepak bránil se Kuba, - já mám slabou povahu, já nemůžu vidět krev...

Teď se Trautenberk teprve rozhulákal.

- Zač vás platím, čeládko líná! Jestli ji hned nepodříznete, vyženu vás, zavřu do arestu...! A dupal, až hrníčky v kredenci poskakovaly a obraz milost dědečka sebou škubl a zůstal viset naštorc. Co měli dělat? Kuba vytáhl ze šátku sojku, hajný z kapsy křivák, Kuba otočil hlavu, hajný zavřel oči a sojka spustila takový křik - však jí šlo o život - že si Trautenberk zacpával uši oběma rukama.

- Dělejte! Řežte!

Hajnému se třásla ruka jako osiková větev, šeptl ještě:

- Odpusť mi to stvořeníčko ubohý - a - říz...

Slyšela ten rámus Anče až v kuchyni a to už jí nedalo. Vlítla do milostpánovy sednice a nestačí koukat:

Trautenberk podupává u okna, - a taky se mu nechce koukat na tu řezničinu, Kuba hlavu div ne vyvrácenou a hajnému tečou z pod zavřených víček slzy jako hrachy,

- Co se tu děje?

- Museli jsme ji zaříznout, když jsme jí nestřelili...

Kuba kouká do podlahy jak ho trápí výčitky:

Proč já ji nevyplašil? Proč jsem o ní hajnému vůbec říkal?...

- Jakou sojku? Vždyť je to náš kohout! křičí Anče a všichni koukají jak z nebe spadlí. Kupodivu, nejdřív svitne Trautenberkovi.

- To spískal určitě Krakonoš, tohle mi vyvede, takovýho já mám suseda!

V té chvíli zalehl sednici černý mrak, v něm se zaklikatily blesky a v jejich záři stojí Krakonoš.

- A jaký ty jsi sused? Pytlačíš v mém revíru a chtěl jsi mě chtěl připravit o sojku - hlídačku. Buď rád, žeš přišel jen o kohouta, podruhé to bude dražší!

Jak se objevil, tak zmizel, už je zase světlo. Kuba se uculuje, Anče usmívá, hajný breptá: - to jsou věci, to jsou divy..., jen Trautenberk sedá jako splasklá měchuřina, a když se Anče - trochu poťouchle -

zeptá, jak že si milostpán ráčí přát toho kohouta udělat, jen mávne rukou: - Mně je to jedno...

A teprve když Kuba - poníženě a přezkroušeně (on je Kubíček někdy pěkná komédie) - podá kohouta Trautenberkovi, jestli by si snad milostpán nechtěl vybrat parádní peří, zařve Trautenberk"

- VEN!!!

Dvakrát jim to říkat nemusel. A když pak si pochutnávali na škubánkách, vysoko mákem sypaných, sádlem maštěných, Kuba si povolil řemen, slastně vzdychl a řekl:

- Konec dobrý - všechno dobré, ale tvé škubánky, Anči, jsou ze všeho nejlepší.

Anče tou chválou zrovna tála, ale by to nevypadalo, zavedla řeč: - Hlavně že ji Krakonoš stačil ohlídat.

Copak on to věděl? divil se hajný,

A tak musela Anče vypravovat, jak to bylo s Krakonošem a že se na ně - teda Kubu a hajného - nerozhněval, když poslechli Trautenberka v takový darebnosti.

A že jí pěkně poděkoval a - teď si vzpoměla - přidal kytičku jahod za tu starost a štrapáci.

Tamhle...

Podívali se na tu kytičku, co stála mezi muškáty a rozmarýnou, podívali se, dívali, až Kuba šel blíž a řekl:

- Anče, to nejsou jahody, to jsou granáty...

A byly. Anče je navlíkla na přeznou nit a schovala do truhly k výbavě. Však si je vezme o posvícení k muzice, anebo možná, až si ji Kubíček povede k oltáři.

A že Trautenberk, když se mu tou krásou pochlubila, mohl puknout závistí?

To už nechme na Krakonošovi, ten nejlíp ví, koho podarovat a koho vytrestat.

4. Jak Kuba utekl ke Krakonošovi

To zas jednou vstal Trautenberk levou nohou a od božího rána s ním nebylo k vydržení. Jitrnice k snídani byly málo kořeněné, jelítka měla tlustou kůži a krátký špejle, - ale snědl jich celý rendlík a potom naříkal že ho pálí žáha, tlačí žaludek a chvílema zas všude píchá. Že snad umře.

Hajný nabízel kápku z devatera bylin, Anče čerstvou

mátu a květ dobromysle, to - jak povídala ponikelská bába kořenářka - outrobu vyléčí a duši potěší. Jen Kuba mlčel a myslel si svý. Však kdyby milostpán sněd ode všeho jen půlku, nic by ho netlačilo, a kdyby tu druhou půlku špendýroval čeládce, nepotřeboval by žádnou dobromysl.

A Trautenberk jen hekal a pak se zase vztekal, jak to přijde, že čeládka je zdravá jako řípa a on má každou chvíli smrt na jazyku. To už Kuba nevydržel - ještě zdraví jim milostpán bude vyčítat!

- To bude asi tím, že jsme od rána do večera v jednom kole a o kysele a bramborách jak je rok dlouhej.

Řekl to pěkně zostra, a kdyby zrovna Trautenberka v žaludku nepíchlo a outrobu mu nezakroutilo, byl by Kuba dostal svý.

- Svatá pravda, milostpane, zažehnával bouřku hajný.

- Kyselo je dar od samotnýho Krakonoše, a můj nebožtík dědek, co sloužil u vašeho milostdědečka, kyselo snídal, kyelo obědval a k večeři si ohřejvaný dával tuplovaně. Jakživ nezastonal a byl tu rovnejch sto let.

Trautenberk chvílku přemejšlel, ale protože se mu v

outrobách mlely jitrnice s jelítkama, jako by je chtěly roztrhnout, zakňoural, ať mu teda Anče to kyselo uvaří, ale ještě něco k tomu, na panskej stůl patří nejmíň tři chody, no ale když je teď na umření, spokojí se se dvěma.

- Ale ať je to jídlu, aby mi nebylo ještě hůř.

Hajný mínil, že kdyby i bylo hůř, bude vlastně dobře, protože žaludek potřebuje občas pořádně vyrajbovat jako příkladně chlívek vykydat. Než Trautenberkovi došla ta opovážlivost - srovnávat jeho žaludek s nějakým chlívkem - Anče vzala všechny pod komando. Hajnýho poslala do lesa pro houby, Kuba musel přinést ze sklepa ty nejlepší brambory, co dali stranou na jarní sadbu, křemenáčky vybrala ne větší než hruška a z hřibů jenom hlavičky, zavařila smetanou a přidala vejce, do bramboráku dala libeček a česnekem nešetřila, a když v Rokytnici zvonilo poledne, vonělo to v kuchyni, že Kuba nestačil polykat sliny a hajný breptal pořád dokolečka:

- Aničko, ty bys mohla vařit samotnému císařpánu.

Nese Anče kyselo v parádní míse, za ní Kuba s tácem bramboráků, hajný otvírá dveře, že to vypadá jako u

knížecího dvora při nějaké óbrparádě. Když ale Trautenberk ochutnal první lžící, bylo po parádě. Prskl, odstrčil talíř, až kyselo vyšplácho na památeční ubrus, jakoby kousl do šťovíku:

- Vždyť je to kyselý!

Anče se urazila. Pohanět její kyselo - to je jako znectít Krakonošovi hore.

- Proto se to jmenuje kyselo. Až bude milostpána honit mlsná, uvařím nudle s mákem. Nebo trhanec se

sirobem. Anebo placky s povidlami, jestli si tedy budete ještě ráčit přát obyčejný jídla, co jsou člověku ke zdraví.

Chudák Kuba. Jak Anče jmenuje ty dobroty, polyká až mu ohryzek skáče jako perpetlík a ke všemu ty bramboráky tak voní, že by je snědl i s tácem.

- S dovolením, milostpane, vplete se do toho hajný, - to kyselý je chlebovej kvásek, ten dává rukám sílu a hlavně moudrost.

- Ale kdo to má jíst, ošklíbl se Trautenberk, - A vůbec panská ruka sílu nepotřebuje - na práci má čeládku - a moudrý jsem už proto, že jsem pán. Dej sem ty bramboráky.

Kuba položil táč s bramboráky Trautenberkovi přímo pod nos a strašně si přál, aby milostpánovi nechutnaly, nebo aspoň aby je nesnědl všechny..., ale copak tahle voňavá dobrota se zlatavou kůrčičkou, co v nich křupe a na jazyku taje, může někomu nechutnat?

Trautenberk kouká na to divné jídlo - nemá to křídlo ani stehýnko, masem to taky nevoní,..., ale pak přece jen napíchl bramborák na vidličku (kdo to kdy viděl,

to je jako by krájel polívku nožem...), ukousl si a - vyplivl.

- Vždyť je to samá brambora!

Mrštil bramborákem, že zasvištěl po památečném ubruse a hajný jej taktak zachytil u samého kraje.

To je i na Anče dost, ještě k tomu když se podívá na ten ubrus, ruce na něm nechá, než bude zas k něčemu, a to jen proto, že milostpán jí - s prominutím - hůř než čuník!

“- Jestli si milostpán ráčí přát pečínku, tak to musejí ty brambory napřed projít prasetem. A kdo má chlupatej jazýček, ať si neporoučí obyčejný jídla!

Trautenberk už zapoměl, že chtěl outrobám nechat odpočinout od masa, a vyjel na Anče jako sršáň:

- Ty mně budeš předpisovat, co si mám poroučet? A vůbec - co si myslíš? Panskej žaludek je fajnovej žaludek: snídani na vidličku, oběd na rožeň...

- Pro mě za mě třeba na pohrabáč, vřískla Anče, jak byla dopálená kvůli té pohaně, a kdyby jí Kuba včas nepopadl, hodila by milostpánovi na hlavu tác i s bramborákama. Tak aspoň práskla dveřmi, až se na stěně rozhoupal obraz Trautenberkova dědečka a z hřebíku spadla turecká šavle.

- Ty - ty - elementkrucajs, já tě - donrvetrlaudóhiml, pletl si Trautenberk sakramenty a vzteky neviděl na oči. Kuba už dál nečekal, popadl do jedné ruky mísu s kyselem, do druhé bramboráky a už byl za dveřmi.

- Já se snad zlostí zalknu, sípěl Trautenberk.

- Milostpane, zlost je nejlepší spláchnout, tišil ho hajný a strkal mu pod nos flaštičku bylinkové kápký. No musela to být pořádná zlost, protože ji nespláchl klút, ani dva a po třetím nezbylo, ani co by se komár napil. A musela být to káпка pěkně silná, protože Trautenberk usnul v tu ránu a chrápal, že se v Rokytnici zastavila pila a poslouchala kde že se jí narodila sestřička.

V kuchyni zatím se v Ančeti svářejí zlost a lítost.

- Takový dobrý kyselo, dvě vejce od kropenatý slepice jsem do něj dala, čerstvý houby, smetanu..., a milostpánovi není dost dobrý.- Zato mně je až moc, zubí se Kuba, kyselo v něm mizí jak v bezedný tůni. A co teprv bramboráky! Kůžička křupe, mastnota jen teče, sotva už dojídá, ale copak může nechat takovou dobrotu na talíři? Má se boží dárek zkazit, ať se radši břicho natáhne! Povolí si řemen, spolkně poslední sousto a spokojeně zafuní.

- Svatá pravda, přitakává hajný, kterému Anče také nalila vrchovatý talíř kysela a přidala pár bramboráků.- Kdo doma dojídá, na vojně ho nezabijou.

- Dejte pokoj s vojnou, lekne se Anče i jen pomyšlení, že by jí Kubíčka odvedli. - Neštěstí je na světě i tak dost, ještě ho přivolávat.

Nepřivolali neštěstí, zato ve dbeřích stojí Trautenberk. On i najedený je krobián, ale teď, s žaludkem napůl prázdným, napůl bolavým, vyvádí jako utržený z řetězu.

- Himllaudóndonrvetrkrucajselement, dvůr není poklizenej, střecha samá díra, a čeládka si bužíruje jako o posvícení. Zač vás platím darmožrouti! Takhle na Kubu, zrovna když si chtěl minutku pohovět po těch dobrotách. Kolikrát do roka se mu to povede, když milostpán div nepočítá čeládce brambory v hrnci! I to boží hovádko si může v klidu přežvykovat. A tak se odvážil, co by si jindy netroufl, ono kyselo dává člověku krom té síly a moudrosti také kuráž. "- Pomalu s tou flintou, milostpane, od loňska jsme od vás neviděli krejcar a kousek toho žvance nám taky vyčítat nemusíte .

- Stejně vám to nebylo dost dobrý, přidává se Anče, protože ví, že bude rámus, tak aby v tom Kubíček nezůstal sám.

Trautenberk zalapal po dechu, a když ho chytil, až na hrncích skákaly pokličky a rozmarýna za oknem se samým leknutím vmáčkla do kouta.

- Vy- vy-vy budete ještě odmlouvat? Ven !!!

Když ven, tak ven. Kuba natáhl kazajku, narazil si čepicia pěkně z vysoka - on Kuby narostl pořádný kus,

a Trautenberk byl spíš širší, než delší - řekl milostpánovi pěkně do očí:

- Taky, že jdu. Jako u vás se uživím všude, zdraví ostávali.

Prásk, už za ním bouchly dveře, pokličky radostně zařinčely, jen rozmarýna svésila lístečky, kdoví, kdy bude moci vykvést, když Kuba utekl a svatba je za horama.

- Táhni a už se nevracej, nebo tě prošpikuju brokama jako řešeto! hulákal za ním Trautenberk a vyletěl z kuchyně, aby se nemusel koukat na tu krucajselement čeládku.

- Kubíčku... a mě tu necháš? rozplakala se Anče, marně ji hajný utěšoval, že Kuba se vrátí, kam by taky šel, ale Anče jen vzlykala, že ho zná, on je dlouho dobrej, ale když si umane, pár koní s ním nehne.

- Hajnej, jděte za ním, já udělám milostpánovi nadívaný kuře a třenou bábovku, snad se obměkčí... Hajnému se dvakrát nechtělo, kde taky bude honit mladý nohy po horách, ale Anče naříkala a prosila, pro lásku boží, ať Kubíčka přivede, jináč, že jí srdce pukne a nebo, že skočí do Jizerský tůně.

Kámen by se rozplakal. Hajný pomrkával, jak se mu tlačila do očí vláha, tak řekl, dobrá, kdyby se milostpán po mě ptal, šel jsem na bylinky, pro případ, že by mu bylo špatně.

- Hajnej, vy jste ten nejlepší člověk, co kdy chodil po horách!

Ze samé radosti vlepila Anče hajnému do vousů pusy, ukrojila kus chleba, přidala pár tvarohových homolek, taky pro Kubíčka, venku rychle tráví, a spánembohem a šťastný pořízení.

Zatím Kuba rázoval přes humna a vztek ho popoháněl. Ale když došel k lesu a otočil pohled na stavení, sedla mu za krk taková divná lítost, že sotva nohy udržel, jak se mu chtělo běžet zpátky.

Jenže pak si vzpoměl na toho darmožrouta - a just ne! Po něčem se poohlédnu, vrátím se pro Aničku, a nadávej si, Trautenberku třeba liškám, až ti budou dávat dobrou noc.

Pěkně se to maluje, dokud nezačnou nohy bolet. A taky bramboráky už se slehly, slunce pálilo, ovádi štípali a cesta jakoby do nebe šplhala. - Co bych pospíchal, stejně nemám kam, řekl si Kuba a posadil se u maliní a sklepával si maliny rovnou do pusy.

- Z těch by byly povidla na Ančiny lívance, pomyslel si a lítost ho zase tak zmáčkla, že se musel natáhnout. A jen se natáhl, spal a odfukoval, až si maliní libovalo, jaký je to pěkný větříček.

V Rokytnici odzvonilo poledne a Krakonošova sojka se vydala na odpolední obhlídku. Však toho má na starosti: jestli mlád'ata po obědě spí, jestli kolem nor

a hnízd neslídí lasice nebo nečíhá liška, jestli se balvan neskulil na pramínek či přes cestu nepadl suchý kmen, a vůbec jestli je všechno, jak má touhle dobou být, podle řádu přírody a pořádku Krakonošova.

Letí a vidí - na malinovém plácku někdo spí. Houbař to není, to by měl košík, jahodník taky ne, to by měl džbán... Sletí níž - a on to Kuba. Spí v pravý poledne jako o půlnoci. To nebude jen tak, s tím musí ke Krakonošovi.

Krakonoš sedí na voňavé louce, zády se opírá o Sněžku, spokojeně pobafává, kudrnaté obláčky mu tancují nad hlavou a sedají na kůrový klobouk. Vzííí - prosviští jimi sojka a dopadne Krakonošovi na rameno.

- Honí tě krahujec? diví se Krakonoš.

- Kuba, pískne sojka a třepe křídly, aby nabrala dech.

- Cože, Kuba? Snad se nedal na lítání? směje se Krakonoš., protože sojka, jak je to pomocnice k nezaplacení, sem tam samou horlivostí ledacos poplete.

- Nedal, na to sojka vážně, ani na mysl jí nepřišlo, že

by si z ní Krakonoš tropil žerty. - Spí na malinovém plácku, košík nemá, džbán nemá, pilu ani sekyru, a odfukuje až se třese maliní.- Počkej, zvoní mi z tebe v uších. Krakonoš zadýmal, až se až se ztratil v bílém kouři, tak se mu totiž nejlíp přemejšlelo, zadýmal podruhé, a když ho ani potřetí nic nenapadlo, řekl: - Co si budu lámat hlavu, když se můžu zeptat. A ty leť po svých, ne abys mi ho vyplašila. Já si ještě v klidu dokouřím fajfku.

Zatím Trautenberk svolával hromyblesky. Hned ho chtěl čtvrtit zaživa, hned hodit do hladomorny - on teda žádnou neměl, ale tak mu to přišlo na jazyk - a chudák Anče nevěděla, má-li brečet, že jí Kubíček utekl, nebo že sejde strašnou smrtí. V tom vletí do sednice hajný, sotva dechu popadá, a brebentí a koktá, už aby řekl tu novinu.

- **Mi-mi-milostpane, Ku-Kuba utekl ke Krakonošovi.**
- **Himmlaudóndonrvetr! zařval Trautenberk, - odkdy se k pánovi lítá jako do chlíva?**

Hajný smekne klobouk, ale než vykoktá u-uctivý dobrý den, chytne ho Anče: - A co Krakonoš?

- On o tom ještě asi neví, ale brzy se to dozví, sojka už Kubu zmerčila.

- Co si počnu, jestli mi tam zůstane, vzlyká Anče a zastěru má mokrou od slzí.

- To bych se na to podíval, aby mi Krakonoš přetahoval čeládku! Krucajselement, já si pro něj dojdu, a pak se uvidí kdo je tady pán! - Trautenberk strhl flintu z věšáku a vyrazil ze dveří.

- Mankote, milostpane, vždyť je nabitá! křičí Anče, ale Trautenberk neslyší, nevidí, jak má záhu na Kubu a nejvíc na Krakonoše. Anče popadla vlňák, - a jedno karé za Trautenberkem.

A tak sojka (už oblétla revír, vzala to kalupem) vidí ze své sojčí výšky, jak od Sněžky tápe Krakonoš, co krok - to jeden vrch, od humen supe Trautenberk a mává flintou jako práporem, za ním Anče, v jednom oku radost, že se Kubíček našel, v druhém starost, co když ta flinta vystřelí a nedej pánbu Kubíčka jí trefí, a nakonec hajný, brká o kořeny, klopýtá o kameny a ne a ne jim stačit.

A zatím Kuba na malinovém plácku spokojeně spí a vychrupuje. Už si ho okoukly veverky a datel přestal klepat do dubu, aby ho neprobudil, koroptve okřikly štěbetající mladé, zajíci začali vykukovat zpod keře a srnec z mlází a všem to bylo divné, a všichni čekali, co z toho bude.

A už je Trautenberk skoro na plácku, už vidí Kubu, už huláká: Pověsit, rozčtvrtit, rozsekat!

- Co děláš rámus v mém revíru? houká z druhé strany Krakonoš a jako na povel všichni ostatní spustí:sojka křičí, veverky piští, koroptve štěbetají, datel mlátí do dubu a srnec do toho bé a bééé. Mrtvého by to probudilo.

Jen Trautenberk se nezlekl.

- Revír je tvůj, Kuba můj. A jestli nepůjde po dobrém, udělám z něj řešeto.!

- Milostpane, stane se neštěstí! rve Anče

Trautenberkovi flintu z ruky. To už se Kuba probudil, ale než se vzpamatuje, zahřmí Krakonoš: - Tady se žádný řešeto dělat nebude! A ozvěna celá říčná opakuje:- Nebude-de-de...bude-de...de-de...

Hřmí to, rachotí, Trautenberk uskočí za hajného, hajný za buk, a Anče ke Kubovi:

- Kubíčku zlatej, jen když jsem tě našla...

- To bych se na to podíval, už je zase v ráži

Trautenberk. Mává flintou, namíří - a v té chvíli mu zkameněla ruka i s namířenou flintou, marně očima koulí...

- Tak jen se dívej Trautenberku, směje se Krakonoš a lesní zvěř, kterou sojka sezvala na top divadlo. Jezevec se popadá za břicho, veverky, lasičky a kuny piští, srnci, jeleni a daňkové troubí a do toho kukačka: Trautenberku - ku - ku... a datel: bu-cha-cha bu-cha-cha...

Krakonoš si sedl na pařez, opřel se o dub, zadýmal a řekl:

- A teď s pravdou ven!

Tak Anče Krakonošovi vyložila, jak to bylo s kyselem a bramboráky, jak jim milostpán vylál darmožroutů - a to je křivda a nespravedlnost, to si Kubíček na sobě nemohl nechat. Ale zase co ona, když se chtějí s podzimkem brát a milostpán jim od loňska nezaplátil a rozmarýna je už do půl okna.

Krakonoš všechno vyslechl, oklepl fajfku o pařez a řekl:

- Když je to tak, spánembohem si tu ostaňte, u mě je práce vždycky dost a kam hlavu složit taky mít budete. A ty si Trautenberku , můžeš vařit a strojit co hrdlo ráčí.

Mávl rukou a Trautenberk se už zase může hýbat a

třeba i hulákat, jenže div se světe, je jako oukropeček a hlásek má tenký, málem samý brek.
- Krakonoši, sousede, tohle mi nemůžeš udělat, kdepak já bych na všechno stačil, dobytek by pošel, slepice zanášely a uvařit si neumím ani zapraženou polívku... A co se týče toho placení, zrovna jsem se k tomu chystal...

Ale Krakonoš, že je to těžká věc, on svý slovo zpátky vzít nemůže, leda kdyby Anče s Kubou... A mrká na ně zpod klobouku, aby se dovtípili.

Kubovi to po Ančině kysele a odpoledním spaní zapaluje, jako když křesá křemen o křemen.

- No..., řekne a dává si na čas, - kdyby milostpán zaplatil,

- Zaplatím, zaplatím, honem Trautenberk.

- A kdyby dal ještě závdavek, aby Anče mohla schystat vejnavu..., Ančeti se až oči oplakaly, že na ní Kubíček tak myslí...

- tak bychom to snad mohli s milostpánem, zkusit. Je ten Kuba liška podšitá, vykutálená, usmívá se pod vousy Krakonoš, ale to je dobře, s Trautenberkem jináč nepořídíš. Jenže Trautenberk jak slyší o

závdavku, začne bédovat, že hospodářství nevynáší, pole samá drápanina, louky o jednom sečení, to by musel porazit kus háje...

- Trautenberku, zahřměl Krakonoš, - v mém revíru se nelže!

A vytáhl Trautenberkovi z kapsy měšec, těžký jako kámen, jak byl zrovna nadupaný zlaťáky a nasypal Anči do zástěry a Kubovi do čepice. Pak vrátil Trautenberkovi měšec (byl už o moc lehčí) a řekl přísně:

- Za tohle jim po žních vystrojíš svatbu!

- Kubíčku...! Anče skočila Kubovi kolem krku a nic jí navadilo, že to vidí Krakonoš, hajnej i všechna lesní zvíř. Jen Trautenberk ne, ten viděl akorát splasklý měšec.

- Jsem žebrák!

- Pozor Trautenberku, ať se ti to nevyplní! řekl Krakonoš a znělo to zevšech stran, jak si ozvěna dávala záležet, aby to každý slyšel, nejvíc Trautenberk.

Jen Anče s Kubou nic neslyšeli, protože už se viděli u oltáře a možná taky ve vlastní chalupě.

A zase bylo na horách pěkně a pod horama dobře, až na Trautenberka, ten ne a ne spát, jak se užíral a všechny obviňoval, že se proti němu spikli. Ale on, i kdyby usnul, ani ve snu mu nepřijde, že vůz jede jak ho kočírujou, a že zlost je špatný rádce a lež má krátké nohy. A nese-li vypaseného pána, to teprv daleko nedojde.

5. Jak chtěl Trautenberk poslat Kubu na vojnu

Tentokrát si podzim pospíšil a dal si záležet. Stromy byly strakaté jak šátky na jarmarku. šípky a hlohy jako korále. Ale co platný všechny krásy, když je očím do pláče a srdce neutěšíš. Anče chvílem slzama zem kropila, polívku solila a pak zase nádobím třískala a pokličkama mlátila a Kuba radši do sednice nešel, aby nemusel držet vyčítavé pohledy, nebo ještě něco neslízl. Marně pak s hajným vedli dlouhé řečí, jak, kterak a co, hlavu měli jak vosí bář, ale nic kloudného nevymysleli, jen vzdychali a práce jim nešla ani šejdrem. Byli docela rádi, kdyby je milostpán poslal třeba do Rokytnice, mezi lidi, přišli by na jiné myšlenky, ale ten si jako naschvál po svačině schrupl, aby mu líp utíkal čas do oběda, a všude bylo ticho, až to člověku hrdlo stiskalo. Konečně se z rokytnické věže ozvalo poledne. Trautenberk se probudil, protáhl, párkrát se prošel po světnici, to místo procházky, aby mu líp trávilo, zasedl ke stolu, - a nic. Vykoukne z okna a už s ním

vztek jen rumpluje: Kuba s hajným, místo aby si hleděli hromady dřeva, sedí každý na jednom špalku, ruce v klíně, oči do země, mohli by je od minuty postavit na hřbitov místo pomníku. Holota líná. Jak nad nima jeden nestojí, nehnou ani prstem. Ukrást by je moh i s celým hospodářstvím. Ale já vám to spočítám...

- Himmlaudóndonrvetrkrucajselement! Vyženu vás! Po žebrotě půjdete! Práskl oknem, práskl dveřmi a vrazil do kuchyně jako kulovej blesk.

- Co je to za móresy, himmlaudón? To se mám prosit i o oběd nebo co? Poledne už odzvonili...

Ale Anče jak jí z jedný strany tlačil smutek a z druhý s ní lomcoval vztek, ho nenechala ani domluvit.

- Poledne odzvonili a taky je po žních.

- Co mají žně dělat s mým obědem? nechápe Trautenberk.

- S vaším obědem nic, ale s naší svatbou. A jak to slovo řekla, oči se jí zatopily jako studánky při jarním tání. - Kolikrát jste už říkal: až po žních, jaká bude úroda, ... vzlyká Anče a slzy jí tečou proudem. -

Urodilo se, že sýpky praskají, a my s Kubíčkem...

Přijde ji kouknout ke dveřím, kde schlíple stojí Kuba

a za ním se krčí hajný. - Kubo, řekni taky něco... ale Kuba mlčí jako ten špalek, co odšlajfuje trpělivost.

Anče popadne nová zlost, a protože si ji a protože si ji tak docela nemůže vylít na Trautenberkovi, obuje se do Kuby. - To budu mít v životě oporu, jestli se toho vůbec dočkám. Všechno aby ženská na tomhle světě vydržela, a vyjustovala, když chce drobek toho štěstí.

A ta křivda, ta nespravedlnost, ji zrovna stiskne srdce, že se nad sebou rozpláče.- Copak to dělám jen pro sebe?

Kuba by se nejdřív hanbou propadl, za horama viděl, vždyť on si Anče ani nezaslouží, ale na druhou stranu - copak může poroučet milostpánovi? Hlava mu drnčí z těch myšlenek a najednou slyší:

- Co je pravda, to je pravda, s dovolením milostpane, sliby se mají plnit. Hajnej...hlas se mu klepe, ale troufá si to říct milostpánovi do očí.

-Co je tobě do toho? vyjede Trautenberk. A hajnej, dušička bázlivá, div se světe: - Je a není, račte odpustit. Příkladně - zrovna teď, kdybych byl s vaším

dovolením, na vašem místě,

A Krakonoš se mě optal, kdy že bude ta svatba, aby se jako přichystal. A co bych mu řekl, když jsem, teda jako vy - už tu svatbu slíbil?

Tohle bylo i na Trautenberka moc, navíc mu kručelo v břiše a člověk z hladu kejvne na všecko.

- Pro mě a za mě, ať je ta svatba třeba od neděle za týden. A teď chci oběd. mebo si mě nepřejte!

Jako když kočár odšlajfuje či vantroky spustí. Kuba rozsekl jednou ranou dva bukové špalky, rozhicoval kamna , Anče vařila, pekla, a hajný nestačil lítat s talíři, mísami a pekáči , se džbánky a lahvemi , aby se milostpán do té svatby samým hladem neroznemoh anebo si to nedej pámbu ještě nerozmyslel. Jenomže svatba trvá den, život do smrti. A tak Anče ze starostí nevychází. Jak oni si ten život budou

rychtovat? Copak výbava, tu měla dávno nachystanou v truhle, drobek toho nádobí, hrnce a pekáče si pořídila o jarmarcích, pár kousků udělal Kuba s hajným už na předloňský podzim, ale co je to všechno platné, když nemají kde hlavu složit, natož štáchloví.

Tak ji Kuba s hajným našli zas jako slzavý oudolí, a když jim všechno vypověděla, Kuba si pomyslel, že jsou ty ženský divný plemeno, jen se jim splní jedno, hned chtějí druhý.

- Jedna rada by tu byla, řekl hajný. Poslouchali ani nedutali, Ančeti nejdřív oschly oči, pak se jí v očích rozsvítila světýlka, a když hajný domluvil, popadla ho kolem krku a dala mu z každé strany štípanou.

- Nojo, ale co milostpán, zavrčel Kuba, který měl na sebe zlost, že na to nepřišel sám a vypadá před Ančí jako budižkničemu.

- S tím já si poradím, to nech na mně. Dala Kubovi taky pusu aby mu neukáplo na srdíčko, a jen za ní sukně zavlály.

Ale do Trautenberkovy sednice vešla jako oukropeček, hlavu sklopenou, oči do země, a tiše, přeuctivě spíš špitla, než řekla:

- Tisíckrát prosím za odpuštění, milostpane, že jsem se omeškala s obědem, už se to vícekrát nestane.
 - To bych prosil, zavrčel Trautenberk, ale protože po dobrém jídle míval lepší náladu, řekl:
 - Aspoň budu o to dřív večeřet. Zrovna na tohle Anče čekala. Zatvářila se jako sedm nešťastných let, kámen by jí politoval.
 - Vidíte, milostpane, a já samou starostí ani nevím, co vám k tý večeři udělám.
- Chodit na Trautenberka se starostma, když chce v klidu trávit,
- to je jak přivolávat bouřku.
 - Co zas máš?
 - Vždyť my se, milostpane, po tý svatbě, co nám milostivě ráčíte na druhou neděli vystrojit, nemáme kam podít.
 - To si vás mám nastěhovat do salónu? začíná Trautenberka popadat zlost, a to je pojídle to vůbec nejhorší a Trautenberk to ví, a to ho zlobí tuplem. I kdepak milostpane! Anče jako když másla ukrajuje, medu nabírá,
 - my jsme jen obyčejný lidi, ale kdybyste nám ráčil nechat ten vejměnek, co v něm bydlel nebožtík šafář

vašeho nebožtíka milostpantáty, my bychom si ho s Kubíčkem porychtovali...

- Himmlaudóndonrvetr, co si myslíš, krucajselement! Dneska vám dám vejměnek a zejtra budete chtít barák. Kde na to mám brát? Seber nádobí a zmiz. Člověk nemá ve vlastním domě chvíli pokoje. Anče nic. Potichu sbírá mísy a talíře, džbánek a sklenice, jen ať se Trautenberk vydejchne, než na něj vyrazí s nejtěžším kalibrem. - Ono by vás to, milostpane, nestálo ani krejcar, ale vy tomu jistě ráčíte rozumět líp. My se teda s Kubíčkem poohlídnem po něčem ve vsi. Kdyby teď vedle něj uhodil hrom, nelekl by se Trautenberk víc.

- Jaké ve vsi? A já tady budu přes noc sám? Co když se mi udělá zle? Nebo dostanu hlad? Himlhergot, jednou u mě sloužíte... Ale Anče stojí a mlčí jako ten dub a Trautenberk ví, že s ní po zlém nic nepořídí. - Tak si ten vejměnek vemte, ale budete za něj platit, kam bych přišel...

To už Anče neposlouchá. Vrhne se k Trautenberkovi, políbí mu obě ruce ještě mastné od husího stehna a

**děkuje, jako by jí dal celý zámek i s humnama. -
Nastotísíkrát děkujem, milostpane, do smrti vám to
nezapomeneme a škodu mít nebudete!**

**Ale měl...totiž, jak se to vezme. Od té chvíle byl
kolem vejměnku jeden shon. Kuba lezl po střeše a
vyměňoval staré došky, aby nezatejkalo, hajný, bílil
stěny zevnitř i zvenku, Anče smejčila, drhla, uklízela,
a kde by jí zbyl čas na velký vyvařování. A tak
Trautenberk dostal k snídani třeba chleba s
tvarohem, k obědu studenou flákotu, a k večeři co
zrovna bylo po ruce. A když dostal chuť na pivo,
musel si pro ně do sklepa sám.**

**-Himlaudóndonrvetr, sakroval na každém schodě a v
sednici, když se vydejchal nanovo.**

**- Ted'ka zařizování, potom cukrování a nakonec jim
budu ještě sloužit. Ale počkejte, ještě jste z kostela
nepřijeli!**

**Přemýšlel, vymýšlel, hlava mu prasknout mohla, a
než uviděl džbánku na dno, - stejně mu dnes pivo
nechutnalo, - měl to. Vytáhl z truhly papír, přiřízl brk**

a dal se do psaní. A uškleboval se při tom... Lucifer by se od něj mohl učit. Dopsal, zapečetil a už se shání po hajném, že půjde se psáním. Anče zrovna domejvala síň.

- Milostpane nemohlo by to počkat do večera? On má bílit ještě jednu zed'.

- Himllaudón, slouží u mě nebo u tebe? zařval Trautenberk a hajný honem nechal zed' zdí...však jsem tady co by dup, navlíkl čistou kazajku, a upaluje co mu nohy stačí, jen aby milostpán ze samýho vzteku ještě ten vejměnek mladejm nevzal. Ani si nevšiml Krakonoše, který se vydal na obhlídku šípků a trnek, jeřabin a hloží, jestli to ptactvu přes zimu vystačí, protože letos se jí chystal spustit dřív.

- Kam s tím kvaltem? zeptal se a vytáhl fajfku, protože řeč se nemá odbejvat v cukru letu a fajfka patří k pěknému posezení.

Hajný uctivě pozdravil, uctivě poděkoval za šňupeček, a když třikrát kýchl, - on Krakonošův tabák má říz - všechno Krakonošovi vyložil: že milostpán ráčil svolit k tý svatbě, však se chudák Anče něco

nabrečela, a ještě že jim - teda Kubovi a Ančeti - dovolil zrychtovat vejměnek po nebožtíku šafářovi, kdo by to do něj řek, že bude takový udělající... Krakonoš poslouchá, pobafuje a je mu toho na Trautenberka moc dobrého najednou.

- Škoda, že jsem musel nechat bílení, brebentí rychle hajný, aby už už byl na cestě, - ale milostpán nařídil, že ještě dneska musejí vyslat spěšného kurýra na císařskou kancelář, tak to bude něco důležitýho.

- Tak tak, přikyvuje Krakonoš, - císařský kanceláři se nepíše: pozdrav pánbu a jak se pořád máte..., no ale když máš tak napilno, stavím se ti v Jilemnici u poštmistra, stejně to mám při cestě.

Uctivě děkuju, jemnostpane Krakonoši, to jste mi ulevil, to já ještě do večera dobílím celej vejměnek i s podezdívkou. Upaluje jen se za ním práší.

- Ať tady do smrti nekrakonošuju, jestli Trautenberk nechystá nějakou špatnost, říká si Krakonoš, když se dívá na dopis, co nemohl počkat do zejtřka a co by kvůli němu museli vypravit ještě dnes spěšného kurýra.

Cizí psaní se číst nemají, ale má-li člověk hasit susedovu stodolu, musí šlápnout na jeho trávník, a dobrému oumyslu je předem odpuštěno.

Krakonoš dýchl na pečeť, rozbalil psaní a jak čte,

stahují se mu do čela hrozivé mraky.

- Tímto uctivě oznamuju jejich Excelencím v císařské kanceláři, že na mém panství nachází se pacholek urostlý a statný, vojenské služby hodný a schopný, jménem Kuba, jehož tímto pro čest a slávu císařského vojska ze svých služeb propouštím a uvolňuji, jakož i na odměnu, která za jednoho každého vojáka jeho pánu přísluší, uctivě čekám.

- Tak tentokrát se, Trautenberku, dočkáš!

Krakonoš se rozzlobil, jako už dlouho ne. Nad horama se zablesklo, zahřmělo, vichr přihnul černé mraky a už už by se začali čerti ženit, kdyby si Krakonoš nevzpoměl, že hajnej bílí vejměnek a Kuba jistě nemá střechu spravenou, ještě by jim nateklo na čistou podlahu, jak by k tomu přišli, vyjít, co pán navařil.

Krakonoš poslal mraky pryč, aby hajnému schla zed' a Kuba viděl na došky, jen občas to horama

zarachotilo, jak v něm bublala zlost. A každý dobře věděl, že se Krakonoš zlobí, a honem přemýšlel, jestli snad neudělal, co neměl, a jak to honem napravit, protože Krakonoš je dlouho dobrák, ale o to dýl trvá jeho hněv.

Jen hajný, Anče a Kuba si tím hlavu nelámali, hlavně, že neprší a vítr nebere střechu. Anče se otáčela u plotny, však si Kuba s najným zaslouží pořádné jídlo, od rána si nevydýchli, a milostpána taky nemůže pořád odbejvat, ještě by litoval, že jim tu svatbu dovolil. A vejměnek! Anče už vidí jaká to bude krása: v oknech muškáty, police plná malovaných hrníčků... I v noci se jí o tom zdálo a ráno první vykoukla z okna, jestli vejměnek stojí, jestli to nebyl sen.

Stál a byl ze dne pěknější. Zdi jako sníh, jen jiskřily, okna a dveře natřel Kuba pěkně nahnědo a hajný udělal kolem nich zelené rámečky. - Zrovna takový byly v hájovně, co milostpánův pantáta prohrál i s lesem za jedinou noc v kartách, povzdechl si hajnej, ale hned se v duchu okřikl, co by tam sám dělal, tam ani liška nedá dobrou noc a tady je dočista jako mezi svejma. Darmo se neříká: nedobrý pro dobrý. Uběhl týden, druhý už se taky valil z kopečka, Anče

zadělala na koláče a honila Kubu, aby jí nanosil borových korábků, na těch jsou koláče jako dech. A pak se to stalo.

Anče zrovna vytáhla první pekáč, když jako by zaslechla bubnování a taky trubku, zní jako vojenská, ale kde by se tady vzali vojáci...

Nakonec jí to nedalo, strčila do trouby pekáč, do kamen pár korábků, a vyběhla na dvůr. Tam už stojí Kuba s hajným a koukají jako vyjevení. Po cestě mašírují čtyři vojáci, jeden bubnuje, jeden troubí, dva mají na ramenech flinty bodákem vzhůru, a vede je kaprál jako hora. Mankote Kubíčku, proč jdou sem? Rozklepala se Anče. Marně ji hajný utěšoval, že asi zabloudili, kdepak tady, kdo není zdejší..., a Kuba mlčel, protože věděl, že když někdo zabloudí, nepochoduje jako na přehlídce, a nebubnuje si do kroku.

Viděl ty vojáky i Trautenberk. Však už je vyhlížel kolikátý den a měl strach, aby se Kuba dřív neoženil, protože když zrovna není velká vojna, císařpán bere jen svobodný, - Konečně! Zaradoval se a už slyšel

cinkat dukáty, co za Kubu dostane.

Navlíkl si sváteční kabát, nasadil parádní klobouk s jezevčí štětkou a vyšel uvítat tak dlouho očekávané hosty.

Dopochodovali doprostřed dvora, na nikoho okem nemrkli a zůstali stát jako dřevění.

-Jeho Excellence pán z Trautenberka? Zahulákal kaprál, až se na střeše roztrásly ty nové došky.

- K vašim službám zamával kloboukem Trautenberk a uklonil se tak hluboce, jako by stál před samým císařpánem. Kaprál vytáhl přípis s císařskou pečetí a huláká:

- Vyhlašuje se tímto, že Kuba, poddaný pána z Trautenberka, je odveden do císařského vojska, kde bude věrně a statečně sloužit 14 let.

Zadrnčel buben, Anče vykřikla, a kdyby ji Kuba nezachytil, padla by na dvůr jako podtátá.

- Mi-mi-milostpane, jektá hajný z té hrůzy,

- to přece není možný, vždyť se měli brát...

- Měli neměli, proti císařpánu jsem já malej pán, krčí rameny Trautenberk a hned na kaprála:

- Je to pro mne a mé panství velká čest, ale doufám, že nebudu škodnej. Můj Kuba vydá za deset vojáků...

Já se spokojím, já se spokojím, když mi zaplatíš jako za tři. A už nastavuje ruku, aby mu mohl kaprál vysázet odměnu.

V tu chvíli se přihnal černý mrak, zahučel vichr, zahřměl hrom, a v záři klikatých blesků tu stojí Krakonoš.

**-Tak tys chtěl Trautenberku, prodat Kubu verbířům?
Trautenberk z té hrůzy padl na kolena, ale přiznat se nemíní.**

- Já ne, kdepak já, vždyť já ho potřebuju, to oni,... Ale nikde nikdo, vojáci jako by se do země propadli, nebo je vichr odnesl i s flintami, trubkou a bubínkem.

- A tenhle list psal kdo? Mává Krakonoš

Trautenberkovi psáním před nosem,

- Kdo nabízel Kubu za vojáka císařské kanceláři?

Koukají na Trautenberka Kuba, hajný i Anče, která se tím křikem ze mdlob probrala, a věřit tomu nemůžou. Že je Trautenberk křivák, to věděli už dávno, inu pána si člověk nevybírání ani ho nepředělá, ale že by byl schopen takovéhle špatnosti...

- Když oni se starají víc o sebe, vejměnek si štafírují, pořádnýho jídla se nedočkám, žaluje plačtivě Trautenberk.

- A proto jste nám chtěl zkazit život? Vzpamatovala se Anče,

-Tak tohle vám milostpane, do smrti nezapomenu.

-No Trautenberku, říkals, že Kuba vydá za deset vojáků. Tak ty mu teď vyplatíš deset dukátů, ať mají do začátku. A ty Anče, běž, ať se ti nespálení koláče, usmívá se Krakonoš a Anče mu ani říct nastotísíkrát děkujeme, tak se jí radost i pláč natlačily do krku, že slova nevypravila.

Krakonoš ještě počkal, než Trautenberk vysázel Kubovi dukáty, - tvářil se přitom jako o poslední hodince – a pak už jen:

- Zdrávi ostávali, jdu Vám na tu svatbu nachystat pěkný počasí.

- Jemnostpane Krakonoši, vyběhla Anče s ošatkou koláčů, vemte si na cestu... a nastotísíkrát děkujem. Trautenberk se ještě dlouho užíral kvůli dukátům a marně si hlavu lámal, jak mohl Krakonoš přijít k tomu dopisu.

Proč zrovna já musím mít takovou smůlu a takovýho suseda! Politoval se a vůbec ho nenapadlo, že kdo jinému jámu kopá, sám do ní spadne, a že člověk, ať

už je svět všelijaký, je nakonec vždycky osudu svého strůjcem.

6. Jak dostal Kuba od Krakonoše dukát

Ale bylo po žních a taky po bramborách, tráva se každé ráno parádila jinovatkou a sluníčku se nechtělo z mlhové peřiny, jen by spalo a spalo.

Zato Anče celé noci oka nezamhouřila a při vaření jí slzy kapaly do polívky, že byla pořád přesolená. Inu, žádný div. Parádní výbavy měla celou truhličku, rozmarýnu jako šípkový keř, a svatba pořád nikde. Tak se mračila jako bouřkový mrak, na kdekoho se usápla – a nejvíc na Kubu. Ten chodil kolem ní co možná největším obloukem, ale vyhněte se člověku, když s ním máte jednu střechu. Kdyby jen střechu, hlavně jednu plotnu, na který Anče vaří ty největší dobroty. Mrak nemrak, o polednách Kubovi kručelo v žaludku, že by si sedl za stůl i s tureckým pašou. Jenže Anče mu to kyselo pepřila vejstavou a rozmarýnou, až Kubovi hořkla každá lžice. A když Anče začala o svatbě, že už dávno měla být, že ona se jí nejspíš nedočká, a spustila ten ženskej slzotok, Kuba jak byl hladový – a to on vždycky – praštil lžící, až kyselo vystříklo.

-Já za to přeci nemůžu!

To byla voda na Ančin mlejn.

Nemůžu, nemůžu... Kdybys byl pořádněj mužskej, došláp by sis na Trautenberka. Slíbil, že nám vystrojí svatbu po žních, s teď už jsou i brambory ve sklepě, vánoce za dveřmi – a pořád nic.

-Aničko, taková věc, to není jen tak, to se musí pořádně rozmyslet.

Chudák Kuba. Ještě ani nevyložil, jak to s tím rozmýšlením míní, vyjela Anče jako sršáně.

-Tak teda rozmyslet? Že jsme spolu odmalička rostli, to není nic? Že ponikelská bába říká, že jsme si souzení, to není taky nic? Že já ti tady vařím, podstrojuju, od huby si utrhuju, to není vůbec nic? Nakonec mi řekneš, že mě nechceš?

Anče se rozbrečela, že být to u potoka, stoupla by voda jako o povodni. Inu, před ženskou slzou každý chlap roztaje, I kdyby to byl rampouch, a to Kuba nebyl.

Aničko..., vzal Anče kolem krku, Anče se přitulila a mezi brekem špitala:

Než se rozmyslíš, budu stará bába. A jak jí to pomýšlení přišlo líto, vyběhly jí z očí dva pramínky.-A ty mě nebudeš chtít!

-Aničko, já tě budu chtít pořád!

-Tak něco udělej!

-Udělám, Aničko, udělám.

Lehko se slibuje, hůř plní. Kuba přešlapoval na před Trautenberkovou sednicí, mačkal čepici, desetkrát si opakoval, co milostpánovi řekne, a po jedenácté měl sto chutí utýct – jenže kam? Na konci každé cestičky stála Anče s těma krásnýma očima, co z nich tekly slzavý potůčky jako o dubnovým tání.

A tak se Kuba nadejchl, uctivě zaklepal a už stojí před Trautenberkem. Ten zrovna snídal. Bylo sice k polednímu, ale milostpán si rád přispí, a taky mu to od snídaně k obědu tak dlouho netrvá.

Co sem lezeš? Zavrčel Trautenberk a mastnota mu chrstla na vyšívanou vestu jak zrovna kousl do tučného jelita. Ukázal na prázdný džbán a zafuněl:

Už ať seš tady s pivem!

Kuba se nezmohl ani na slovo, popadl džbán a upaloval do sklepa. Skoro byl rád, že nemusel milostpánovi s tím žhavým rovnou za tepla, nejradši by šel pro to pivo aspoň do Rokytnice, ale pak si řekl, že když musí něco být, ať to je hned, vyběhl po schodech, aby mu nepadla pěna, nalil milostpánovi pohár pěkně zvysoka, aby pivo udělalo vysokou

čepici, postavil džbán na stůl nadejchl se, a spustil:

**- S dovolením milostpane, ráčil jste nám slíbit po
žních svatbu. Trautenberk se zrovna rozmýšlel, jestli
má sáhnout ještě po jelítku nebo už po jitrnici, a to
se ví, když ho při tom někdo otravuje, dostal dopal.**

-No a co?

**-Jenže už je po bramborách a vánoce přede dveřmi.
Kuba, jako by z něho Anče mluvila.**

**Trautenberk se rozhodl pro jitrnici a vybral si tu se
zlatavě opečenou kůžičkou. A teď si má tu pochoutku
nechat kazit.**

-Co pořád meleš? To vím taky.

**- Já jen, Kuba mačkal čepici, jako by z ní chtěl cedit
slovíčka,**

**- Já jen, kdybyste ráčil říct, kdy to teda bude. Ta
svatba, s vaším dovolením.**

**Než se Kuba vykoktal Trautenberk už spucl jitrnici, tu
se zlatavou kůžičkou, spláchl ji důkladným klútem a
hned ho to naladilo do rozšafna. A taky mu došlo, že
se Kuby hned tak nezbaví.**

Inu, pro mě za mě třeba hned. Ale taková svatba

něco stojí – a já, Kubíčku, nemám. Jedna kapsa prázdná, druhá vysypaná a v truhlici leda pár pavouků. To víš, neurodilo se, krávy nedojí, slepice nenesou...

Kuba dobře ví, že úroda nebyla o nic horší než loni, že mléka je na rozdávání a slepice se můžou strhat, ale hádejte se s milostpánem.

Snad, špitl, - by se dal střelit nějaký zajíc, nebo pár veverek, Anče je udělá nadivoko...

Ach Kubo, Kubo, vzdychá Trautenberk, že by mu člověk dal pěták – copak já mám v revíru zajíce? Nebo viděls někde veverku? I myši utekly do Krakonošova, jaká je tu bída. Rád bych ti vyhověl, ale nemůžu, nemůžu...

Trautenberk se tak rozlítostnil nad tou svojí bídou, že se musel vysmrkat, a Kubovi ho rázem přišlo líto, až si vyčítal, že s tou svatbou začal.

Tak já teda pudu, vzdechl a nejradši by šel na kraj světa, kde by ho nečekala Anče s těma očima, co jí plavou v hořkých slzičkách. -Jedna pomoc by tu byla, řekl Trautenberk a Kubovi rázem ztuhla ruka na klice.

Kdybys došel za Krakonošem, aby ti dal pár dukátů, beztak neví co s nimi.

Za Krakonošem! Jiskřička , co Kubovi vzplála v vymysli, pohasla, jako by jí vodou zalil. Copak může u Krakonoše žebrot? Už jednou jim pomohl, ale peníze se rozkutálely na trhu i na jarmarku, za vejbavu a kousek oblečení... Ale třeba..Trautenberk není tak hloupý, aby nepoznal, jak se to v Kubovi vaří a mele, a tak přiloží polínko:

- Jinak ti poradit nemůžu. Samotnému mně to dělá starost, to víš, Anče je holka jako lusk, roky na vdávání taky má, co kdyby se ti ohlídlá po jiným... Do Kuby jako když uhodí. Tohle ho nenapadlo. Milostpán, ať už je jakej chce, vidí dál než z okna na dvorek a má zkušenosti. Aby se mu tak Anče doopravdy ohlídlá po jiným...!

A to jako..., polyká Kuba nasucho a spravný slovíčko ne a ne najít, - že bych měl poprosit Krakonoše?

- Koho jinýho? Vzdychá Trautenberk a pod kůží se uculuje. Má Kubu, kde ho chtěl mít. A jak zná Krakonoše, na tenhle oučel on škudlit nebude, svatba se pořídí zadarmo a ještě z toho jemu – teda

Trautenberkovi – něco kápne. A i kdyby ne, svatební koláče nebudou z jeho.

Jen se nestyd', domlouvá Kubovi, - Krakonoš je člověk oučinnlivej a s chudejma lidma má soucit. Pěkně běž, uctivě popros a do tejdna můžeš mít veselku.

Děkuju mockrát za radu, milostpane, hrklo z Kuby, a už na nic nečekal, jen za ním dveře práskly. Do kuchyně vletšl jako hrom a hned:

- Anče, schystej tvarohový homolky, kus chleba, jdu ke Krakonošovi pro dukáty.

Anče kouká jako vyjevená.

- Kubíčku ty máš snad horkou nemoc.

A opravdu, Kuba hicoval jako krejčovská žehlička, jenže to bylo ze samýho spěchu a taky z nedočkavosti.

- Hned ti dám vopichovej list na hlavu, a uvařím podběl.

- Žádnej list a žádnej podběl, urazil se Kuba, že ho má Anče za nemocnýho.- Chceš se vdávat? Chceš! Máme peníze? Nemáme. A milostpán taky ne. Tak co mě zbejvá, Krakonoš je člověk oučinnlivej a má s chudejma soucit. Dej sem chleba a homolky, nevím,

kdy se vrátím, zatím můžeš zadělat na koláče. Co chudáku Anči zbývalo? Ukrojila krajíc přes půl bochníku, vybrala půl tuctu homolek, ty, co už klihovatěly, aby pěkně klouzaly do krku, přidala Kubovi mlaskavou pusku a – spánembohem, brzo se vrát. Oči se jí zalily jako louky o velký vodě starostí o Kubu, i radostí, že se do toho tak obul, ale to už Kuba neviděl, vystřelil ze stavení a jedno karé k horám. Darmo nejídal kyselo, aby nevěděl, že honit Krakonoše po horách je jako chytat vítr do pasti. A tak tu past na Krakonoše políčil. Dupe v Krakonošově, až houbám kloboučky poskakují, a huláká, že se šišky v korunách třesou. Náš milostpán nemá kouska rozumu. Kde mu mám sehnat k obědu koroptve? A hned celý tucet? A k večeri dvě kopy koroptvích vajíček? Slyšela to sojka a uším nevěří. Tucet koroptví a dvě kopy vajíček? Tak s tímhle musí ke Krakonošovi. Jenže Krakonoš taky není z hloupých a ví, že by Kuba nešel s bubnem na zajíce. V tom musí něco být, a Krakonoš by vsadil svou fajfku, že v tom má prsty Trautenberk. No, podíváme se. A jak Kuba dupe a huláká, najednou před ním

Krakonoš v celé své krakonošovské parádě, o strach ho někde potkat navečír.

Tak za tohle budeš, Kubo, pykat. Koroptve se nekradou a vajíčka teprvá ne, i kdyby ti to poroučelo deset Trautenberků.

- Zaplať pánbů, jemnostpane, že jste tady, Vždyť já bych vás musel honit po celých horách.

A Kuba si dřepne na pařez, jak se to nesluší, když Krakonoš stojí, ale je uondaný, a taky ze samý radosti.

- Já jsem s dovolením, jemnostpane, nepřišel krást koroptve. Ani vajíčka.

To si taky myslím. Krakonoš sedl na protější pařez, zabáňal a:

-Tak ven s tím.

Kuba Krakonošovi všechno vyložil, kurážně, on Krakonoš nemá rád, když je někdo samá poníženost a k zemi hrbení, to prej ukazuje na špatný svědomí. Krakonoš se chvilka mračil, chvilka uškleboval, pak vyklepal fajfku, znovu ji nacpal, zabáňal a řekl pomalu, zeširoka, jako by krajíc přes celý bochník krájel: - Aničku na ocet nechat nesmíš, co kdyby se ti

doopravdy vdala někam do kraje? No..., bafl, až se Sněžka zakuckala a honem svolávala větry, aby to neřádstvo rozfoukaly, - tady máš dukát.

Kouká Kuba na dukát a veškerá naděj v něm hasne.

-Račte odpustit, jemnostpane Krakonoši , ale za dukát při dnešní drahotě nekoupím Anči ani na parádní sukni.

Krakonoš se chvílku baví Kubovým nešťastným kukučem, převaluje fajfku z jednoho koutku do druhýho, pak ji vyndá, postrčí troubelí klobouk do týla a šeptne Kubovi do ucha: - On to není obyčejný dukát. Bude jich tolik, kolik svých vysází Trautenberk na stůl.

Krakonoš šeptne a na míli daleko všemu živému uši zaléhají, kola před očima se dělají...,a tak, když se Kuba ze všeho vzpamatoval, Krakonoš nikde, jenom ten dukát blejská se na dlani jak čerstvej ouplněk v jizerský tůni. A skoro se Kubovi zdá, že na něj pomrkává ...Inu proč ne, když má bejt divotvornej. Jestli je to pravda, do tejdna máme svatbu! Býskl si Kuba.

A nezapomeň, mě na ní pozvat zaburácelo mu nad hlavou, až mu čepice slítla. To jak navíc Krakonoš při tom zavolání zamával na rozloučenou ze samého vrcholu Sněžky a zmizel mezi mraky.

Ale co když Trautenberk žádné dukáty nevysází? Začal se strachovat Kuba cestou domů,

-Říkal, že nemá... Ale pak si pomyslí, že pánovi se taky všechno věřit nemusí, hlavně když se ten pán jmenuje Trautenberk, přidal do kroku aby už zvěděl, jak to dopadne, a taky, že mu z tý štrapáce a přemejšlení rádně vytrávil.

Doma ho Anče uvítala, jak kdyby se vracel z turecký vojny. Však do ní celou tu dobu nic nebylo, pořád si vyčítala, že Kubíčka poštvála na Trautenberka a ten ho zas popíchl na Krakonoše, a kdoví co Krakonoš, jestli na něj vůbec Kuba natrefí. Žebrotu a nářky nemá rád, ale na druhý straně, jakpak to má jinak člověk říct, než že nemáme krejcar a Trautenberk platit nechce. A taky Anči při těch starostech přišlo na mysl, co kdyby Kubíček u Krakonoše nepořídil a ze

žalu a z furiantství se dal do světa. A tak teď, sotva vrzla vrátka, vyběhla Anče z kuchyně (kdoví jestli rozpálená od plotny, nebo z radosti), chytla Kubu kolem krku a vlípla mu na každou stranu velikou pusou.

Kuba se tvářil jako by se takové přivítání rozumělo samo sebou, nechal se obskakovat, bramboračku přidat dvakrát a chlupačky do třetice, jen mu vrtalo hlavou, proč se Anče ani nezeptá, kde všude byl a jak pořídil. Jindy jí musí meldovat každý slepičí kvoč a teď ani okem nemrkne, jen ho láduje jako posvícenskou husu, Samou rozmrzelostí se začal v talíři nimrat a Anče jen tiše vzdychla: Už je to tak, přišel s prázdnou a stydí se mi to říct, chudák Kubíček. Než se rozmyslela má-li ho nechat s těma smutnýma myšlenkama, nebo zadělat na makový buchty, přilítl hajnej a:

- Lidičky, honem, milostpán chce jít na procházku a boty se mu dost neblejskaj a u kabátu mu ulít knoflík, boží dopuštění...

- Bodejť by neulít, ušklíbla se Anče a byla ráda, že si může něčím ulevit, - když je milostpán den ze dne

širší. Měl by si dát místo knoflíku petlici anebo kravskej řetěz.

Ale vytáhla ze šití režnou nit, jehlu a náprstek a už běží přišívát ten knoflík. Kuba za ní, ne že by mu tak záleželo na pánových botách, ale už se nemohl dočkat, jestli je to pravda s tím dukátem.

Na prahu je přivítalo – jak jinak – Trautenberkovo hulákání, Himllaudóndonrvetr, čeládka líná, myslí to jen na parádu a pán aby chodil jako vandrák. Vtom si všiml Kuby a rázem zapoměl na boty i na knoflík. Tak jakpak jsi pořídil u Krakonoše? Dal ti na svatbu? Anči zůstala ruka s jehlou nad knoflíkem, jako by zkameněla. Hajný kouká z jednoho na druhého a ničemu nerozumí. A Kuba si dává na čas.

- Nóóó, protahuje slova, jako kočka hřbet, - Dal i nedal...

- Co je to za řeč? Poskočí Trautenberk od jízlivosti k dopalu.

Bud'to dal, nebo nedal!

Kuba dobře ví, kdy přitáhnout opratě a kdy je povolit, aby milostpán nezačal jankovatět. Tak

vytáhne z kapsy Krakonošův dukát a položí jej na poklizený stůl.

- Tady...

- Trautenberk kouká z dukátu na Kubu, z Kuby na dukát...

- Pchch, ten se nepředal. To bude pěkná svatba.

I Anče si spočítala, že za dukát koupí akorát tak Kubíčkoví ženichovskou košili, nic moc vejstavní, a ještě bude muset smlouvat. A ona? Aby šla k oltáři v obnošený sukni a jupce po babičce. Slzy jí hrkly do očí na milostpánův kabát, jak jí to přišlo líto.

Nóóó, odmotává Kuba slovíčka jako nit z vřetánka, - on ten dukát není obyčejný dukát. Povídal Krakonoš, že jich z něj bude tolik, kolik jich milostpán vysází na stůl.

Všichni ztichli a vyvalovali oči na ten dukát, který jim teď. Když se od Kuby dozvěděli, připadal tajemný až strach. Trautenberk se docela zpotil, jak přemejšlel, jestli to není od Krakonoše nějaká chytristika, ale ne a ne na to přijít. Jenže opatrnosti nezbývá, zvláště když jde o peníze.No to si z tebe Krakonoš udělal

pěknýho blázna, rozchechtal se Trautenberk, i když tak nějak dutě, plechově, však to taky byla jedna faleš. - Kde já bych vzal dukáty, natož abych je sázel na stůl...

Jenže Kuba slouží u Trautenberka už nějakou čásek a vidí do něho jak do skleněný koule. Pokrčí rameny, jako že to není jeho starost, a sáhne po dukátu. Počkat zařve Trautenberk, až na stěně poskočí obraz milostdědečka. - Možná, že by se nějaký ten dukát našel... chvíli se morduje se zámkem od truhly – však je to taky zámek jak k císařský konírně – pak s heky a vzdechy zvedne víko a vytáhne z truhly dubovou truhličku, čtyřikrát kovanou, pěti klíči zamčenou.

Říkáš - kolik dukátů vysázím, tolik se jich z toho tvého vylíhne? Zapichuje Trautenberk do Kuby oči jako tenké vidle.

Krakonoš říkal, tváří se Kuba, jako by ho ze všeho na světě nejmíň zajímal nějaký dukát, ba jako by jich měl, že by s nima mohl dláždit jilemnický rynek i s kašnou. Je to ten Kuba ale komédie! I chytrý by si od něj chlup z dlaně koupil, natož Trautenberk.

Postavil truhličku na stůl, pěti klíči, co nosil v

koženém míšku pod vestou, ji otevřel, ale víko jen ponadzvedl, jen co by ruku prostrčil.

Anče už dávno zapoměla, že drží v ruce jehlu s režnou nití a že měla milostpánovi přišít knoflík pěkně zčerstva a hlavně fest, hajný se vrtí, přešlapuje a nasucho polyká, aby mu – nedej pámbu – nevylítla nějaká nepatřičnost... a to už

Trautenberk vytáhl z truhličky dukát a položil jej – opatrně jako svátost – k tomu Krakonošovu. Nikdo ani nedejchá – a nic. V Kubovi hrklo.

Že by si z něj udělal Krakonoš udělal dobrý den?

No? Zavrčel Trautenberk a zakroutil očima až strach, -vidíš snad , že by se tady něco líhlo?

Kuba se potí i za ušima, po zádech ho mravenčí, ale ať kouká jak kouká, nic víc než dva dukáty nevidí: ten od Krakonoše a ten z Trautenberkovi truhličky.

- Snad kdybyste. Špitne, - ráčil ještě jeden přidat.

Opatrnost se v Trautenberkovi prala s lakotou, ale nakonec co – tratit nemůže, i kdyby celý ten Krakonošův zázrak byl jenom obyčejný humbuk. Tak vytáhl z truhličky dikát, položil jej na stůl a – lidičky! Vedle něj druhý, úplně stejně zlatý a kulatý, jako by

mu z oka vypadl, kdyby teda dukát nějaké oko měl.

A pak to šlo jako když bičem práská. Trautenberk sází dukát za dukátem a ke každému hned naskočí dvojník, už je jeden dvouřad, druhý, třetí, už pomalu nebudou kam dávat...

Kuba to už nevydrží.

Slávááá! Popadne Anči a zatočí se s ní po sednici. -

Máme peněz jako želez, to bude svatba!!!

- Jakýpak máme! To jsou moje peníze!

Trautenberk si stoupne před stůl, v každém oku mu blejská sekýra.

- Ale milostpane... Kubovi se až nohy rozklepaly z té nespravedlnosti.

- Jaké ale. Přinesl sis dukát? Přinesl. Tak si ho vem a ať tě tu nevidím!

Trautenberk přistrčil Kubovi dukát a už shrabuje to zlaté nadělení nadělení do truhličky.

V té chvíli se udělala tma jak o nejhlubší půlnoci, zaburácel třikrát po sobě hrom, a když se vyjasnilo, ležela na stole místo dukátů hromádka suchého listí. Trautenberk třeští oči, rukama hrabe v tom nadělení

a křičí jako pominutý:

- Pomóc! Okradli mě! Pomóc!

A zase zahřmělo a uprostřed sednice stojí sám Krakonoš.

To už je takový řád světa, Trautenberku. Kdo chce všechno, nemívá nic.

Trautenberk padl před Krakonošem na kolena a naříká, že by kámen pukl a voda se z břehů vylila.

- Smiluj se, Krakonoši, sousede, jsem žebrák, nemám dočista nic...

A copak jsi měl předtím? Jednu kapsu prázdnou , druhou vysypanou, v truhle jenom pavouky, ani čeládce jsi nemohl zaplatit..., natahuje Krakonoš Trautenberka na skřípec a v očích mu blejskají čertovské ohníčky.

Zaplatím, do posledního krejcaru všechno zaplatím, skuhrá Trautenberk.

Krakonoš se posadil do křesla, udělal si pohodlí, zabafal a řekl: - Tak platí!

A před Trautenberkem je místo listí zase hromada dukátů a Trautenberk dává jeden po druhém Kubovi do dlaní, Amčeti do zástěry a hajnému do čepice. - To

by snad stačilo...

Ještě Aničce na svatební šaty, řekne Krakonoš a Trautenberk přistrkuje Ančeti jeden dukát, druhý, třetí...,jako by mu z vlastního masa ukrajovali.

No Aničko, spokojeně ubafne Krakonoš, - teď z tebe bude nejpěknější nevěsta, co moje hora pamatují. A z tohodie, oddělil Krakonoš pořádnou kupku dukátů, - vystrojíš Trautenberku, těm mladým svatbu.

Ostatek si nech, aby těm pavoukům nebylo v truhle smutno.

- Nastotísíckrhát děkujem, jemnostpane Krakonoši, Anče se samou radostí jen jen rozbrečet.

- Nic neděkuj a běž zadělat na svatební koláče. Přijdu si pro jeden rohovej, co kdyby mě, dědka fousatýho, některá mladá družička chtěla...

A byl ten tam, jen smích po něm zůstal v povětří a radost ve sednici.

A ten rohovej koláč, co když ho člověk o cizí svatbě sní, do roka se ožení? To možná platí pro obyčejný lidi, jenže Krakonoše jsou na jednu starost až dost, jakpak by se sem vešla ještě domácnost, i kdyby jí

krakonošoval sám Krakonoš. Ono je někdy lepší, když všechno je, jak je. Jak odedávna bylo.

7. Jak Trautenberk otrávil strakadou **kozu**

Žili si v tom vyštafírovaném vejminku, Anče jako růžička, Kuba jako kocour u smetany, a pomalu si zařizovali hospodářství. Ze všeho nejdřív koupili na jarmarce kozu, bradatou, rohatou ale jináč učiněná ovečka. A že jí Anče od podzima do jara podstrojovala a Kuba ji od jara do podzima vodil na nejlepší pastvu, měli od ní mlíka, že by je mohli prodávat. Ale kdepak. Co nevypili, zůstalo na tvaroh, co zbylo z tvarohu, bylo na homolky, jednou za čas uskládala Anče smetanu z ranního dojení na sýr a ten si pak dopřávali v neděli a na velké svátky. Ono kozí mlíko a všechno co z něho pochází, dává člověku sílu a zdraví.

Zato Trautenberkovi byla koza trnem v patě, solí v

oku a vůbec na ni měl spadeno od samého začátku. Však bylo taky proč.

Příkladně: ráno se probudí (no ono je spíš k polednímu), kručí mu v břiše, a tak tumluje s oblíkáním - nesluší se aby pán snídal jen tak v košili, jako nějaký hej-počkej. Volá na Kubu, ale Kuba nejde. Trautenberk si vzpomene, že teď Kuba nebydlí v přístěnku, ale na vejminku, a že ho teda nemůže slyšet. Otevře okno a zahuláká přes celý dvůr: - Kubo, oblíkat! Himllaudóndonrvetr, mám pro tebe poslat kočár?

Vtom vyběhne z vejmínku Anče a: - Uctivý dobrejtro, milostpane, Kubíček šel s Lízinkou na pastvu, já vám pošlu hajnýho. Hajný má breptavý ruce, všechno mu trvá dvakrát, a než se Trautenberk dostane k snídani, je čas oběda. A má celý den po náladě.

Nebo večer. Klakání už odzvonili a večere nikde. - Anče! vzteká se v okně Trautenberk. A z chlívku se ozve:

- Hned, milostpane, jen co podojím Lízinku!**
- Kdo je tu přednější? Já nebo koza? soptí**

Trautenberk a Anče domlouvá koze:

- Pospěš si, Lízinko, on by nám milostpín moh umřít hlady a to by byla věčná škoda.

Trautenberkovi ze zlosti nechutná ani povidlová omáčka, nimrá se v talíři a vrčí:

- Teď lítají kolem kozy, za chvíli se zmůžou na krávu a nakonec jim budu sloužit já. Hajnej!

- Dobrou chuť vinšuju, milostpane, to je novina, Lízinka bude mít kůzlátka, to bude strakáčků...

To přišel akorát. Trautenberk praštil do stolu, až omáčka vyšpláchla z talíře, a zařval:

-Himmlaudónkrucajselement, ještě jednou uslyším o tý krucajs koze a bude tady secsakra kravál!

-A-a-ale milostpane, chce se Lízinky zastat dobrák hajný , ale Trautenberk jen houkne:

- Mlčet! Přines mi tu knížku o léčivejch bylinkách!

Teprve teď si všiml hajný, že je Trautenberk v obličeji žlutý (to ze závisti) a chvílema zas červený (ze samého vzteku), a že je člověk oučinnivej a udělající, hned se nabízí, že by skočil pro bábu kořenářku, jestli je milostpánovi nedobře, ta je nad všechny doktory, i Krakonoš si k ní chodí pro hojivý masti... To si dal.

- Řek jsem knížku, tak přineseš knížku, až budu chtít bábu, půjdeš pro bábu! Prskal Trautenberk a hajný běžel, co mu nohy stačily.

Vlastně - ono je lepší, když si pán říká v knížkách, než aby sekýroval lidi. Přinesl teda knížku, (on to vlastně byl herbář), vyčistil lampu, zastříhl knot a popřál milostpánovi uctivou dobrou noc. Trautenberk jen zavrčel, ať ho nikdo neruší a rozložil se s knížkou po stole. Obrací stránky, prohlíží bylinku po bylince, a nestačí se divit: - To by člověk nevěřil, jak málo je těch kytek jedovatých. Blín, bolehlav, krabatice mámivá, vraní oko..., jenže to má jedovatý jen bobule a ty teď nejsou. Tak musejí stačit ty tři: blín, bolehlav a krabatice... Já vám dám strakatý kůzlátka!

Časně ráno se vyplížil Trautenberk ze stavení, když ještě všichni spali. Ne, že by byl ranní ptáče, ale tolik věděl, že bylinky se musejí sbírat za rosy, to mají největší oučinek. Jenže s bylinkama to není jako s lidma. Lidem poručíš ale bylinky musíš hledat a taky vědět, kde. Přešel jednu louku, - nic, přešel druhou - zase nic, od samého ohejbání ho už záda bolela a ke

všemu sluníčko začínalo připalovat. Ještě chvíli a bude po rose - a kde nic tu nic. Ještě to zkusí na kopci. Lezl, funěl, a ani si nevšiml, že nad ním už hodnou chvíli krouží sojka, pozoruje a může si hlavu ukrotit nad tou záhadou. Musí s tím ke Krakonošovi, ten to rozluští. Jistá věc je, že Trautenberk obmejšlí nějaké neřádstvo, jindy by ho takhle časně nedostal z postele párem koní. Krakonoš vysazoval v zahrádce zlaté kapradí, nějak ho přes zimu ubylo, a sojku poslouchal tak na půl ucha. Ale i kdyby poslouchal na celé, stejně by nevěřil. - Trautenberk že se dal na bylinkaření? Kdoví kohos viděla!

Ale sojka brebentí dál, pořád jedno a pořád dokola, až Krakonoš nechá práce:

- Tak se na to podíváme, vždyť bych z tebe ohluchl.

Přiloží hůl tenkým koncem k oku a už má Trautenberka jako na dlani. Vidí jak drží v jedné ruce bylinku, listuje v herbáři, porovnává, vyskočí a rve celými hrstěmi.

- Žádný bylinky, ty nejjedovatější z jedovatých. Tak na tohle se podíváme zblízka.

A krok a krok - už stojí od Trautenberka na ruky podání, jenže Trautenberk nevidí, neslyší, činí se jak nikdy v životě, jen aby měl plnou nůši, než sluníčko dočista vysuší rosu. Konečně! Už by se do nůše nevešel ani lísteček a kdyby i vešel Trautenberk by snad ani neutrl, tak je uondaný. Svalil se pod keř a v tu ránu spí, že by ho kanónem neprobudil.

Krakonoš natáhne ruku a nůše mu do ní sama vletí. A pak z ní blín i bolehlav i krabatice a všechno tam, kde to Trautenberk vyrval. Potom Krakonoš tence hvízdne, že to slyší jen tráva na louce a polní kvítí, a už je nůše plná, jak byla a už si sedá měkce vedle Trautenberka.

Ten spal, že kdyby ho mouchy neštípaly jako divé - kdypak se jim naskytne taková kořist - zaspal by i poledne. - Potvory! ulevil si , popadl nůši a tradá k domovu.

Koza Líza se procházela po dvorku důstojně, jak se na budoucí matku sluší, tu uškubla kousek travičky, tu

mladý list. Jdeš mi do rány, zaradoval se Trautenberk a už strká ruku do nůše, že tu krucajs kozu pěkně nakrmí. Ale v tom vyšla z vejminku Anče s plným hrncem, a ne aby se zeptala , kde že byl milostpán tak časně a jestli nemá hlad, začala rovnou - o koze - . Že je krásná ta naše Lízinka, už se nemůžu dočkat kůzlat, to bude radosti...

To bude, ušklebuje se v duchu Trautenberk. Z chlívku vylejzá hajný a radostně brebentí: - Ták , vykydáno, podestláno, Lízinka si může schrupnout.

- Nejdřív se musí napít, tuhle jí nesu pití s drobkem šrotu, vždyť živí maličký... Pojd' Lízinko, vem si, vem..

Trautenberkovi se až tmí před očima, kdyby mohl, nasekal by ty svoje bylinky Anči do bramboračky a hajnému do tabáku, jenže to by zbyl na všechno jen Kuba a ten by spálil i vodu na studené plotně. Tak si jen povzdechne nad špatností světa, a že si půjde před obědem odpočinout. Jenže to by zas hajného nesměla hnát zvědavost.

- S uctivým dovolením, milostpane, já jen, jestli vám byl ten herbář k užitku...

Trautenberk rozmrzelý, že ho hajný zdržuje - ještě k

tomu vštečnejma otázkama, - odsekne:

- S tím, herbářem si můžeš akorát tak zatopit. Takový bylinky tady vůbec nerostou. Hodí po něm herbářem, a nebýt ten v kůži vázaný a železnou sponou sepnutý, mohl by jej hajný sbírat po dvoře do večera.

- Ale ale milostpane, ten herbář sestavil můj táta a ten tomu rozuměl, za tím jezdili učení páni až z Prahy... Než mohl Trautenberk zařvat, aby mu dal pokoj s tátou i herbářem, vložila se do toho Anče (Lízinka vypila hrnek do dna a teď odpočívá): - Ono bylinkářit, milostpane, není jako trhat housatům kopřivy. Říká ponikelská bába kořenářka, že to je velký dar a umění a dědí se jen v málokterém rodu. Ale koukám, že nejdete s prázdnou...

Trautenberk cukne nůš, jako by mu ji chtěl někdo vzít, to tak, aby Anče viděla co si nese. A honem si vymejší:

- Trochu malinovčí na čaj, už mi ty tvoje máty a dobromysle zkazily chuť.

- A to já vám, s uctivým dovolením, usuším, nabízí se hajný

- malinovčí je náramně háklivý, musí se sušit ve stánu, ale zas aby nebylo vlhko...

- Kušuj! Zařval Trautenberk, - o malinovčí se staráš, kolem kozy tancuješ, ale že máme v revíru škodnou, to nevíš!

Do hajného jak když hrom uhodí. Jak by mohli mít v revíru škodnou, vždyť by se tam chudák ani neuživila. Těch pár zajíců uteklo dávno do Krakonošova a na srnce, kdyby tam i nakrásně nějaký zabloudil, si liška netroufne...

To se ví, že si Trautenberk tu škodnou vymyslel, aby dostal hajného ze dvora a mohl nakrmit tu zatra kozu. Jenže teď se začali všichni dohadovat, co a jak s tou škodnou a jestli je to kuna nebo lasička, i Kuba se k tomu připletl... Takhle se Trautenberk ke koze nedostane ani do večera.

- a ty jedovatý bylinky se mají jíst čerstvý, jinak ztrácejí účinnost.

Ale nebyl by to ani Trautenberk, kdyby si, - pokud jde o neřádstvo- nevěděl rady.

- Jděte si po svých! houkl a rázuje přes dvůr ke svýn dveřím. Najednou jakoby uklouzne, padne na zem a

spustí nářek, že by i kámen pukl.

- Auauauau, to je bolest, pomozte mi auauau...

Pomáhají, jak můžou, ale pěkně se zapotí, než dostanou Trautenberka ze dvora přes práh a do postele. Hajný se chystá skočit pro kováře:

- Jestli je to zlomený, nikdo jiný nepomůže.

Trautenberk ani slyšet a prý, jdi s Kubou radši na tu škodnou, když musím trpět, ať mám aspoň v revíru pořádek.

Ani se moc nezlobili, taková procházka voňavým lesem je tisíckrát lepší, než Trautenberkovo sekýrování.

- Anče skoč k bábě pro koření, poroučí Trautenberk.

- Ale milostpane, já mám koření na všechno a taky oběd na plotně, odporuje Anče.

Jenže Trautenberk má svou hlavu, když chce koření od báby, tak se půjde k bábě, i kdyby se měl oběd spálit nebo plotna vystydnout: stejně při tý bolesti nemám na jídlo pomyšlení. Anče moudře usoudila, že v takovém pádě, je lepší se s Trautenberkem nehádat a odstavila hrnce s plotny a šla.

- A máme to, zamnul si Trautenberk ruce, když viděl jak Anče vybíhá ze dvora. Popadl nůši a už je v

chlívku. Lízinka si hová na čerstvé slámě a jen hlavu otočí, kdo že ji to vyrušuje.

- Na koza, na..., strká ji Trautenberk hrst bylinek. Líza nic.

- Že ona to potvora napasená , nebude chtít, strachuje se Trautenberk. Ale kdepak. Jen si přičuchla k té voňavé dobrotě, chramst - chramst a už v ní mizí hrst za hrstí, ani lísteček v nůši nezůstal. Trautenberk jí ještě zlomyslně popřeje dobré zažití a spokojeně se jde rozvalit na postel. Usnul, jen dolehl. Zatím Kuba s hajným chodí po revíru a hledají škodnou. Ani tak nehledají jako mudrují, jakou škodnou že to měl milostpán na mysli? Že jsme se ho taky nezeptali!

- Kuna ani lasička to být nemůžou, míní hajný,

- to bychom našli aspoň skořápky.

- Jaký skořápky? diví se Kuba, - ptáci už mladý dávno vyvedli, to by sem musely zanášet naše slepice a ty si Anče hlídá.

- Snad tu nehledáte poklad-, ozvalo se za nimi a Kuba s hajným už meldují:

- Uctivé dobré poledne, jemnostpane Krakonoši.

A hajný hned vyloží, jak si vzal milostpán do hlavy

škodnou a oni si teď můžou nohy uběhat.

- Jen abyste tu škodnou neměli ve stavení, směje se Krakonoš, dá každému po šňupečku, hajnému ještě do fajfky a mizí v lese.

Jak to myslel? vrtá hajnému hlavou, když se pořádně vykýchali, až jim v očích jiskřilo.

- Že by tchoř? To bychom na něj dávno přišli...

- Ať to myslel jak chtěl, Krakonoš nikdy nemluví do větru, řekne Kuba.

- A pojdte, mně už se hlady dělají mžitky.

Na cestě potkali Ančí, nesla od báby koření pro celý regiment a taky mastě a mazání. Vtom zaslechli ze dvora kozí mečení. - Mankote, Lízinka, aby se jí tak něco stalo..., rozběhla se Anče, Kuba s hajným za ní, a když doběhli ke chlívku...

- Lízinko, ty sis přispíšila! volá Anče celá radostná - a jakpak ne. kolem Lízy se batolí tři strakatá kůzlátka, jen se srdce směje.

- Pánbu požehnej, řeknou Kuba a hajný, protože tak se odjakživa vítá do světa nový tvoreček.

Pokoukali se, poradovali, pak Anče poslala Kubu

roztopit kamna, ohřála všm kyseló - přidala pár vajíček, když je dnes takový svátek - a uvařila Trautenberkovi koření.

- To je dost, že jdeš, vrčel Trautenberk, který se zatím pěkně prospal. Anče si z toho nic nedělá, dnes by jí nezkazilo náladu ani deset Trautenberků. Namáčí klůcek do hrnku, přikládá milostpánovi na bolavou nohu a obaluje vlněným šátkem.

- Tak tohle uzdraví i mrtvého, spíš zpívá než říká a ruce jí jen hrají.

- Co u toho tancuješ jako o muzice? diví se Trautenberk.

- Když já mám takovou radost! nemůže už to smlčet Anče.

- Považte milostpane, naše Lízinka má tři kůzlátka, strakáčky, celá máma...

- Cože? Trautenberk - noha nenoha - vyskočí z postele a žene se k oknu.

- Uctivost, milostpane, tak už jste zdravej? klaní se na dvoře hajný.

- Vždyť bába povídala, že tohle koření uzdraví i mrtvého. Milostpane, jestli mě už nepotřebujete, musím dohlídnout na tu rodinku.

- Jdi ke všem čertům, řekne zničený Trautenberk, ale Anče už běží přes dvůr k Lízince a k tomu strakatému požehnání.

- Tak co Trautenberku, jakpak se ti líbí strakáčci? Trautenberk se otočí a v křesle sedí Krakonoš, pobafává a v očích mu svítí zlomyslná světýlka.

- To víš, po těch bylinkách, cos jim nasbíral, musejí být jako obrázky. A porostou jako z vody.

Trautenberkhonem vymejšlí, jak by zalhal, ale Krakonošho nenechá ani pusu otevřít:

- Já vím moc dobře, co jsi sbíral a proč.

A to ti povídám: jestli se na ta kůzlátka jenom křivě podíváš, řeknu Aničce o tom tvým bylinkaření a moc bych se divil, kdyby ti nevyškrábala oči. A je pryč.

- Himllaudóndonrvetrkrucajselement! sakruje Trautenberk, kopne do křesla, kde předtím seděl Krakonoš, ale zapoměl že je bos a narazil si palec. Auauau, Anče, Kubo, hajnej, pomóc...

A ze dvora se ozve:

- Hned milostpane, jen co se strakáčci napijou! Inu patří mu to.

Svět sice není tak úplně spravedlivě zařízenej, ale

**pořád ještě platí, že zlý oumysle mívají špatný konce.
Aspoň na Krkonoších.**

8. Jak Trautenberka bolely zuby

Jednou o svatodušním posvícení si Trautenberk pochutnával na pečínce. Zrovna si vybral to větší husí stehno, zakousl se ze vší síly a :

-Aáá...á - á - ááá...zub...

Mrští stehnem do pekáče, skáče po sednici, drží si tvář a naříká: - Zuúúúb... to je bolest ááá - jí to nevydržím...Inu pána když štípne, chudáka jako by propíchli.

Anče kouká, co s tím nadělením...

- Kubíčku, ale Kuba už se cpe panskou dobrotou, však Trautenberk nemá na jídlo stejně pomyšlení, a má se boží dárek zkazit, ať se radši chudej poměje.

Trautenberkovi se při tom skákání a lítání přijde podívat do zrcadla. Hrůza: tvář mu otejká, už je jako

balón, jako kovářský měch a pořád jí přibývá.

- Ááá - dělejte něco, já to nevydržím...

Chudák milostpán.

- Kubo, skoč pro křenovej list, já uvařím heřmáněk, vzpamatovala se první Anče a pro jistotu si osahala tvář, ono bolení zubů je prej nakažlivý, stačí se jen kouknout...

- Ale to je snadná pomoc, brebentí hajný, když mu Kuba vyložil, proč běží pro křenovej list a že je stavení všechno vzhůru nohama, posvícení neposvícení.

- Milostpane, chvílku vydržte, hajný se může přetrhnout samou horlivostí, - doběhnu pro kováře, ten vytrhne zub i splašenému koni.

No ten tomu dal! Trautenberk, jak si pravačkou drží a mačká a tiskne tu bolavou opuchlinu, levačkou se ožene po hajným, a kdyby ten chudák neuskočil, měl by určitě sám o zub míň.

- Véééén! zaječí Trautenberk a chystá se hrozit hajnému těmi nejstrašnějšími tresty, z nichž nejmenší je pomalá smrt v nejtemnější hladomorně (on teda nemá žádnou) ale než se dostal k rozsekání

na maděru, roztrhání na cucky a upálení za živa, v zubu to škublo, trhlo, zavrtalo a byla z toho bolest tak ukrutná, že nějaké to sekání, trhání, pálení nebylo proti tomu vůbec nic, natož nějaká hladomorna.

- Aúúú, úpí Trautenberk a hajný kouká aby zmizel. co kdyby zub na chvilku přestal a pán si vzpoměl na to s tím kovářem.

- Donrlaudón - krucejsvetr! pletou se Trautenberkovi sakramenty z tý bolesti, - kde jste, proč nic neděláte! Dělejte něco, prosím vás...

Anče málem upustila hrnek heřmánku. Co tu slouží, neslyšela od Trautenberka kalýho slova, třeba aby něco pochválil nebo nedej pánbu poděkoval, to už musí být pěkně ouvej, když sám od sebe prosí. Až se jí nad tím oči obřečely.

- Napijte se milostpane, heřmánek je na všechny nemoce, na horkost i zimnici, ten vám pomůže...

Ale nepomohl. Zkoušeli přikládat křenový list i hořčičnou placku, natírali jitrocelovou mastí i vopichovým mazáním, a nic.

Tvář, pravda už víc nepuchla, zato hrála od těch obkladů, mastiček a mazání všema barvama.

Trautenberk už neklel ani nehromoval, nespílal ani nehrozil, jen tiše naříkal jako Meluzína v komíně.

- Mankote! vykřikla najednou Anče, až sebou všichni cukli a Trautenberkovi se přetrhlo áúúú zrovna v půli.

- Jsem já to husa popletená, hlava zapomětlivá...

Milostpane! Vždyť já mám v truhlici koření po nebožce bábě a ta ho dostala od samotného Krakonoše...

A už je tu s plátěným pytlíčkem, kytkama vyšívaným, tenkou šňůrkou zavázaným, už sype do vařícího hrnku koření a sednicí to zavonělo, jak voní jistě jen rajské zahrady. Trautenberkovi jako by se už tou vůní ulevilo.

- Dělejš pobízí Anče, která slévá ten nektar z hrnku do parádního hrníčku - a drobek to vychlad', ať se nespálím..., a nejradši by si dupl nebo aspoň zahulákal, kdyby se nebál, že zub... A už je tady čaj, zlatý jako med, hustý jako smetana, ani žhavý ani studený, zrovna akorát. Trautenberk nejdřív přivoní a hepčí, he-he-hepčík, rozkýchá se z té vůně, taková

je to síla, ale honem to kýchání spláchne, aby se mu zub zase nerozbláznil... ono to nebolí... Napije se jednou, lidi, ono to přestalo, napije se podruhé...,ono to nebolí... Napije se do třetice a najednou má v hlavě takový sykot a šumot - snad nemám z toho čaje motolici? Kdepak, to mu jen splaskává bolavá tvář.

Kouká na to hajný, kouká Anče s Kubou, Anče jen dechne: - Zázrak..., hajný popadne zrcadlo a : - Mi-mi-milostpane, s dovolením, ráčejí se podívat, už jste zas jako dřív! Trautenberk kouká do zrcadla, pleská se po tváři a - nic. Tak popadne to druhé husí stehno, kousne (teda opatrně) - a zase nic. Bolavý zub jakoby nikdy nebyl. Zato je tu zase ten starý Trautenberk. Ne, že by ho napadlo říci aspoň děkuju, už se chystá na sakramenty, že maso je studený, pivo teplý, když v tom Anče zase křikne:

- Mankote!

- Co hulákáš? vzteká se Trautenberk.

- Vždyť mi mohlo zaskočit, vždyť jsem se moh udusit... Himmlaudóndonrvetrkrucajselement, člověk se nemůže v klidu ani najíst.

Ale Anče neslyší, jen kouká na ten plátěnej pytlíček, kytkama vyšívanej, co z něj dobrou půlku koření vysypala do hrnce.

- Ono ho nebylo... Kubo, hajnej, jen se podívejte!**
- Cože? Trautenberk nechal oběd obědem a prohlíží si zázračný pytlík ze všech stran. A v hlavě mu začínají bzučet nekalý myšlenky jako vosy v báni.**
- Dej to sem, taková vzácnost se nemůže jen tak povalovat. Popadl pytlík, a než se Anče zmohla na slovo, hodil jej do truhly a zavřel natřkrát klíčem.**
- No, co stojíš? Obořil se na Anče. - Nemáš co dělat? A vy taky zmizte, musím si po tý štrapáci schrupnout.**

Tak šli: Anče uražená, Kuba rozmrzelý, ani neposlouchali, jak hajný brebentí, nic si z toho nedělejte, milostpán už jinej nebude, křivej strom se těžko rovná, každej jsme nákej a páni všelijací...

Ale Trautenberk nespal, dokonce se ani nenatáhl. Rázoval po světnici, chvilka cosi mumlal, pak zase na prstech počítal, až mu z toho vyhládlo a v krku vyschlo, že vzal zavděk studeným masem a teplým

pivem. Vlastně si ani pořádně nevšiml, co jí a co pije a že to není akorát, protože vymyslel veliký plán a už se těšil, jak se mu posypou krejcárky, jak ty krejcárky vymění za zlatáky a kolik mu jich v truhle přibude. Jde k oknu a co nevidí: hajný sedí na špalku, Kuba podpírá stodolu a klábosí, pánův čas utrácejí, no počkejte, holoto líná, já vás proženu, jen co bude po všem.

Ale mělo to trvat ještě hodnou chvíli.

Kuba s hajným se až lekli, že milostpán nehromuje, když je zmerčil při zahálce, že by zas zub? Ne, to by vyváděl, nehuláká, jen prstem kývá, pusu od ucha k uchu... Vidím dobře nebo mám vlčí mlhu? On se snad usmívá. Bylo jim to divné a šli jako svázaní.

Trautenberk seděl v křesle, čelo jedna varhánka, oči jako o pohřbu.

- Kubo, hajnej, vy jistě víte, jaká je to bída mít panství na horách. Pole samý kámen, louky jeden štovík, žita jako šafránu, brambor na půl fůry, zima bude dlouhá a peníze nikde. Poslouchají a ničemu nerozumějí. Žita celá stodola, brambor plný sklep, akorát ta zima, ale ta je dlouhá vždycky.

- A tak jsem vymyslel plán, jak přijít k penězům, teda žádněj majlant, ale krejcar ke krejcárku,... A vy mi ted' slavnostně slíbíte, že o tom nikomu neřeknete, před nikým se nepodřeknete, ani před Ančí, ženská co neví, nevyslepičí.

Kubovi se to nezdá: Anče náhodou umí držet jazyk za zuby, jestli ona v těch tajnostech nebude nějaká levota. Ale když hajný horlivě slibuje:

- Jako hrob, s dovolením milostpane..., přikývne i on, nakonec co by taky kde vykládal. Ale nedá mu to aby se nezeptal:

- A o čem máme jako mlčet?

Trautenberk se zamračí nad tou troufalostí. Co se má kdo co vyptávat, co chce, to řekne sám. Ale neřekl. Oknem zahlídl Anče, jak to mete přes dvůr rovnou do stavení.

- Neptat se, mlčet, poslouchat. Kubo lehnout na lavici, hajnej sednout ke kamnům a odted'ka jste na umření. Tebe píchá, tebe bolí, hekat, naříkat, a ne ať Anče něco pozná.

Dvakrát se jim to nezamlouvalo, ale co mohli dělat.

Tak spustili: Kuba ouvej a ouvej, hajný achich, ách, až z toho Trautenberkovi brněly uši.

Anče slyšela ten hekot a nářek přes dubový dveře, vrazila do sednice a zůstala jako sloup.

- Mankote, co se vám stalo?

- Já nevím, kňourá Kuba, ale na Anče se radši nepodívá,

- jauvej-jau...

- To je bolest, to je bolest, sekunduje hajný a Trautenberk si v duchu mne ruce.

- Jo milá Anče, nemoc na koni přichází..., před chvilkou byli jak řípa a teď aby jim bral míru na rakev.

- Propáníčka, milostpane, todle ani neříkejte, vzlyká Anče,

- ale Kubíčku, vždyť máš čelo studený a ruce taky...

- To už stydnu do tý rakve, pípne Kuba. ale přijde mu to samotnému k smíchu.

- Při každý nemoci nemusí člověk hicovat, pronáší moudra Trautenberk a Ančeti tečou slzy pramínkama na Kubovy ruce, co prej už stydnou do rakve.

Najednou si vzpomene:

- Vždyť máme koření po nebožce bábě!

- To zrovna, osopí se Trauteberk a zase si v duchu mne ruce, jak mu to všechno vychází.
- To si nechám já, co kdyby mě zase chytil zub.
- Milostpane, smilujte se, aspoň špetku, špetičku, spíná Anče ruce,
- vždyť jste viděl, že ho neubejvá...

Ale Trauteberk je jako dubový pařez, když si umane, nikdo s ním nehne.

- Už jsem řekl. Ale poradím ti: Krakonoš, ten má na rozdávání. A pospěš si, nebo budeš do večera vdova. Mrkne na ty dva a Kuba s hajným začnou, že to uši tahá:

- achich- ách, auvej-ouvej...

- Kubíčku, vydrž, hned jsem zpátky! vykřikla Anče, a jak je, v zástěře a spravované sukni, běží, letí, pro slzy nevidí, tak tak že nevrátila do Krakonoše. I pozdravit zapoměla.

- Jemnostpane Krakonoši, stalo se neštěstí, Kubíčka chytla nějaká divná nemoc, ruce má jako led, slovíčko neřekne, jen strašně naříká, jestli mi nepomůžete, Kubíček mi umře...

- Ale, ale, copak tak najednou? diví se Krakonoš a

kývne na vánek, co se houpe na olšový větvi, aby usušil Anče slzy

- Právě že najednou, vzlyká Anče - a hajnej taky, ležejí tam, chudáci, jako v posledním tažení.

Jemnostpane Krakonoši, buďte tý dobroty a dejte mi hrstku koření, já měla drobet po nebožce bábě, ale to si nechal milostpán, prej kdyby ho zas bolely zuby.

Krakonošovi se ta náhlá nemoc hned nějak nezdála, ale když teď slyší o Trauteberkovi, vsadil by Sněžku proti krtičině, že je v tom nějaké neřádstvo.

- No tak už nebreč, usměje se na Anče, jak nejlíp dovede, však je holka jak to bůží umučení,

- o trochu koření...,a podá jí kornout, jako velký pugét, jen ještě o moc voňavější.

- Nastotisikrát děkuju, jemnostpane Krakonoši, a kdybyste zas vy něco potřeboval... Než Krakonoš může ucuknout, políbí mu Anče ruku a už jako by jí vítr vzal.

- Tak se mi zdá, že potřebovat bude něco Trauteberk , řekl Krakonoš, překročil údolí z kopce na kopec, sedl si pod Sněžku, opřel se o ní pěkně zády, zapálil di fajfku a zhluboka zabafal:

- No tak si počkáme!

A zatím u Trauteberka Kuba s hajným pracovali, až se

z nich kouřilo. Hajný řezal křivákem páir na čtverečky a čtverce, Kuba z nich dělá kornoutky a kornouty a Trauteberk

- světe zboř se - je vlastní rukou rovnádo řádků, malé napravo, větší nalevo, až je stůl plný, že si nemá kde ani moucha sednout.

- Milostpane, hlásí hajný, - už nemám z čeho řezat.

- Vždyť to není stejně kam dávat, vrčí Kuba a má vztek na sebe i na Trauteberka. Nejdřív z něho udělá málem nebožtíka a teď ho honí jako nadmutou kozu.

Kdyby aspoň věděl proč. Taky má strach, co Anče. Že on se nechal takhle zbaňkovat. Ale na druhou stranu

- pán je pán a když pán poručí...

Udýchaná, duši na jazyku, vletí Anče do sednice:

Očím nevěří: má vlčí mlhu? Nebo mámení?

- Kubíčku, ty už nestůněš? A hajnej taky ne? Že on se milostán ustrnul a dal vám koření...

Kuba mlčí, oči do země, za krkem mu sedí špatný svědomí.

Hajný - za Trauteberkovými zády - ukazuje Anči, aby mlčela, byla zticha...A do toho Trauteberk: - Žádné řeči, ukaž cos přinesla.

Anče jako omámená ani na Trauteberka nekoukne, jen ruku s kornoutem natáhne, očima na Kubovi visí, ničemu nerozumí a nic se jí tu nechce líbit.

Trauteberk vytrhne Ančeti kornout, potěžká a spokojeností div nezachrochtá.

- A budem dělat apatykáře. Kubo sem, hajnej tam...

Teprve teď si Anče všimla toho nadělení na stole, a taky že je tu nůše, co s ní chodí zjara na trh.

- Jakýpak apatykáře? A co se to tu děje? A najednou se jí rozsvítí:

- Vy jste nebyli nemocní?

Kuba s hajným by se nejradši neviděli, hanbou propadli, po krk v žumpě stáli, než poslouchat:

- Tak vy jste mě hnali za Krakonošem jen tak?

Kubíčku, nestydíš se, pár neděl po svatbě?

- Já za to nemůžu, milostpán poručil...

- Poručil, dotvrzuje hajný a schovává se za Kubu, aby nebylo vidět, jak se stydí.

- Ale proč? nedá se odbýt Anče.

- Neptej se a uvidíš! štěkl Trauteberk.

A viděla. Kuba bral kornoutky, Trauteberk sypal do malých špetičku, do větších špetku, hajný je zadělával a rovnal do nůše, všechno jim v rukou jen hrálo, až se Anči udělaly mžitky a musela si sednout, jak by si to nikdy bez milostpánova dovolení netroufla.

- Tak a je to! zamnul si ruce Trauteberk.

- Anče, stroj se, půjdeš do Rokytnice prodávat kouzelný koření.

- Cože? Anče se div z lavice nesvalila.

A Trauteberk mele svou:

- Kornoutek za zlatku, kornout za dvě..., co neprodáš v Rokytnici, prodáš ve Vrchlabí, a za chvíli za náma budou jezdit celý hora, možná i z kraje, a kdoví, jestli si nepošle sám císařpán.

A Trauteberk už vidí truhlice plné zlatáků, tu vejstavnost, co si za ně pořídí, deset sednic, každá jináč štafírovaná, jíst bude na stříbře a služebnictvo bude chodit v červeném sametu se zlatými prýmký. A tyhle vyženu, řekne si ještě Trauteberk, když vtom se Anče rozječí na celý hora.

- Že vám není hanba, Krakonoš koření potřebnejm rozdává a vy chcete vydělávat na lidským trápení. Se

mnou jste sehráli komédiji, Krakonoše podvedli ..., ale on to tak nenechá. A já s váma spolek držet nebudu!

Práskla dveřmi, až hrníčky v kredenci poskočily, a Krakonošovi - jak ozvěna tu ránu zatepla roznášela po horách - v ruce hůl.

Koukal s tou holí už hodnou chvíli Trauteberkovi do stavení, slyšel každé slovo, žasnout nestačil nad tím panským hamounstvím a sumíroval si na ně pořádný trest.

Jindy by Trauteberk Anči za takovou opovážlivost příkladně potrestal, ale teď, jak už se nemohl dočkat mamonu, jen mávl rukou.

- Když chceš, tak běž. Vracet se nemusíš.

- Milostpane..., lekne se Kuba i jen pomyšlení, že by Anče šla do služby jinam a on by jí už třeba neviděl, ale Trauteberkovi došla trpělivost.

- Mlčet Kubo, vem nůši a ať už jsi pryč!

Ono se řekne... Kuba popadl popruhy, že si teda hodí nůši na záda, ale to by spíš pohnul stodolou.

- Hajnej pomoz mi...

Pomáhal hajný, dokonce i Trauteberk, ale nůše držela, jako by jí přibil k podlaze koňskými podkováky.

- Tam snad je kamení...

Kamení! Kuba popadl první kornout, rozbalí - a opravdu: místo špetky koření, pořádný kámen. A v druhém taky. A ve třetím... Ve všech. Trauteberk nevěří, vyhazuje kornout za kornoutem a po každé to bouchne o dubovou podlahu, až se zdá, že v sednici střílí přinejmenším z děla.

Slyšela to Anče ve svý komůrce, ale hned si pomyslela, kde by se tady vzalo dělo... Pak jí napadlo: co když to Krakonoš dopředu všechno věděl a přidal do koření střelnej prach, mankote aby se tak Kubíčkoví něco stalo!

Vletěla do sednice a v první chvíli nevěděla, má-li se radovat, že je Kubíček živ a zdráv, nebo se bát, že se milostpán dočista pomátí. Však taky: dupal po kornoutech, kopal do nůše, v každý ruce kámen, a řval až sípal:

- To mi zaplatíš, to mi setsakramentsky zaplatíš!

Tu jakoby zaburácel hrom, al ne, to se Krakonoš smál, až hory duněly.

- Takyže zaplatím, Trauteberku, já ještě nikomu nezůstal dlužen.

A zaplatil. Ještě to dunění nezapadlo do údolí, když Trauteberk zaječel:

- Zub! Ááá...to je bolest! Anče, honem koření!

Ale v truhle, v tom plátěném pytlíčku po nebožce bábě kytkama vyšíváním, ležel kámen jako pěst. A tak hajnej přece jen musel pro kováře, který trhal zuby i splašenému koni, jenže co je takový kůň proti Trauteberkovi!

Anče se na Kubu ještě pár dní mračila, ale pak odpustila, a když si večer sedli k míse brambor, co nevidí: na stole plátěný pytlíček, kytkama vyšíváný a plný voňavého koření. To kdyby je někdy doopravdy něco bolelo.

A Trauteberk! Nezapoměl Krakonošovi zmarněné dukáty, ani ten vytržený zub. Inu, někteří lidé jsou nepoučitelní, a na takové je dobře dát si pozor.

9. Jak Trautenberk vystrojil hostinu Štěpanickému baronovi

Sedí si jednou Krakonoš ve své zahrádce, pobafává a nemá zrovna nic na práci. Zahrádka poklizená, lesy umetené, sněhy a chumelenice na zimu připravené, inu, to jednomu přijde dlouhá chvíle. Co kdyby takhle vyvedl něco Trautenberkovi? Však on se mu nadělal neřádstva a pokoje nedá...

Jenže vyvíst pěkný kousek dá jednomu mutýrování, a tak Trautenberk ještě hodnou chvíli báňá, že i Sněžka začala pokašlávat a stáhla si přes hlavu sněhovou čepici. (Ona si ji nasazuje, když jdou děti do školy, a sundává, když začnou pod horama červenat třešně - a tohle bylo nějak začátkem října.)

**Když ale Krakonošovi dohořela fajfka a kolem se vyjasnilo, jako by se mu ty řeřavé uhlíky přestěhovaly do očí. Už na to přišel...
Vyklepal fajfku o skálu, sloupl z březového pařezu kůru, přivolal havrana, vytrhl mu ten nejdelší brk a začal sepisovat vznešené psaní. Potom tu kůru, co byla k nerozeznání od vzácného pergamenu, stočil do ruličky, převázal duhovou mašlí, zapečetil borovou smůlou a tence hvízd. Ten hvííízd slyšela jen tráva, pavučiny, co zbyly z babího léta, a to se ví - i sojka.**

Přiletěla celá říčná, on Krakonoš jí volá málokdy, to už musí být... A cože se jako děje...

- Ještě nic, ale bude, uculoval se Krakonoš, až se mu fousy hýbaly. - Tohle dones Trautenberkovi..., podal sojce ruličku, co vypadasla jako vznešené psaní - ale ať tě přitom živá duše nevidí, hlavně ne Trautenberk

...

- To by si musel přivstat! zaštěbetala sojka, popadla psaní za duhovou mašli a frrrr - rovnou k Trautenberkovi.

Ten den si dala Anče na obědě obvzlášť záležet a Trautenberk se sotva odvalil od stolu do křesla. Ani si mastnotu neutřel a už chrápe, že je to slyšet přes dvoje dubové dveře až do kuchyně.

- A mám do večera pokoj, zaradovala se Anče a dala se do práce. Za chvílku budou Vánoce, tak chystá Kubíčkoví bílou košili, kvítkama vyšívanou, a hajnej potřebuje tlustý ponožky, už je chudák starý a je mu zima od nohou.

Tou dobou šli hajný s Kubou do lesa na pařezy a tak ve stavení bylo ticho, že si Anče musela začít

pozpěvovat, aby na ni nepřišla ouzkost. Aspoň budou ty kvítka na košili veselejší.

To všechno sojka pěkně zmerčila: Kuba s hajným u pařezu, Anče u šití, Trautenberk v křesle. A taky Anče, jak jí Trautenberk sekýroval u oběda, zapoměla dovřít okno.

Protáhla se sojka škvírou jako pšic, pustila zlehýnka psaní na stůl a - hledejte ji v povětrí.

Trautenberk spal, pochrupoval, chvílemi sebou škubl, jak měl z těžkýho jídla divoké sny, ale pak zase: chrrr - vrrr, chrrr - vrrr...

Nakonec na něj začalo táhnout od okna - sojka se se zavíráním nezdržovala - pootevřel jedno oko, pak druhé, štípl se do tváře, jestli přece jen nespí...

Nespí: na stole dopis s baronskou pečetí a nikde nikdo. Sáhne po tom dopise, opatrně, jako by z něho měla vyskočit zmije, prohlíží - pečeť je pravá, ale otevřít dopis si netroufá. Popadne šňůru, co vede z jeho sednice k Anči do kuchyně, a tahá, cuká, div jí nerve.

- Anče, Kubo, hajnej...!

Kuba s hajným se zrovna vraceli z lesa, na trakaři pařez jako dům, jen se z nich lilo. Jak slyšeli ten křik, nechali trakař trakařem a berou schody po dvou. Anči to zvonění přetrhlo písničku v půli verše, vyšívání uprostřed kvítku. Položila šití na stůl, takhle tu košili nedodělám ani do velikonoc, vzdychla a běžela jako k ohni. Ono je lepší pospíchat, než pak poslouchat milostpánovo hromování. A už je slyší přes dubový dveře - Kuba s hajným byli přece jen rychlejší, a tak to schytali z první ruky.

- Himmlaudónkrucajselement, jak se sem dostalo psaní s barónskou pečetí?

Kuba s hajným mlčí jako ten pařez co ho nechali venku pod oknem na trakaři. A než se Trautenberk nadýchl k dalším sakramentům, už je v sednici Anče a pusa jí jede jako šlejf:

- S dovolením milostpane, jak to máme vědět? Kubu s hajným jste ráčil poslat do lesa, já se v kuchyni pro samou práci ani neohlídnu, natož abych koukala z okna.

Ale kampak na Trautenberka s rozumným vejkladem. A kdyby si usmyslel, že Sněžka stojí na opačném konci Krkonoš, tak ji tam čeládka snad musí přestěhovat, aby bylo po jeho.

- Holoto, líná...!!

Vyčíst Anči lenost je horší než sáhnout holou rukou na žhavou plotnu. To se ví, himllaudóny a donrветry nebo snad krucajslementy si nedovolí, pán je pán, ale i bez toho mu naservíruje, co si myslí, pěkně pod nos bez ubrousku. A se štiplavou omáčkou.

- U mne se žádnéj poselák neohlásil, a jestli už ho někdo propás, tak to byl asi ten, ke komu přišel až do sednice.

- Co si to dovoluješ, osobo drzá! zařval Trautenberk, když mu to došlo, a celý se rozkašlal. jak se mu pomíchaly sakramenty.

- S dovolením, milostpane, třeba to není nic důležitýho, když to nechal jen tak, beze všeho vzkázání ležet na stole, hasil oheň hajný.

- Třeba vás poselák nechtěl budít, přidal se Kuba,

- někdo je na náhlý probuzení háklivej...

Ted' toho měl Trautenberk akorát dost.

- Mlčet! Barónský psaní je vždycky důležitý psaní! A jestli jsem kvůli vám něco zmeškal, poženu vás bičem ze stavení!

- Snad aby se milostpán ráčil do toho psaní podívat, špitl hajný, ale Trautenberk se na něho zle obořil, ať si nechá rady od cesty, on že ví, co má dělat, a ještě zařval: Ticho!, protože číst baronský psaní, to je jako předčítat evangelium.

Pak je vzal opatrně jako svátost, odstříhl pečeť, stoupl si k oknu, aby líp viděl a taky, aby mu čeládka nenačuhovala přes rameno a začal číst. Přečetl první řádku,, tvář se mu rozjasnila. Přečetl druhou a zářil jako měsíček v úplňku.

Kuba si oddechl - tohle určitě nebudou špatné zprávy, mrkl na hajného, který se vrtěl a přešlapoval samou zvědavostí, a usmál se na Anče, ta zas ten list div nepropálila očima.

Trautenberk dočetl, nadmul se jako kohout před hejnem slepic, změřil si zvysoka čeládku, koukl na obraz svého pradědečka, jestli taky poslouchá, jaké se jeho potomku dostalo cti, a začal číst, teď už

nahlas, jako by kázal přinejmenším z jilemnické kazatelny.

- Milý a vzácný pane z Trautenberka.

Hodlám oplatit vaši milou návštěvu a přijedu k vám v neděli k polednímu.

Jan Johan, baron ve Štěpanicích.

Dočetl a změřil čeládku ještě z větší vejšky:

- No?

Hajný zadrmolil, tože je čest, náramná čest...Kuba si pomyslel, to zas bude honění a sekýrování, a Anče spráskla ruce:

- Mankote! a my máme spíž vemetenou jako sednici před poutí...

S tímhle si Trautenberk hlavu nelámal, už se viděl jako generál, co rozkazuje seřazeným šikům před velikou bitvou.

**- Anče, zabít krocana, dvě kuřata a slepici na polívku!
Napéct koláče, třený bábovky a svatojánskej perník!
Kubo, nachytat pstruhy v potoce a kapry v tůni.
Hajnej, namazat branku, zamíst dvůr, vysypat cestu
pískem ode vrat až na kraj panství. Nestát, nekoukat,
dělat, dělat!!!**

**A tak se vařilo, peklo, smažilo, smýčilo a uklízelo,
běhalo, skákalo a Trautenberk si od rána do večera
četl to baronský psaní, sumíroval řeč, kterou hosta**

přivítá, a druhou řeč, kterou pronese na připití, aby vypadal nóbl a vznešeně a ne jako pecivál, co se v životě dostal akorát za vlastní humna. Na druhý den bylo u Trautenberka jako o největším svátku. Na oknech parádní záclony, na stole vyšívaný ubrus, kouty vysmýčené, podlaha jako sklo, v kuchyni jídla pro tucet strážníků a ve sklepě pití pro regiment.

Anče si ještě v noci musela spíchnout krajkový čepeček, Kuba oblíknout kabát po lokaji Trautenberka milostdědečka, hajný dostal na parádní mundúr knoflíky z paroží a za klobouk kohoutí péro. Trautenberk sám vyparáděný jako ženich, je všechny třikrát přehlédl a pak zavelel jako o manévrech:

- Kubo, vylez na hrušku, jak zahlídneš baronský kočár, mávni na hajného. Hajnej, nachystat flinty a ať je ran jak o bůžím těle. A všichni křičet slávááá, sláváááá!

Hajnej, jak byl z toho zmatku popletený, křikl slávááá! a Trautenberk zařval teď nééé!

A v tom na dvoře dusot koní a rachot kočáru, Trautenberk se chytá za hlavu - co nekřičíte? Křičet! Slává...

A všichni křičí slávááá a hajný pálí z obou laufů, až se sype štuk. A to už Anče otevírá dveře, dělá pukrlata, jakoby odjakživa sloužila u samýho císařpána:

- Račte prosím, baronská milosti, tudy prosím...

Panu baronovi se to asi líbí, štípne Anče do tváře, až Kubu, co s hajným dělá u dveří špalír, popadne vztek, že se má co držet.

Ale pan baron laskavě všem kyne a Trautenberkovi podává ruku ne zvysoka, pansky, ale pěkně po sousedsku.

- Pánbu zdraví, sousede, že jsme se tak sešli.

Trautenberk je samá uctivost, klaní se, nohou dozadu šoupe,- má to za vznešený móres.

- Pěkně vítám, vzácný pane sousede, pojdte dál, račte se posadit... Anče, Kubo noste na stůl.

Ale pan baron - ještě v něm nikdo ani znánkem nepoznal Krakonoše, tak parádně se převlík - jen delikátně třepe rukou v krajkové manžetě.

- To má čas, to má čas, nejdřív bych s vámi rád něco důležitého projednal.

Trautenberk div pýchou nepukne. Komupak se taky stane, aby za ním nějaký baróón přijel v důležité věci, snad se s ním dokonce bude chtít poradit...

- Velká čest pro mne, pane sousede ale snad abyste přeci jen spláchl tu štrapáci, takový kus cesty...Kubo!

Kuba nalejvá víno do památečních pohárů, prý je dostal Trautenberkův milostpradědeček od samýho Valdštejna, ruka se mu třese a v duchu volá andělíčka-strážníčka, ať mu ji přidrží, ať nepřeleje, to by byla ostuda před milostbaronem, a těch sakramentů od Trautenberka... Asi byl někde blízko, andělíček-strážníček, víno se jen zaperlilo, Krakonoš - teda jako Jan Johan baron ze Štěpanic - zvedl tu památečnost vznešeně dvěma prsty, akurátně na zároveň s očima, a pronesl slavnostně:

- Na zdar našeho jednání.

Trautenberk mrskl očima po čeládce, jestli náležitě slyšeli to "našeho", poháry cinkly, Trautenberk jen ucucel, ne jako jindy sklenici na jeden klút, a:

- Račte přijmout místo, pane sousede...,ale Krakonoš

řekl:

- Děkuju, až po vás..., a Trautenberk:

- Ó né, po vás ... až nakonec si oba sedli na jeden ráz.

Trautenberk mrskl rukou po čeládce, která na to koukala s pusama dokořán a očima na špendlíkách:

- Zmizte!, a - zvědavostí bez sebe - natočil se celým tělem k vzácnému hosti.

Ten se zatvářil před důležitě, čelo samá varhánka, samou starostí dokonce krajkové manžety poškubává.

- Milý pane sousede, už se mi to Krakonošovo panování zajídá. Každou zimu mi zavěje půl zámku, že nemůžu na krok, pak zase povodně, že mě to div neodplaví, na jaře sucha, v létě mi prší do sušení a o žních nemluví.

Trautenberkovi to zní jak kůry andělské, horlivě přikyvuje, jen se mu všechny brady klepou. Ale skočit do baronské řeči si netroufá, teprve když pan baron sáhne po poháru, aby spláchl tu mrzutost, pospíší se svým přidánkem.

- Já si s ním taky užiju, všechnu zvěř mi odlákal, takový sousede, to je zrovna pohroma. (Nevidí, jak v

tý kuráži, že Krakonošovi-teda Janu Johanovi - zableskaly v očích veselé ohníčky.) - Ale co můžeme dělat, on je samé čáry, jeden aby se bál hlasitějc promluvit..., Trautenberk se ohlídne, ako kdyby stěny měly uši, a už do baronského ucha jenom šeptá:

- Člověk je tady chudák, nic nezmůže...

- A to zas ne, hlaholí Jan Johan a oči mu zrovna srší. -

Regiment vojáků a vykouríme ho, jedna radost

- Re- rere..., koktá Trautenberk ze samýho leknutí, v

tu chvíli zapomene na všechnu vznešenost a

delikátnost, vyklútne celou sklenici a sám si doleje. A

že nevolal andělíčka-strážníčka, přelil až se na

vyšívaném ubruse udělal velký červený rybník.

- Mankote, kdo to bude prát? vydechla Anče, protože

jak byla chytrá a hlavně zvědavá, nechala dveře

pootevřené a teď všechno viděla a hlavně slyšela. A

něco se jí na tom hovoru nezdálo, teda nezdálo se jí

vůbec nic. A teď ještě to rozlitý víno...

- Regiment vojáků? vykotal konečně Trautenber.

Jako by Smrtce říkal: To už musím jít?

A Krakonoš se pase na tý jeho hrůze, má co dělat,

aby se nerozesmál.

- Však proto jsem za vámi přišel, pane sousede.

Teprve teď Trautenberk pochopí, že ta návštěva není jen tak, že za tu čest bude muset platit, sáhnout hluboko do truhlice, a začne lamento.

- Sousede, jasnosti, kde bych já vzal regiment vojáků?

Vždyť já mám všehovšudy jednoho pacholka, jednoho hajnýho a flinty akorát na veverky...

Div se nerozpláče nad svou bídou, tatam jsou jeho předsevzetí, jak se ukáže, jaký že je pán. Jan Johan mává rukama, jako by mouchy odháněl.

- Vy jste mě špatně pochopil, příteli vzácný, milý sousede. Já po vás nechci vojáky...

(Teď už Trautenberk nechápe vůbec nic.)

- Já jsem vás přišel požádat o laskavé dovolení, jestli moje vojsko může přejít přes vaši louku, protože odtud je nejlepší cesta do Krakonošova.

Trautenberk krabatí čelo, přemýšlí, ono to není jen tak, odmítnout páně baronovu žádost, ale zas na druhé straně poštvat na sebe Krakonoše... Krakonoš ho pozoruje a jen se uculuje pod fousy.

- Zadarmo by to nebylo, mám známosti u císařského

dvora, mohl by z toho i koukat..., Krakonoš se nakloní až k Trautenberkovu uchu, - i hraběcí titul... Hraběcí titul! Trautenberk polyká, až mu v krku zaskakuje. Hraběcí titul... Před očima se mu udělá červeno a v tom červenu vidí erb s hraběcí korunkou.

- Ale to se ví, o kus louky nejde, a hraběcí titul, říkáte pane sousede?

- A pěkných pár kop stříbrňáků!

Trautenberk si honem doleje - etiketa neetiketa, tohle se musí zapít...

- Říkáte, pěkných pár kop stříbrňáků?

- A hraběcí titul k tomu, zvedá taky pohár Krakonoš. Trautenberk by nejradši vykřikl: hejsasa! anebo juchej, ale přeci jen před baronem... Nakonec cinkne pohárem o jeho a dusí v sobě tu radost, aby nevypadal, jako že se nemůže dočkat.

- Když teda myslíte, pane sousede, Krakonoše vykouříme a já budu hrabětem...

Štrnk...a v té chvíli rána jako hrom, tma jak v pytli, a když se rozetmí, stojí před Trautenberkem Krakonoš v celé své krakonošovské parádě (Anče nestačila vyjeknout.)

- Tak ty Trautenberku, budeš proti mě strojit pikle?

- Jaký pikle, já nic, to štěpanický barón...

Teprve teď Trautenberkovi dojde, že štěpanický baron a Krakonoš jsou jedna a ta stejná osoba. Ze samýho strachu a taky z rozčilení začne vyčítat:

- Tohle ty mně Krakonoši? Já kvůli tobě půl hospodářství vymlátil, čeládka práci zanedbala, jen abychom tě jaksepatří uctili, a ty na mě s takovou maškarou?

- A co stříbrňáky a hraběcí titul? Kvůli tomu by ses spojil třeba s čertem, jen kdyby mě skřípnul.

- Krakonoši, sousede, jsme lidi chybuující, každý občas šlápne vedle správný ceastičky... Co jsme si, to jsme si, dobrou vůli spolu mějme, vždyť jsem nachystal takovou hostinu...

Krakonoš rozmejšlí...

- Inu má se bůží dárek zkazit? Noste na stůl.

Jakživo nebyly na stole tak rychle mísy a pekáče a ošatky a džbánky, jako v tuhle chvíli. Slepíčí polívka, kuřata á la bažant, nadívaný krocan, pstruh na másle a kapr namodro, k tomu brusinky zavařené i nakládané, hříbky nakyselo... Trautenberka přešel v

tu ránu strach, otřepal se jak zmoklý pes a sliny se mu začaly sbíhat, už se sápe - baron nebaron, či vlastně Krakonoš nekrakonoš - po těch dobrotách, jenomže ono se nemá křičet hop, dokud je jeden patama na břehu.

- Trautenberku!

Zahřmělo to, jako když se pohnou celý Krkonoše.

- Ty teď budeš pěkně obsluhovat a buď rád, že tě za tu tvou licoměrnost nepotrestám víc. No tak Aničko, Kubo, hajnej, pěkně ke stolu, dneska si dáme bene.

A dali. Nejdřív jen sedli na krajíček židle, pak poposedli, ale pak, když Trautenberk nosil jídlo, pití a odnášel talíře a naplňoval poháry, ty po milostpradědečkovi, dávali si do nosu - však, kdy se jim taková příležitost nahodí.

A Trautenberk si ještě dlouho potom, když mu přišlo podívat se na štěpanickou stranu, odplivoval. Jakoby za to mohl opravdu štěpanický baron.

Co měl dělat? Ulevit si musel a na Krakonošovo si plivnout netroufl, co kdyby mu to Krakonoš vrátil i s úroky?

Inu, podle sebe, soudím tebe.

10. Jak si Trautenberk pochutnal na čerstvých pstruzích

Po ránu oumrazek, v poledne sluníčko a celý den povětrí čerstvé a šťavnaté jak utržená švestka. Ale Trautenberk má na podzim jiné starosti, kampak na něj s pěkným pokoukáním. Lovit zajíce na maso, jeleny kvůli paroží a lišky na kožich - on takový liščí kožich hřeje v krkonošské zimě víc, než kachlová kamna. Jenomže lov, to není jen tak, musí se vědět kde je nejvíc zajíců, kdy a kam se chodí jeleni pást a kde mají lišky nory. A taky nachystat flinty: kulovnice, brokovnice. Určit příhodný čas. Je toho moc ma jednu panskou hlavu, tím víc na Trautenberka. Ale od čeho má čeládku.

- Hajnej! ... Nic.

- Donrvetr, člověk aby pro každého lítal a ještě poprosil... Rozrazí okno a zařve:

- Hajnej !!!

Na dvoře v ohrádce dojí Anče kozu.

- Milostpane, kdybyste ráčil trochu míň křičet, ona Lízinka potřebuje při dojení klid.
 - Tak ona Lízinka potřebuje klid, opičí se Trautenberk,
 - a co já potřebuju, na to se nikdo neohlíží. A jako natruc huláká:
 - Hajnej! Krucajselement, já vás zrychtuju, že se vám o tom bude zdát do smrti!
- Hajný se zrovna vrací z ranní obhlídky, slyší ten křik a už z dálky mele a drmolí, jen aby milostpána odved od těch výhružek:
- Ucivé dobrejtro, milostpane, to máme počasíčko, to on Krakonoš zařídil kvůli těm pstruhům...
 - Kvůli jakejm pstruhům? chytil se Trautenberk a pustil z hlavy vztek na kozu, která potřebuje klid, na Anče, která si mu to dovoluje říct, i na hajného, kterého se nemůže dovolat.
 - Milostpane..., hajný konečně doběhl, vydejchal se a taky poznal, že Trautenberk obrací,
 - vy jste asi pro samé starosti ráčil zapomenout..., teď je jejich čas..., oni vždycky ploujou v celých hejnech na jedno určitý místo, aby tam nakladli jikry, teda pstruží vajíčka.
 - A jakpak víš, že poplavou akorát sem? tváří se

nevěřičně Trautenberk.

- Ti jsou tady rok co rok, co jsou hory horama, to by vám dosvědčil i váš milostdědeček, kdyby nebyl na pravdě bží, i jemnostpán Krakonoš, však jim taky pokaždý pročistí potoky pořádným špláchem.

Ale Trautenberk už dávno neposlouchá, neslyší že taková ryba, kdo by to řek, se vrací jako vlaštovka, inu, příroda to moudře zařídila... Po sednici chodí jako po execírplace, kolem hlavy jako by mu bzučela myšlínka, a on ne a ne ji chytit. Konečně! - Kubo, Anče, sem!

Přiběhli, Kuba si sotva stačil utřít bílý fousy, jak se napil čerstvýho mlíka, Anče si cestou sumírovala uctivý poděkování, že milostpán byl tý dobroty a přestal křičet, když je Lízinka při dojení moc choulostivá. Ale k děkování nedošlo, Trautenberk hned začal poroučet:

- Kubo, vem si trakař, dojedeš k bednáři pro sudy, ať jsou dobře okovaný, pěkně vyschlý a hlavně co největší.

V Ančeti se radostí dušička zatetelí.

- Milostpane vy jste ten nejmoudřejší hospodář, co já si hlavy nalámala, do čeho naložím zelí a taky okurky a tuřín...

Kubíčku, pojd', dám ti na cestu chleba s tvarohem.

- Nikam! On ti Kubíček hlady neumře, aspoň bude s

prázdným žaludkem víc pospíchat. Ať už tě tu nevidím.

Kuba se raději klidil pánovi z očí, kdo ví co by si ještě Trautenberk vymyslel , a ten rozkazuje dál: - Hajnej, prohlídni sítě, ať v nich nejsou oka jako jilemnickej rynek. Anče, kde bude díra, tam ji vyspravíš a nepřej si mě, jestli proklouzne jediná rybička.

- Jaká rybička, copak my tu máme nějaký ryby? diví se Anče, ale hajný už začíná chápat. Proč jen já nemlčel, spílá si v duchu, kolena se mu podlamují, hlas ho nechce poslouchat, až si přece jen dodá kuráže:

- Mi-mi-milostpane, to by byl hřích, oni sem chudinky táhnou světa kraj, aby daly život novému pokolení, to, milostpane, nemůžete udělat...

- Co nemůžu? Všecko můžu, já jsem tady pán! A to vám povídám, jestli do večera nebudou sítě očko jako očko, himllaudondonrvetrkrucajselement, vy si mě nepřejte!

Inu pán porpoučí, poddaný poslouchá. Anče sedí na lavici, proti ní hajný, prohlížejí sítě, jakoby koukali do

**hrobu. Hajný ne a ne dostat přeznou nit do jehly,
Anči se zas klepou ruce, jak spravuje oko po oku, síť
po síti. Ani mluvit se jim nechce, proč taky, tady je
každý slovo marný a zbytečný.**

V tom uslyší nad hlavami

**- dobrý den, dobrý den..., to na římse, mezi
muškátem a rozmarýnou, se usadila sojka, krk
zvědavě natahuje, a možná taky že čeká na pamlsek.
Ještě nikdy jí Anče tak ráda neviděla.**

**- Sojko, tebe mi snad sám Krakonoš posílá, zvolala
Anče.**

**- Počkej, shrnula síť a doběhla k almárce pro hrst
lískových oříšků. - Ber si, jen si ber a dobře mě
poslouchej...**

**A Anče vyložila sojce, proč musejí spravovat síť a
jaký je jejich milostpán necita. Kubíčka poslal pro
sudy a chce do nich naložit ne zelí nebo tuřín, ale ty
ubohé rybičky..., a hajný do toho, tohle že hora
nepamatují, to je zločin bránit živému tvorů založit
potomstvo..., no, sojku z toho hlava brněla.**

**- Leť ke Krakonošovi, a že ho moc prosíme, aby to
Trautenberkovi překazil, my s ním nic nezmůžeme, a**

jestli nám Krakonoš nepomůže, nebude napřesrok v žádném potoce, ani pstroužek.

Sojka nadskočila radostí, že má zas něco na Trautenberka, štěbetla:

- Už letím, vyřídím... a byla pryč.**
- Tak si myslím, hajnej, řekla Anče,**
- že do těch sudů přece jen naložíme zelí.**

A jako by to přivolala, pod oknem zadrnčel trakař, Kuba volá:

- Podívej Aničko, jaký jsem přivez sudy, v těch bude zelí jako křen. Jen jestli se ho dočkám, jen jestli do té doby neumřu hlady. A zatváří se, jako by měl v tu chvíli padnout mrtvý.**

Jindy už by Anče běžela ohřejvat kyselo, loupat brambory, aby se jí Kubíček nerozstonal, ale teď má v hlavě jen tu milostpánovu darebnost.

- To se ví, nedočkáš, odsekla Anče a když už se chtěl Kuba urazit za takové přivítání, vyjela, jako by za to mohl.**

- Víš, ty Kubo kuboavtej , na co jsi přivezl ty sudy?**
- Přece na zelí, diví se Kuba, jak se Anče může tak**

hloupě ptát.

- Na pstruhy!

- Anče, kdo ti to nakukal?

To by musel milostpán vychytat pstruhy z celých Krkonoš a ještě si půjčit v kraji.

- A ty nevíš..., teď se urazila Anče, jak si Kuba může myslet, že by si dala od někoho něco nakukat, má svého rozumu, že by ho mohla rozdávat,

- že jednou za rok plují všichni pstruzi na jedno místo, aby tam nakladli vajíčka, z kterých se pak líhnou mladý?

- To ví každěj, zavrčel Kuba,

- zrovna teď bude jejich čas Ale co s tím mají dělat sudy?

Anče se chtěla nejdřív rozzlobit, jaký že je Kuba nedovtipa, ale pak mu všechno vyložila a Kuba se rozlítil, to že kdyby věděl, tak by... Ale nedořekl, protože ze stavení se vyvalil Trautenberk a hned na Kubu, kde se tak dlouho coural a jestli těch sudů nemohl vzít víc.

- Na zelí snad stačej! odsekl Kuba a Trautenberkovi to přišlo náramně k smíchu, prej, takový zelí nemá ani císařpán.

Ale ani si nedopřál vysmát se dosyta.

- Kubo, hajnej, dojdete k potoku, zatlučete kolíky a natáhnete sítě. Anče ty budeš sítě vybírat a házet pstruhy do sudů. Žádný lenošení, přijdou se na vás kouknout, až si schrupnu-u-u..., zívá, jako když se vrata otevřou, a už se valil do stavení, rovnou na postel.

Kuba povytáhl ramena, div si čepici neshodil, popadl trakař, a když pán poroučí, tak teda jedem.

- Kubíčku, hajnej, vyběhla Anče z vejminku, - tady máte chleba s tvarohem, abyste mi tam doopravdy neumřeli.

- Ale milostpán říkal, že máš jít taky...

- Já vás doběhnu, jen jedte...

Vykodrcali se ze dvora a ztratili za humny. Anče ještě chvíli čekala, co kdyby přiletěla sojka se vzkázáním od Krakonoše, ale kde nic, tu nic. Tak si přehodila vlňák přes ramena, popadla zpod kůlny rýč a motyku a jedno karé k potoku. To se ví, že nešla do těch

míst, kde Kuba s hajným měli natahovat sítě na chudáky pstruhy, namířila si to hodnej kus dolejc, co se potok kroutil jako had, když se jde vyhřívát na první sluníčko. A už se nerozhlížela a začala kopat strouhu, která by ryby odvedla do rybníka. Třeba se jim to nebude zamlouvat, ale pořád lepší, než skončit u Trautenberka v sudě. Ryla, kopala, ani si pot z čela neutírala, jen aby byla včas hotová.

- Snad mi tu, Anče, nechceš dělat průplav? zahlaholil nad ní Krakonoš, který ji už hezkou chvíli pozoroval.

- Jemnostpane, oddechla si Anče a narovнала záda, však ji bolely od toho ohejbání, - už jsem si říkala, že se vás nedočkám, že vás třeba sojka nezastihla...

- A copak máš takový kvalt? diví se Krakonoš a usmívá se do fousů, jak se Anče rozpaluje spravedlivým hněvem.

- Jemnostpane, o vás se říká, že víte o každé prašivce, že slyšíte na horách každěj šust..., a že Kuba s hajným zatloukají u potoka kolíky, to jste neslyšel? A že na ty kolíky musejí uvázat sítě, aby se do nich chtěly ty ubohá rybičky, co sem plujou světa kraj, to taky nevíte?

- Něco o tom vím. ale pořád ještě nevím, proč mi tady prokopáváš hora?

Tak Anče vyložila Krakonošovi, že Kuba s hajným, lícejí ty sítě kousek dál, milostpán poručil, oni za to nemůžou, a že teda ona kope tuhle strouhu, aby zachránila mladý životy, co by se jinak nevylihly. Krakonoš poslouchá a ani se neusmívá, trochu ho ta Ančina soucitnost vzala.

- Máš dobré srdce, Aničko, ale na tuhle práci nestačíš. Pstruzi tu budou co by dup. Jdi pěkně za Kubou a držte se od břehu. Byl - a už není.

Anče se rozběhla po břehu a už z dálky slyší, jak Trautenberk komanduje.

- Pořádně přivázat, takový ryby, to je síla! Anče kde se couráš? Nanos vody do sudů, pstroužci musejí zůstat čerství...

V té chvíli potáhl nebe černý mrak a zdálo se, jakoby v podzemní maštali zaržáli divocí koně.

- Milostpane, zakřičel hajný od sítí - něco se žene, přijde pořádněj šplách!

Ale Trautenberk se raduje:

- Jen ať přijde, aspoň tu pstruzi budou dřív.

Jen to dořekl, ani si rukama zamnout nestačil, sudy se kácejí, kolíky vyskakují z děr a síť se vznáší na větrných křídlech kamsi k horám. A už se voda žene potokem, už se vylévá z břehů, už divoké vlny podrážejí Trautenberkovi nohy a pomoc, pomoc...

Marně mu Kuba s hajným podávají ruce, házejí provaz, už už se zdá, že Trautenberka voda odnese,

když tu ho popadne Krakonošova ruka a posadí na břeh, pěkně zvysoka, jako by ho chtěl do bláta zasadit.

- Tak co, Trautenberku, ještě máš chuť na čerstvé pstruhy?

Trautenberk mokrý od hlavy až k patě, jen sípe:

- To mi zaplatíš, sudy, sítě... budu si stěžovat!

To můžeš, hlavně ať ti nezaskočí rybí kůstka!

Chachacha!

A jak dozníval Krakonošův smích, proměnil se potok v jediné stříbro. To pstruzi pluli do svých míst, aby dali příštím pokolením, jak jim to káže zákon přírody, který zní: Každý živý tvor musí předat štafetu potomkům, neboť jen tak bude život trvat navěky.

A proto se musejí mláďata chránit a opatrovat, byť ještě nenarozená a byť by to jen rybí žoužel byla.

Jináč by ze světa zmizela všechna radost.

11. Jak Trautenberk kradl zvířátkům zásoby na zimu

Zas tu byl podzim a s ním plno práce. Větríky očesávaly listnáčům koruny, větry umetaly zemi jako světlici před posvícením, mrazíky vyspravovaly důlky a dírky ledovými záplatami a mrazy se posilovaly spánkem na velkou zimní robotu. Taky Krakonoš se od rána do večera nezastavil.

Zahrádku měl, pravda, čistě poklizenou, záhonky přikryté chvojm, cestičky uhrabané, nikde suchý list či stvol. Jenže zahrádka je pro potěchu, hospodářství pro starost. A Krakonošovo hospodářství se táhlo od Rýchor až k Harrachovu a stoupalo z podhůří až na Sněžku. Pořádná štrapác pro jedny ruce, třebaš to byly ruce Krakonošovy.

Toho dne si Krakonoš přivstal. Sfoukl mlhu do Kotle, aby se mu necourala po kopcích a taky aby bylo na práci líp vidět, ono sluníčko je touhle dobou už mdlé, malátné a světla je od něj pomálu, a vydal se do Obřího dolu, kde měl svou stodolu, špejchar a sýpku a v nich zásoby na třeba i nejdelší zimu. TYo se rozumí, že to nebyla obyčejná stodola, špejchar a sýpka, ale tři veliké jeskyně s vraty z hladké skály, která se zamykala a odmykala na slovo. Ale muselo to být slovo Krakonošovo, jinak by se už dávno našel nějaký nemrcouch a sklízel co nenasil.

Tak Krakonoš odemkl tím slovem první vrata a vyvalila se odtud vůně všech trav, kytek a kvítků, co jich na horách roste. a byla to vůně tak silná a opojná, že si Krakonoš musel zmáčknot nos aby

nekýchl a nemusel pak honit seno po horoucích peklech. A už se sem po té vůni sbíhají jeleni a laně, srnci a srny, daňci a daněly, staví se do řady a Krakonoš jim nakládá otepi sena - ani moc, ani málo, akorát co každý unese a taky podle toho , kam až s tím běží. Do oběda roznosili po všech krmelcích seno, do svačiny žaludy a bukvice, ty měl Krakonoš ve špejcharu nachystané po věrtelu do pytle, a nakonec vyprázdnili sýpku: žito, oves, ječmen, jen na zasetí nechali ode všeho trochu, však za rok zase přijde zima a z čeho pak by brali.

Byli jeleni a laně, srnci a srny, daňkové a daněly po tom všem běhání nahoru a dolů, od krmelce ke krmelci, tak utrmácení, že si lehli tam, kde složili poslední náklad. Však o jednu noc nebude. I Krakonoš, jak se celý den těšil na fajfku, ani ji nezapálil, svalil se na mechovou postel, přikryl mlhovou peřinou a spal, že by mu mohli za hlavou střílet.

Na druhý den, jen co se mlha zvedla a bylo vidět na krok, vypravil se hajný do lesa na houby. Ne, že by čekal křemenáče nebo hříby, na ty už dávno nebyl čas, ale nějaká ta václavka nebo hnízdo opěnek by se najít mohlo. Jenže nakonec nic, jenom pár scvrklých prašivek.

- Musím do Krakonošova, řekl si hajný. S prázdnou se vrátit nesměl, Trautenberk si poručil maso na houbách. A Krakonošovi o pár opěnek neubude, beztak mu rostou na každém pařezu. Ale sotva udělal

pár kroků, zůstal jako když ho přimrazí. Před ním stojí krmelec a v žebřinkách do půli seno travní, do půli jetelové, žaludy a bukvice, v krmítku hromádka zrní...v tu ránu zapoměl na houby, a kdyby před ním vyrostl pařez s opěnkama, ani by si ho nevšiml.

- Propáníčka, Krakonoš už má schystáno, to on určitě spustí zimu dřív a my nemáme v krmelcích kouska sena a v krmítkách ani zrníčka. To se bude milostpán zlobit, to zas budou lítat sakramenty a všechno na mou hlavu... A jak tak přemejšlí, jestli by mu nebylo lepší, kdyby se propadl do mokřiska nebo kdyby se na něj skála svalila, najednou si vzpomene: vždyť milostpán dnes není doma, vždyť ho ráno vypravovali na jarmark, do odpoledne se jistojistě nevrátí, a kdyby Anče s Kubou pomohli... Hajný ani nedosoukal myšlenku, otočil se ba oatě, už aby byl doma.

Tam je jako o jarní pouti. Kuba štípe dříví a hvízdá si písničku, Anče rovná polínka do kulaté hraničky, ruce jí hrají, nohy tancují, chvilka s Kubíčkem notuje, pak zase začne písničku sama, veselo je jim po duši, volně jako ptákům pod božím nebem.

Hraničky, co se rovná dokulata jako kupa sena, je pořádný kus, že Anče musí stoupat na špičky.

- Kubíčku, vždyť mě uhoníš, co to do tebe vjelo?

- To žes mi uvařila tak dobrý kyselo. Já ti mám po něm takovou sílu... Kuba se rozpřáhne a prásk - špalek je vejpůl. A to byl špalek jak pivovarský sud, dubový, párem koňma ho přivezli ještě za Trautenberkova pantatínka, který měl krom kočárových koní i koně valachy a vůz dvakrát kovanej.

- Kubo kubovatej, až tohle uvidí milostpán... spráskne ruce Anče, ale v koutečku srdce je pyšná, jakého má siláka.

- Ten si toho nevšimne, tváří se Kuba, jako by to měl písemně i s pečetí - no ale pro jistotu..., pojd' mi pomoct.

Pro jistotu postavili ty dvě půlky k sobě, Kuba do nich křížem zatýal sekeru, a špalek drží - aspoň naoko.

- Kubíčku, kdy ty přijdeš k rozumu...

- Až pokvetou hrábě a ty nebudeš tak pěkná. Kuba popadl Anče a zatočil se s ní, až se jí sukňš zavířily a od země se vznesly piliny.

- Vy tady jako o námluvách a já... Hajný - ustaraný,

uspěchaný, ukobrtaný - slovo doříct nemůže, jak popadá dech. Ne, že by Anče hajného ráda neviděla, však se o něj stará jak o vlastního tátu, ale někdy jsou chvílky, kdy třetí překáží, kdyby to byl sám anděl z nebe. Tak jen odbroukne:

- Honí vás hejkal?

- Kdyby hejkal, zima mě honí! Hajný si utírá čelo a Anče s Kubou se podivují: Jaká zima, když se potí jako na peci...

- A špatný svědomí, vzdychne hajný, že by se nad ním rozplakal. Než se ho zeptají, jak je to s tím svědomím, nabere dechu a spustí jak kolovrat:

- Anče, Kubo, jestli máte jen trochu útrpnosti, se starým člověkem a s němou tváří, pomozte mi, než se milostpán vrátí z jarmarku, jinak se stane neštěstí. Zase nechápou.

Tak jim vyloží všechno pěkně od začátku a popořádku.

- Až se mě srdce zastavilo, vždyť on Krakonoš může spustit zimu už zejtra a nám se v krmelcích prohání akorát vítr...

- A co jako máme dělat? Kuba tomu lamentu pořád

nerozumí.

- Seno na trakař, zrní do pytle a honem ke krmelcům, než se vrátí milostpán.

- Na co ty tajnosti? Krmíme každý rok, vždyť je to jeho revír, řekla Anče.

Ale řekla to jen tak, aby měla poslední slovo a taky že v ní zůstalo ještě kousek mrzení nad tou pokaženou hodinkou. Dobře věděla, že by se to neobešlo bez donrvetrů, krucajselementů, a čeládky líné, tak radši aby sebou hodili.

A hodili. Kuba shazoval seno ze seníku, Anče s hajným je pěchovali na trakař, stáhli popruhem, na vrch hodili pytel zrní a Kuba, jak měl síly po Ančině kyselu, měl co dělat, aby vyjel z brány.

Z brány vyjel, ale za branou ouvej. Jak přes ten náklad neviděl, málem porazil Trautenberka, který už se vracel z jarmarku.

- Stááát! zařval Trautenberk a Kuba se tak lekl, že se překulil i s trakařem.

Seno se vyvalilo zpod popruhů a zasypalo Trautenberka.

- Zlodějííí, pomóc! Kubo, hajnej, střílet! Křičel, dupal a mezitím kýchal, protože mu seno vlítlo do pusy, do uší i do nosu.

- Mankote, obrátila Anče oči v sloup, - to bude mela. Kubo, hejnej, dělejte něco!

Nejdřív pomohli milostpánovi vstát, potom mu jeden přes druhého vysvětlovali, jak je to s tím senem a obilím, že spěchají založit krmelec a zasypat krmítka...

- Z mého sena? Z mého obilí? prská Trautenberk jak křeček, protože se mu senný prach usadil hluboko v nose.

- Vždyť je to pro vaši zvěř! Anče už tu nespravedlnost nemůže snést. Jenže Trautenberk má pro to jiný vejklad.

- Když se v létě chodili pást na Krakonošovy louky, ať se v zimě najedí z jeho krmelců

- A-ale milostpane, koktá hajný ze samého strachu, - jakpak se tam dostanou? Napadne sněhu, možná už zejtra...

- Pro mě třeba dnes. Kubo, - seno nazpátek, hajnej vysypat zrní!

- Milostpane, křičí Anče, jako by šlo o život, no ono vlastně o život jde - a co ta ubohá zvěř?!

- Mlč, a hled' si kuchyně. Kubo - trakař, hajnej - nůši, když má Krakonoš vrchovatě, my , mu trochu uberem.

Tak šli a šlo se jim všelijak. Kuba se strachoval kvůli tomu špalku, když tak viděl Trautenberka vyvádět, fúrie ho přešla, hajný zase trnul, co z toho bude a taky co zvířátka, jak přečkají zimu, když jim teď uberou, on to má Krakonoš jistě dobře spočítaný... jen Trautenberk byl jako na koni a pořád hulákal, ať sebou hodí, že jdou jako svázaní.

Přešli humna, les i paseku, už mají za zády ceduli "*Tady je Krakonošovo*" a už vidí první krmelec. Zrovna si ho obhlíží zaječí rodinka, starý zajíc spokojeně pomrskává fousama, trávniho sena je na dvě zimy a jetel bude zrovna lahůdka. Zaječice nestačí odhánět mladé, chtějí si hrát na velikou vojnu a střílet po sobě žaludy a bukvicemi. Dostali za ucho, aby je ty choutky přešly.

- Hajnej, střílej! sykl Trautenberk, protože dostal chuť

- na zaječí pečínku. A taky na zajíce na smetaně a pajšlovou polívku, která je ze zajíce vůbec nejlepší.
- Ne-nemám flintu, milostpane. neráčili jse poručit...
 - Himllaudóndonrvetr, to ti musím všechno říkat?
- zahulákal Trautenberk a zaječí rodinka pfiíít...
zmizela jako pšic. A Trautenberk si musí nechat zajít chuť - na pečínku i na pajšlovou polívku.
- Střílet zvěř u krmelce, to je teda... vrčí Kuba, ale ne moc nahlas, protože dráždit Trautenberka je jako zmáčknot holou ruákou vosí báň.
 - Tak honemhonem, dělat! dělat! poroučí

Trautenberk a vůbec si nevšiml, že na smrkový větvi, zrovna nad krmelcem, sedí Krakonošova sojka a natahuje hlavičku, aby jí ani slůvko neušlo. Zato Kuba si jí všiml a zaradoval se. Sojka si to pro sebe nenechá a Krakonoš je tady coby dup. Trautenberk dostane přes prsty a z kradení nebude nic. Jenomže sojka jakoby se na té větvi uhnízdila. Hlavičku sice natahuje, očima rejdí, ale k odletu se nemá. Marně na ni Kuba úkradkem mává, aby letěla, že to spěchá... sojka nic, a křiknout si Kuba netroufá, v tomhle punktu nejsou s Trautenberkem žerty.

Tak vytahuje seno z krmelce, jde mu to pomalu, ono je tam pořádně upěchované, a taky chce dát sojce čas... no konečně se zvedla a frrr! Kuba samou radostí kobrtl o trakař, hlavou vrazil hajnému do zad a ten zas upustil nůši, co do ní odsejpal žaludy a bukvice a taky zrní, válelo se to všechno v jednom chumlu: bukvice, žaludy, oves, žito, ječmen, seno travní i seno jetelové, Kuba s hajným, a Trautenberk se mohl usakrovat.

Zatím sojka štěbetá Krakonošovi u samýho ucha, pírká se jí hněvem čepejří a být po jejím, Trautenberk nedočká večera. Ale i Krakonoš se rozpálil jako kovářská výheň.

- Já ti dám krást mé zvěři seno a ptíkům zrní! Přitáhl holí ten největší mrak, zapřáhl do něj nejrychlejší větry, co měl ve větrný maštali, a Trautenberku těš se!

Celou tu dobu do Anči nic není. Postává u jednoho okna, posedává u druhého, dvakrát už jí vyhasla kamna a jednou div nespálila maso, ale co je to všechno proti těm starostem. A teď se ještě ke všemu zatáhlo a žene se přes ně takový mrak... aby jí tak Kubíček nastydl...

Odtáhla maso na kraj plotny, popadla Kubovu teplou kazajku a čepici s ušima - vlasatej člověk nastyдне nejdřív - a už běží humnama k horám. Ale jakpak by mohla stačit Krakonošovu spřežení, když jí seděla ouzkost za krkem a na krok pořádně vidět nebylo.

Hajný s Kubou už zase pěchovali seno na trakař, když tu jim nad hlavami zahučelo, zasvištělo...

- Milostpane, něco se žene, vždyť je zrovna tma tmoucí... a hajnej neví, jestli si má držet klobouk, aby mu neuletěl, nebo jestli se má držet trakaře, aby to neodneslo jeho.

- Bude fukejř! křičí Kuba do toho hlukotu a svistu a vsadil by se, že v tom má prsty Krakonoš. Sojka už k němu určitě doletěla...

- Jakejpak fukejř! vždyť je sotva po Václavu, to by si

musel Krakonoš mŕc pŕivstat, na mĕ... ale Trautenberk uŕ nedoŕekl, vĕtr mu uŕskubl slova od ŕst a snĕhov koule mu vlĕtla do krku, div se nezadusil. Druh vĕtr se opŕel do sena, a neŕ se Kuba s hajným nadáli. bylo do poslední smĕtky z trakaŕe zpátky v krmelci. A jak byli ti vĕtrn konĕ po dlouhm ltĕ odpoĕat, nevĕdĕli co samou bujností: jeden popadl Kubu, druh hajnho a u - u - sviŕt s nimi z Krakonoŕova ven.

Anĕ z toho mĕla málem smrt, kdyŕ já ti dva spadli s nebe rovnou k nohám. Naŕtĕst do mĕkkho, protoŕe z mraku se uŕ hodnou chvíli sypalo a chumelilo, jako by nikdy nemĕlo pŕestat.

- Mankote, Kubĕku, neuhodil ses? Tady mŕ teplou kazajku a ĕepici s uŕima..., hajnej, kde máte klobouk?

Hajnej si protr oĕi, osahv nohy, ruce, jestli nepŕiŕly k ourazu, sáhne na hlavu a opravdu, klobouk nikde.

- To mi odnes ten vĕtr, musím ho najít, kdepak bych se zmoh na novej klobouk...

- Mĕjte rozum, pouŕtĕt se kvůli klobouku do t ĕiny?

Stejně už je zafoukanej... Kuba se trochu bojí, že by musel jít s hajným, a to se mu zatraceně nechce.

A taky má hlad, že by snědl vlka.

- A kde je milostpán? vzpomene si Anče.

- Asi u krmelce, přemýšlí Kuba, - když začalo padat, schoval se pod stříšku. Však on domů trefí.

- No Kubičku, to jsem si myslela, že máš oučinnivější srdce. A vy taky, hajnej. Za kloboukem byste se hnali a člověka necháte zmrznout? Abyste věděli půjdu sama. Takovým hříchem já svá svědomí neobtěžím. Anče si přetáhla vlňák kolem hlavy, když vtom před ní stojí Krakonoš.

- Co by ses trmácela, Aničko, já mám s Trautenberkem ještě nějaký oučty. Jděte domů a zítra založte krmelce, protože pozítří spustím zimu doopravdy. Stejně bych to větrný spřežení už neudržel. Abych nezapoměl: hajnej, tady máš na nový klobouk, kdoví, kam ho ti čerchmanti zafoukali..., podá hajnému zlaťák a jeden Kubovi:

- To je za to vzkázání, sojka mi všechno řekla..., a když dá zlaťák Ančeti, ta zčervená jako pivoňka:

- Za co mě, jemnostpane Krakonoši, vždyť já si ho nezasloužím.

- I zasloužíš, Aničko, ono dobrý slovo je i zlatem k nezaplacení.

Pěkně poděkovali, Krakonoš ještě poručil větrům, aby jim profoukly cestičku, protože nebyli na zimu obutí, a sám pak krok a krok a ještě jeden a už stojí před Trautenberkem - vyřídit si ty oučty.

Trautenberk, celý zafoukaný, jenhlava mu z té sněhové nadílky kouká, už ani křičet nemůže, jen očima koulí a zubama drkotá, s životem se v duchu loučí, chvilku nad sebou běduje, chvilku svolává hromy blesky na celý scvět.

- Tak co, Trautenberku, jak se ti hová v mé peřině?

- Krakonoši, sousede, pomoc, vždyť já už jsem napůl zmrzlý, fňuká Trautenberk.

- Měl bych tě nechat zmrznout docela! To se nestydíš okrádat němou tvář?

- Všecko vrátím, do posledního stýbla, do posledního zrníčka, slibuje Trautenberk.

- To nemusíš, to už za tebe udělali jiní, ale zítra naplníš krmelce a krmítka ve svém revíru, přijdu se podívat.

- Naplním, naplním, vrchovatě, sám na všechno

dohlídnu, jen už mě pustí.

- To bys to měl moc lehký, směje se Krakonoš.

Mávne a sněhová závěj povolí, jenom tak trošinku, aby Trautenberk vytáhl ruce. A už mu do nich Krakonoš hází lopatu.

- Nejdřív proházej cestičku pro sebe, pak pro zvěř, aby při jídle nemuseli stát ve sněhu. Kolem krmelce pěkně dokola. A nepokoušej se to ošvindlovat!

Co mu zbejvalo. Házel a prohazoval, funěl a potil se - a co bylo nejhorší, neměl komu poroučet, komu nadávat. A domů taky po svých. A žádný div, že když přišel, padl do postele, usnul bez jídla a druhý den prospal až do večera. Aspoň nepřekážel, když Anče, Kuba a hajný chystali zvířátkům zásoby, aby se v té dlouhé zimě měli všichni - no jako u Krakonoše.

12. Jak Trautenberk pořádal vepřové hody

Už ani nefoukalo ze strnišťat, protože pole byla do jednoho zoraná a uvláčená, a holé větve se klikatily proti mračnému nebi jako černé blesky. V Kotelních jámách se chrastivě protahovala zima a co chvíli

studeně zívala.

A v jedno takové šedivé odpůldne přiletí hajný, celý říčný k Trautenberkovi, i zaklepat zapoměl.

- Milostpane, to je novina!

Trautenberk spal po dobrém obědě a chrápal jako cirkulárka.

Hajnému se lekáním rozklepaly nohy. On nikdo nemá rád, když ho vytrhnou ze spánku, a

Trautenberk je na to obzvlášť háklivej. Ale nenapadlo ho nic lepšího, než se uctivě poklonit a:

- Ráčejí odpustit, já přijdu jindy... A už otevírá zlehounka dveře, aby zmizel jako pšic, když tu se vítr protáhl do světnice a křápl dveřmi jako by vystřelil z kanónu.

V sebou trhl, a jak mu vítr hvízdal pod nosem, kýchl: - Hepčííí!!!

- Zdravíčko, milostpane, ať slouží, breptal hajný a mačkal v ruce klobouk.

- Já ti dám zdravíčko, donrvetr, takhle mě probudit, vždyť jsem z toho mohl mít smrt! A vůbec, co je to za způsoby, vrazit ke mě jako domaštale?

- Prosím nastotísíckrát za odpuštění, milostpane, ale top já skrz tu novinu... Ani nečeká, až se ho Trautenberk zeptá, co že je to za novinu, která nemohla počkat.

- Uctivě melduju, že máme v revíru divočáka. Tááákovejhle pašík, a není zdejší, já vím o každý veverce, určitě sem odněkud zabloudil.

- Rázem je Trautenberk jak rybička.

- Tak na co čekáš? Boty, kožich, flintu, jde se!

- Milostpane! Hajný by radši držel všechny sakramenty, co jich má Trautenberk na skladě, a v duchu se proklíná, že taky nemlčel.

- Vždyť by mě musela ruka upadnout, divočák je velká vzácnost, asi jako za mého dědka jelen se zlatými parohy, a taky -

- co by si o nás pomyslel, zabloudí, a my na něj s flintou...

Kupodivu Trautenberk se ani nevzteká nad tou drzostí, ani nehuláká, kdože je tady pánem, mlčet a poslouchat. Dobře ví, že ten citlivka hajnej by spáš toho divočáka odnesl v náručí do Krakonošova, než aby ho střelil. Divočák je, pravda, vzácný zvíře, ale na druhou stranu, maso má, sliny se sbíhají jen při tom

pomyšlení. To maso musí mít, kdyby měl divočáka vlastníma rukama chytit. Teď jen oblafnout hajného, moc práce to nedá, on ten starej třesavka skočí na všechno.

Obrátí se na hajného, ten stojí chudák u dveří a určitě prosí v duchu Krakonoše, aby vzal to vzácný zvíře pod ochranu.

- Ale hajnej, copak mě neznáš? To já jen tak žertuju, já když se dobře vyspím, jsem samá legrace.

Hajný sice nepamatuje, že by s Trautenberkem byla kdy legrace, ale ať, hlavně. že si to rozmyslel s tím střílením.

- Kubo, Anče! houkl Trautenberk do síně a rozvalil se v křesle, jako by se chystal dávat audienci.

Přiběhli - Anče a Kuba - jako by na to čekali. Taky že čekali, viděli hajného letět přes dvůr, jako by ho hejkal honil, ani se nezastavil, ani se neohlídl, tak to se musí něco dít. A Trautenberk už poroučí, jako když vydává rozkazy k rozhodné bitvě.

- Nasypte pytel žaludů, půl pytle kaštanů, vemte náruč sena a otep slámy, naložte na trakař a odvezte

do krmelce.

- Ted' hned? To to nepočká do rána? nechápe ten spěch Anče. Hajný, celý šťastný, že místo střílení bude krmení, vykládá, jak je to s tím zbloudilým divočákem, že dobré skutky se nemají odkládat, a když už je milostpán tý dobroty a dává ze svého... Ale Anče mu ty vejklady od úst utrhne:

- Za divočákem a na samou noc? Kuba nikam nepůjde.

Ted' se ale Trautenberk dopálí. Dost na tom, že musel před hajným hrát komedii, ještě mu někdo bude odmílovat.

- Krucajselement, kdo tady poroučí?

Ale Anče se nedá.

- Račte prominout, milostpane, ale ono je odtud až potud. Jestli se nepletu, tak je Kuba u vás za pacholka a ne za mysliveckýho. A taky je jednou ženatej a musí se starat o stavení, nebo nám první fukeř odnese střechu až do Vrchlábe.

Trautenberk rudne jako krocan a už se nadechuje, jak s tou holkou drzou vyběhne. Ale pak - div se světe. Uším nevěřejí, když slyší:

- vlastně má Anče pravdu. Divočák už beztak spí, tak mu to dovezte k snídani. Ale nachystaný, ať je to teď, přijdu se podívat.

Tak šli, nasypali do pytlů kaštany a žaludy, svázali náruč sena do plachty a slámu do povřísla a rovnali na trakař.

- Mně se to nechce nějak líbit, mudruje Anče, - co tu sloužím, nepamatuju, že by milostpán ustoupil od svého nápadu, natož aby přiznal někomu pravdu.

- No co, neláme si hlavu Kuba,

- hlavně že se nemusím trmácet do lesa.

Naložili, převázali křížem a šli k večeři. Však už jim bramoračka voněla z plotny až na strůl. Jen Anče nemohla zahnat tušení, že za tím vězí nějaká Trautenberkova špatnost.

Taky že vězela. Kdyby byl Trautenberk tak na všechno jako na vymyšlení neřádstev, jináč by mu hospodářství vzkvétalo. Jenomže jemu šly ruce od práce a hlava šejdrem. Co myšlenka - to daremnost. Když dostal tu ukrutnou chuť na kančí pečínku a viděl, že přes hajného se k ní nedostane, hned měl

plán: Hajný doveze do krmelce trakař pochoutek a on, Trautenberk si někde v skrytu počká, až divočák přijde na večeři. A kdo by mu mohl vyčítat , že střelil ve svém revíru kance? Ale když Anče spustila to lamento, že Kubíčka na samou noc nepustí, nechal plán plánem, bodejt', se bude někde v noci klepat zimou, kdoví, kdy by divočák přišel, a ještě by se mohl netrefit. Ráno, moudřejší večera. Jenomže Trautenberk - aspoň si to myslel - byl moudrý už večer.

Zatahal za provaz, co natáhli z jeho světnice do vejminku, a tam začal drnčet plechovec, že by vzbudil mrtvého. Anče vzdychla, že člověk nemá ani večír pokoje, snad si to milostpán nerozmyslel s tím krmením, ale Trautenberk - už ležel v posteli - jen hekal a bědoval, že nemůže usnout, to je určitě tím, jak mu hajnej přetrhl odpolední spaní, teď je ne a ne navázat. Anče si pomyslela, že je to spíš od plnýho žaludku, on milostpán spořádal k večeři půl králíka a ještě mísu buchet, ale neříkala nic. Jen čekala, co z toho bude.

- Navař mi džbán makovin, ten největší, co v něm

Kuba nosí ze sklepa pivo.

- Milostpane, taková dávka by uspala koně, aby se vám něco nestalo...

- Nestarej se a dělej, co ti povídám. Vypiju hrnek a ostatek nechám, kdyby se mi přetrhlo spaní.

Pro mne za mne, ať si spí třeba do oběda, aspoň nebude od rána sekýrovat, pomyslela si Anče, navařila makoviny, slila do největšího džbánu a popřála - trochu jedovatě - milostpánovi hezké sny.

- Stejně nespím z toho, že se tak starám, vzdychal Trautenberk, a kdo by ho neznal, ten by ho politoval.

- Je trakař naloženej?

Anče se nestačí divit. A zase jí přepadne to tušení, jenomže tušení je jedno, a chytit někoho na švestkách, druhý. Tak jenom řekne:

- Neračte se strachovat, milostpane, hajnej vyrazí ještě před slunce východem.

- Dobře, dobře a teď jdi, snad po tom lektvaru usnu, pakuje Trautenberk Anče a ta se nenechá dvakrát pobízet. Však byla od rána uběhaná , ulítaná, jen padnout do peřin a spát.

- Stejně se mi to nezdá, řekla si když ustýlala postel.

**- Čím hrníček nasmrádne, tím taky smrdí, a Trautenberk je pořádněj hrnec.
Kdyby Anče věděla, co chystá, určitě by neusnula.**

Neusnul ani Trautenberk. Ne, že by se mu nechtělo i bez makovin, ale čekal až bude všude ticho a klid. Pak vzal džbán, vyplážil se ze stavení na dvůr a opatrně proléval kaštany a žaludy makovinovým odvarem.

**. Jestli by to uspalo koně, uspí to i divočáka.
Vklouzl pod duchnu a představoval si, jak si zítra
pochutná na kančí pečínce.**

**Na druhý den, ještě před slunce východem, vyrazil
hajný s trakařem ke krmelci. Spěchal, až se
zadejchával, jen aby divočák dostal včas snídani.
Kdoví jestli nešel spát bez večeře.**

**- Kam s tím kvaltem? Zastavil ho v půli cesty
Krakonoš.**

**- Ucitvý dobrejtro jemnostpane Krakonoši, smekl
hajný klobouk, utřel si pot a hned vykládal, tak a tak
o tom divočákovi, že milostpán ho chtěl nejdřív
střelit, ale pak se ustrnul a posílá, chudákovi
zablouděnému, pytel žaludů, kaštany a drobet slámy
na podestýlku.**

- Útlocitu plnej trakař, diví se Krakonoš,

- není on Trautenberk nemocnej?

**- To prosím ne, zdravíčko mu slouží, akorát že má
špatný spaní. Anče mu musela navařit makovin, ten
největší džbán.**

**- Špatný spaní bejvá ze špatného svědomí, ale možná
že se mejlím. No já ten tvůj náklad dopravím na**

správný místo, vyřídí Trautenberkovi pěkný poděkování a že divočákovi popřeju za něj dobrou chuť.

Krakonoš vzal celý ten náklad jednou rukou, druhou zamával hajnému a byl ten tam. Hajný se otočil jak na ortlíku i s trakařem a jedno karé zpátky. Na dvoře stojí Trautenberk a přikazuje:

- Anče, nachystej hrnce a kastróly, sůl a koření, Kubo přines necky, bude se pařit prase.

Anče kouká jako s nebe spadlá, Kuba jako sloup.

- Milostpane, neofouklo vás zlý povětrí? Vždyť ten náš pašík nestačí ani na pekáč. Masa má na dvě oblíznutí a sádla jako vylítanej komár.

- Kdybys ho pořádně krmila, byly by i škvarky.

- Milostpane, Anče se div nerozbrečí nad tou křivdou,

- kdyby to ubohý zvíře mohlo mluvit, řeklo by vám, jak mu podstrojuju. O vlastní se s ním dělíme, abych mu přilepšila. A pak se dopálí:

- Ono ze žádnýho selete nevyroste přes noc prase!

- Vždyť jsem taky neřek, že budem pařit *naše* prase.

Než si schrupnu, ať je všechno hotovo.

Stáli, koukali jeden na druhého a nevěděli, co si o

tom mají myslet.

- Kde by vzal milostpán jiné prase? nemohla si to Anče srovnat v hlavě.

Vtom se hajný uhodil do hlavy,

- Divočák! Určitě si políčil na divočáka.

- Ale jak? namítl Kuba.

- To by musel u toho krmelce čekat. Přece mu divočák nepřijde poděkovat za snídani..”

Ať to obraceli, jak chtěli, na kloub tomu nepřišli, tak začali chystat, co milostpán přikázal. Však ono se ukáže, a že to nebude nic kalého, na to by všichni vzali jed.

Mezitím Krakonoš nesl ten náklad ke krmelci a moc rád by věděl, co má Trautenberk za lubem. Kdyby chtěl divočáka střelit, cíhal by tu s flintou... No, však uvidíme. Rozhodil po krmelci slámu, založil do žebřinek seno, chce rozvázat pytel a kouká - je celý mokrý. A druhý taky... To je divné: nepšelo, mlhu dnes nechal zavřenou, snad hajný nepřevrátil trakař do potoka? Ale to by potom musela být mokrá sláma i seno... Čichne k pytli a už je doma. Aby nepoznal

makoviny! Tak ty chceš, Trautenberku, divočáka uspat? A ve spánku zabít! No počkej, lotře... Vzal pytle, vylezl na Kokrháč a rozhodil žaludy a kaštany po úbočí. Pak přiložil hůl tenkým koncem k oku a prohledával tím dalekohledem les po lese, paseku po pasece, až uviděl divočáka u lesní studánky. Dvěma kroky byl u něho, divočák se ani nestačil leknout. Pak ale spolu vedli dlouhou řeč, a když skončili, pozval Krakonoš divočáka do svého krmelce na snídani, však tam měl dobrot, že se hladovému chudákovi sliny sbíhaly. A ještě mu slíbil, že když udělá všechno, jak se dohodli, může se usadit v jeho revíru, a nevěstu, že mu taky pomůže najít.

Necky stály na dvoře čerstvě vydrhnuté, koření na stole a voda na kamnech. když Trautenberk vyšel na dvůr a poroučel:

- Anče, ohřej vodu, Kubo přines provazy, hajnej, vem trakař a jde se.**
- A to jako kam? osmělil se Kuba.**
- Neptej se a dělej! zavčel Trautenberk.**
- Kubíčku, šeptala Anče,**
- jestli jdete na toho divočáka, dej na sebe pozor, oni**

jsou prej moc nebezpečný. Povídala bába že jednou, jako mladá holka, musela před ním utýct na strom a byla tam celý půldne. Kdyby něco, tak taky uteč..., a nepadni.

Šli. Kuba provaz přes rameno, hajný s trakařem a za nimi Trautenberk, hůlčičkou pošvihával a nutil ke spěchu. Docházeli ke krmelci, koukají a vidí: na slámě, kupku sena pod hlavou, spí divočák, pochrupuje a ze sna pomlaskává.

- Svažte mu nohy a naložte na trakař! poroučí Trautenberk.

- Vždyť se probudí, jen na něj sáhnem, brání se Kuba a není divu, je to spíš tele než prase a tesáky má, hrůza podívat.

- Ten se probudí až na pekáči, ušklebuje se Trautenberk,

-makovin jak pro koně. Tak dělat, dělat!

. Milostpane, tohle ode mne nechtějte, drmolí hajný,

- přepadnout někoho ve spánku, vždyť je to taky bůží tvor...

- A cdo když na něj makoviny neplatěj, oddmlouvá Kuba.

- Spí nebo nespí? začíná se už vztekat Trautenberk.
- Jste lenoši a zbabělci! A jak je v ráži, strhne Kubovi s ramene provaz a hrne si to k divočákovi. Ale jen mu hodil smyčku kolem krku, divočák vyskočil, zařval, nabral ho hlavou jako beran a už s ním mizí v lese.
- Ku-Ku-Kubo, viděls to? koktá hajný z toho leknutí.
- Kubo, kde jsi?
- Tady ozvalo se z borovice. Anče by měla radost, kdyby viděla, jak Kubíček dbá její rady.
- Musíme ho jít hledat, říká hajný, celý rozklepaný
- jen jestli to přežil. To snad nebyl ani divočák...
- A kdo by to byl? směje se Kuba, který je už zase na zemi,
- snad ne rohatej?

Ale hajnému není do žertu.

- Ty seš ještě mladej, ale můj nebožtík dědek vypravoval, že si čert přišel pro bratrouchvskýho mlynáře, on to byl strašnej lakota a nelida, a taky v prasečí podobě.

Kuba tomu moc nevěřil, ale do smíchu mu dvakrát moc nebylo.

Vzali trakař a vydali se tím směrem, kudy zmizel

divočák s Trautenberkem. Nešli daleko. Na první pasece sedí na pařezu Krakonoš, vedle něho divočák, jako pes u nohou sedí Trautenberk. Kabát potrhaný, zablácený, klobouk někde ztratil, a Krakonoš se směle na celé kolo.

- To jsem nevěděl Trautenberku, že místo na koni jezdíš na praseti, A ještě k tomu na divokým...

- Pošli ho pryč, prosím tě, Krakonoši, spíná ruce Trautenberk.

- On ti nic nedělá, ale jestli ještě jednou dostaneš chuť na kančí pečínku, budeš mít co dělat se mnou. A teď jděte, mám práci

Ono se řekne jděte. Ale Trautenberk, má z tý hrůzy nohy slaměný, záda přeražená a na hlavě bouli jako pěst. Naložili ho na trakař a jeli domů. Hajný ještě našel milostpánův klobouk, jeno jezevčí štětka někam zapadla, ale co do štětky, hlavně že to nedopadlo hůř. A kuba naschvál vybíral ty největší hrboly a výmoly, ať si milostpán užije.

Anče spráskla ruce nad tím průvodem. Uložili Trautenberka do postele, Anče mu přiložila opichvů

obklad a vůbec nepochopila, proč Trautenberk když řekla, že mu ohřeje makovinový odvar, ze včerejška, aby všechno zaspal, jen zasípal:

- Ven!

A bylo vypravování na celý večer a hajnému nikdo nevymluvil, že to nebyl divočák, ale sám satanáš. Krakonoš držel slovo, a když si divočák našel v jeho revíru pěkný přebejvání, přivedl mu odněkud z druhé strany hor nevěstu, radost pohledět. Za nějaký čas mu pyšná rodina přišla ukázat kupu selátek, strakatě pruhovaných a čiperných, inu jako mlád'ata.

A Trautenberk? Dlouho ještě polehával a pohekával a ne a ne přijít na to, proč divočák po těch makovinách nespal jako zabitý, když podle Anče by uspaly koně. Zeptat se nikoho nemohl, a tak mu to v hlavě vrtalo jako červotoč ve staré jarmaře. Dobře mu tak.

13. Jak Trautenberk vyměnil Krakonošovi fajfku

Doslechl se Trautenberk, že Krakonoš má takovou fajfku, která nikdy nevyhasne, a přitom potřebuje tabáku na jaře ždibíček a na podzim ždibec. To asi proto, že od podzima do jara jsou večery dlouhé a času více na klidné pokouření. Že by o ni Krakonoše poprosil? Ani nápad. Zadarmo ji nedá a peněz je mu

škoda. Inu, každý hádá podle své planety a jakživ nikdo neslyšel, že by Trautenberk někomu něco dal.

Tak začal mutýrovat, jak by se k té fajfce dostal. Šlo to těžko, moc těžko, vypil při tom džbán bezinkového vína, aby se mu projasnily myšlenky, snědl mísu makových buchet, aby ty myšlenky měly podstament, ale kde nic, tu nic. Do večere jen tak d'obl, až se Anče strachovala, jestli snad milostpána nezlobějí outroby, že by uvařila pelyněk.

- Nestarej se a jdi spát!

- No Kubo to mi řekni. Jindy mě milostpán sekýruje div ne do půlnoci a teď mě pošle spát se slepicema...

- Aspoň si odpočineš, odpovídá Kuba plnou pusou, jak se láduje tou nenadálou dobrotou.

- Měla by ta outroba zlobit milostpána častěji, to je jinší pošmáknutí než pořád samý kyselo.

- Kubíčku, Anči se samou lítostí smekne hlas,

- tobě mý kyselo nechutná? A už má oči jako na vodě.

To jsem zas něco plácl, nadává si v duchu Kuba, to si Anička nezaslouží, však kdyby mohla, dtrojila by mně každý den třeba dvojí maso...

- Aničko, od tebe i suchý brambory chutnají jako dort. A dá jí velkou štípanou pusou, jako že to myslí upřímně.

- Jen jestli... tváří se Anče naoko nevěřičně, ale jen proto, aby jí to Kubíček řekl ještě jednou, vždyť pěkný slůvko od milýho člověka je nad nejměkčí pohlazení.

Jenže neřekl, jako naschvál otevřou se dveře, za nimi hajný, na zádech špalek pomalu větší než on sám.

- Kubo, pomoz mi, s tímhle neprolezu!

I Kuba měl co dělat, ještě ke všemu byl ten špalek samý bláto a Anče zrovna po obědě vydrhla podlahu.

- Proč ho nenecháte venku? To ho chcete tady štípat? zlobí se Anče.

- I toto, štípat takovýhle dříví! Necháme ho vyschnout a na vánoce z něj vyřežu parádní betlém.

- To bude krása! zapoměla Anče na špinavou podlahu.

- Pojdte, ohřeju vám trochu křenový omáčky, milostpánovi dneska nějak nebere.

- To chce kapku jalovcový, po tom člověk stráví i

hřebíky..., ale Kuba hajného zarazí:

- Však on ten půst milostpánovi neuškodí, aspoň se bude lehčej spát.

Ale nespalo. Převaloval se pod prachovou peřinou, hned mu bylo horko, hned zima, hned měl pod hlavou málo, hned zas moc, hlava mu brněla a třeštila, a pořád ne a ne na něco přijít.

**Až najednou - venku už začalo šírat - ho to napadlo. Posadil se na posteli, pak vyskočil, až peřina odletěla, skákal po sednici, plácal se do stehen a křičel:
- Už to mám! Už to mám!**

Už chtěl svolat čeládku, ale pak si řekl, že taková věc se musí oznámit ve vší důstojnosti a vážnosti, a to dost dobře nejde v noční košili. Tak se s hekáním a funěním ustrojil - jindy ho strojili Kuba s hajným - a začal:

- Kubo, Anče, hajnej! Všichni sem!

Mrtvého by ten kravál probudil. Anče vyskočila, - Kubíčku vstávej, něco se stalo...

- Co by se stalo, vždyť je noc! zavrčel Kuba a otočil se na bok. Ale plechovec, co si dal Trautenberk

porychtovat místo zvonku, řinčí jako zběsilý, Anče už je oblečená, tak Kuba natáhl po paměti kalhoty a už spěchají k Trautenberkovi.

- Milostpane, diví se Anče, když vidí Trautenberka v plné parádě, akorát klobouk nemá,

- vy jste si ani nešel lehnout? Proč jste nezavolal, uvařila bych vám makoviny.

- Kdepak makoviny, jalovcová je na všechno! hajný už také přiběhl pro každý případ s lahvičkou v ruce.

- Mlčet! Já nespal úmyslně, protože jsem přemejšlel, a teď vám chci oznámit, co jsem vypřemejšlel.

Koukají na milostpána, jako by ho viděli poprvé. A Trautenberk přednáší, jako by četl z partesu.

- Rozhodl jsem se žít s Krakonošem v míru, já pán, on pán, tak co bychom si dělali naschvály. A abych mu ukázal, že mám dobrou vůli, chci na jeho počest udělat na týhle stěně - múzeum.

Koukají na tu stěnu, jako by tam bylo strašidlo.

- Milostpane, vzpamatovala se Anče,

- já vám pořád říkám, že nemáte jíst teplý makový buchty, teď se vám to vrazilo do hlavy. Uvařím vám

mátu.

- Povídám, že na týhle stěně bude Krakonošovo múzeum, a to taky bude, protože to mám moc dobře vymyšlený. Anče, ty se teď sebereš a obejdeš všechny kupce, kramáře, jarmareční báby a přineseš všechno na čem je Krakonošův obrázek. A koukej smlouvat! Lidi by dneska sedřeli z člověka kůži. Kubo, nařež prkna, uděláš polici, od rohu k rohu, přes celou stěnu. A hod' sebou!

Kuba neřekl nic a tvářil se, jak by se asi tvářil každý, koho by vzbudili málem uprostřed noci a místo snídaně ho hnali dělat polici.

Jen hajnýho ten milostpánův oumysl nadchl a hned byl samá starost a rada:

- S dovolením milostpane, taková police musí bejt parádní, nejlepší z verpánu nebo z borovice, a my máme v kůlně jenom kulatinu. Já bych třeba skočil na pilu...

Ale Trautenberk se na hajného zle obořil co že si troufá poučovat pána, na žádnou pilu se chodit nebude, to by to múzeum přišlo pěkně draho a

vůbec:

- Půjdeš ke Krakonošovi, že se dávám uctivě poroučet a jestli by se obtěžoval přijít ke mně v neděli na oběd. A koukej se dát do pucu - vybleskat boty, sváteční kabát, za klobouk péro, teď nejseš nějaký hajnej, ale panskej poselák, a to je důležitá osoba.

Chudák hajný. Celý se třásl, když se přišel k Trautenberkovi ukázat, jestli je jako na to poseláctví náležitě vystrojený. On, Trautenberk, když si umane, najde smítko i na peruti andělské. Ale Trautenberk si jen nechal zopakovat to uctivé pozvání, a když to hajný ani jednou nespletl - však se při tom celý zpotil - Trautenberk se zatvářil, jako by mu chtěl sdělit ukrutné tajemství.

- A teď dávej pozor. Až to bude Krakonošovi vyřizovat, pořádně si prohlídni jeho fajfku.

- Fajfku? diví se hajný.
- Tu já moc dobře znám... Je takhle dlouhá...
- Mlčet! Povídám pořádně, tak abys mohl udělat nachlup stejnou, že by ji ani Krakonoš od svý nerozeznal.
- A-a-a-ale milostpane, jakpak bych si mohl troufnout na Krakonošovu fajfku? Povídá se, že je kouzelná...
- Neříkal jsem, že má být kouzelná, řekl jsem, že musí být nachlup stejná. Alou marš, ať už tě tu nevidím.

A tak se hajný plahočil a drápal a škrábal samými necestami, protože cesty ležely hluboko pod sněhem.

- Už nemůžu, už nemůžu, nažíkal potichu,**
- jen chvíličku si odpočinu...**

Opřel se o sněhovou stěnu, a že tam bylo ticho, závětrno, oči se mu sklízily, hlava spadla a v tu ránu spal. Ještě štěstí, že Krakonoš zahnal sněhové mraky na druhou stranu hor a větrný koně zavřel do maštale. Jináč by hajného přikryla sněhová peřina, pod kterou se už nikdo neprobudí.

Krakonoš si toho rána přivstal, aby se podíval, jestli toho sněhu už nebude už dost a jestli mu větrný koně nenadělali přes noc v hospodářství rotyku. Taky že nadělali. Samou rozpustilostí foukali sníh jeden proti druhému, z vršku na vršek, a zaváli kleče takovými závějemi, že se chudinky málem udusily.

- I vy čerchmanti, rozzlobil se Krakonoš,**
- jen vás člověk pustí z dohledu, už vyvádíte! Teď si v tý maštali pobudete.**

Pak šel od kleče ke kleči, mohutným fukem nejdřív

sfoukl závěj a potom holí setřásl z větví sníh, jen tak na dva prsty nechal, aby na ně nemohl mráz.

- Krakonoši honem, honem!

Sojka dopadla na vršíček kleče, jako by s nebe spadla.

- Hajnej spí pod Kokrháčem a už je celej promodralej

...

No to je nadělení, aby tam tak zmrzl.

Dvěma kroky je Krakonoš dole, popadne hajnýho, třepe s ním...a nic. Přiloží mu lahvičku bylinky k ústům..., hajný otevře oči, zamrká a nemůže se honem vzpamatovat.

- U-uctivé pozdravení, jemnostpane Krakonoši, to máme letos zimu, to je nadílka, brebentí a zastavit se nemůže,

- on měl asi jemnostpán sněhovou zásobu od loňska, ale aby to nepolámalo stromečky, ono je vždycky lepší ode všeho akorát... A v tu chvíli mu zůstala pusa otevřená: propáníčka co já si to dovoluji ke Krakonošovi...

- R-r-r-račte odpustit, jemnostpane, to mně jen tak vylítlo...a celý se třese, jestli snad Krakonoše

neurazil.

- No tak to spláchni, směje se Krakonoš podá hajnému lahvičku s bylinkou, a ten, celý šťastný, že se to tak zamluvilo, klútl si, až se mu v očích zajiskřilo a v hlavě vyjasnilo.

- Náš milostpán, prosím pěkně se dává uctivě poroučet, a jestli byste se ráčil obtěžovat přijít k němu v neděli na oběd.

Nebyl by to ani Krakonoš, aby v tom pozvání nečul nějaké neřádstvo. A taky je mu divné, že hajný může na jeho fajfce oči nechat, jako by ji jakživ neviděl. Ptát se nechtěl, však ono to vyplave samo.

- Podíveme, copak tak najednou?

- On prosím povídal, já pán

- on pán, teda jako vy, co bychom si dělali neschvály.

Krakonoš nic, jen pobafává, a hajný se už začíná třást, že to třeba špatně vyřídil, že se vrátí s nepořízenou.

- On vám jemnostpane Krakonoši, náš milostpán chystá múzeum.

- Cože chystá?

Tak hajný všechno vypověděl: jak Anče musí sběhat kramáře, kupce a jarmarečníky, Kuba udělat police, ale jen z obyčejného dřeva, ono by to přišlo draho. Jenom to neřekl, že on, hajný, si má obhlídnout Krakonošovu fajfku, aby vyřezal na chlup stejnou.

Teď už by Krakonoš vsadil celý hora i se Sněžkou, že Trautenberk chystá špatnost opravdu náramnou, jinak by se neobtěžoval s nějakým múzeem. A byl na to sám zvědav.

- Vyřid' Trautenberkovi pěkné poručení, že na ten oběd určitě přijdu. Copak, máš ještě něco na srdci?

- Jemnostpane Krakonoši , já ani ne tak kvůli sobě, ale kdybyste byl tý dobroty a počkal s chumelením do večera, ona Anče bude mít těžkou nůši a špatně by se jí šlo, je to kus cesty a pořád do kopce...

- Ale to víš, že počkám, usmál se Krakonoš a u srdce ho zrovna zahřálo: přece jen ten svět není tak špatný, když lidi myslí i na druhýho...

Stáhl s oblohy ten nejhustší sněhový mrak, a než se hajný nadál, seděl v tom mraku jako v prachový

peřině a ta peřina se vznesla a letěla z kopce, přes potok a přes údolí a vyklopila hajnýho akorát uprostřed dvora.

- Uctivě děkuju, jemnostpane Krakonoši! zavolal hajný, ale Krakonoš ho neslyšel, i když on jináč slyší všecko...

Shraboval mraky k jedný straně, aby slunce mohlo poslat pár paprsků Anči naproti. Ne,že by moc hřály, ono je v zimě sluníčko mdlé a jako bledule, ale tolik síly ještě měly, aby roztály sních na cestách a pěšinkách od Rokytnice k Trautenberkovu a ještě je vysušily, aby se to Anči nesmekalo, když bude mít ten náklad.

A bylo ve světnici jako ve mlýnici. Kuba stloukal polici od rohu k rohu, přes celou stěnu, Anče s hajným vyndávali z nůše všechno možný, kousek po kousku, leštili a oprašovali a Trautenberk stavěl na polici hrníčky a džbánky, taliře a misky, a na všem byl krásně vymalovaný Krakonoš: jak kutálí laviny, jak čistí potoky, jak dává do krmelců seno a zní pro zvěř, jak sází houby a pleje zahrádku..., a všude s fajfkou, jako by byla k němu přirostlá.

A když to bylo všechno rozestavěno, i pár vyřezávaných Krakonošů na nejhořejším okně, všichni se podívali, a jako by se smluvili, řekli najednou.

- To je krása... Rázem zapoměli, že je Trautenberk nenechal dospat, že je honil po všech čertech, že necítí ruce ani nohy, tak jim pěkně jako o veliký svátek.

- Milostpane, Ančeti se z toho všeho oči obrečely, - nic lepšího jste snad ani nemoh vymyslet...

- Tak se moc nerozplývej, zadělej na koláče, Kubo klepni dva králíky, ať máme trachtaci jako na barónském zámku, když přijde tak vzácný host.

„Anče vyběhla jako srnka, cestou sumírovala, že jeden králík bude nadivoko, druhý na smetaně, koláče s dvojí nádivkou...

- Kubo zařizni kropenatou slepici, ať mám na polívku, stejně už nenese.

- Slepice neuteče, vždyť já hlady nevidím, ještě bych si uříz ruku, vrčí Kuba.

Anče dobře ví, že s hladovým Kubou není řeč, natož práce, tak honem přihřeje bramboračku a přidá

pěkný kukuč. Ale Kuba mrzoutí dál:

- Celej den nás honí neřekne ani zaplat' pánbu. (Jako by Kuba nevěděl, že pán čeládce za práci neděkuje a Trautenberk už vůbec ne.) A stejně se mi to nelíbí. To bych nesměl milostpána znát.

Zatímco Anče vyčítala Kubovi, že ve všem vidí kdovíco, a Kuba si vedl svou, Trautenberk vodil hajného od jednoho malovaného Krakonoše ke

druhému, a kteráže je to fajfka. Hajný kouká, hned se mu zdá, že tahle, pak zas ta druhá, nebo to bude nejspíš tamhleta, jenže ta je o fous jinačí, až toho má Trautenberk dost.

-Je to úplně černý, jenže trochu bílý, mluvíš jako kartářka.

Zejtra ať je tady fajfka pěkně akorát, žádný o fous, nebo si mě nepřej! A teď zmiz a pošli mi sem Anče. Anče se nestačila divit, když si pán poručil odvar z makovin, plný džbán a pořádně silný, že by po tom shonu neusnul - a ještě aby zítra před návštěvou zíval.

Marně mu Anče nabízela mléko s medem nebi dobromysl. Když se řekne makoviny, tak budou makoviny... Ale Trautenberk se nenapil, ani neochutnal. Strčil džbán do police, vlezl do peřin, a sotva dolehl, chrápal že se klepalo i slavné múzeum.

Ráno přinesl hajný fajfku. Trautenberk ji prohlíží, srovnává hned s obrázkem na talíři, hned zas na hrníčku, od toho je o fous, od tamtoho kapánek, inu bude asi na chlup jako ta Krakonošova.

- No, dává si Trautenberk na čas,
- jak tak koukám, bude to, jak jsem řekl. Za to ti
hajnej, možná odpustím, že si bereš moje dříví na ty
svý vyřezávanky.

Na druhý den bylo ve světnici jako o velkém svátku.
Na stole vyšívaný ubrus, malované talíře, poháry z
červeného křišťálu...

Anče v parádní zástěře, Kuba v košili od svatby, hajný
ve svátečním kabátě a Trautenberk - jako ženich.
A když se z rokytnické věže ozvalo poledne, stojí ve
dveřích Krakonoš a vinšuje dobrého zdraví. A nejde s
prázdnou... Anči přinesl šátek jako pro rusalku,
Kubovi zavírák s jelení střenkou a hajnému lahvičku
bylinky, co je v jednom loku síly za deset rukou a
tepla za dva kožichy. - To kdyby sis chtěl zase
zdřímnout někde v závěji.

A Trautenberkovi hrstku tabáku v březové piksličce.
To ses teda nepředal, myslí si Trautenberk, ale
nahlas se rozplývá:

- To nemuselo být, děláte si škodu..., já jsem vám
taky něco uchystal, abyste viděl, jak si vás vážíme...,

a táhne Krakonoše k múzeu. Krakonoš prohlíží, pochválí, a pak zasedli ke stolu, jedli, pili, hodovali a když Anče, Kuba i hajný sklidili prázdné mísy a talíře, zatvářil se Trautenberk tajemně a vytáhl z police džbán.

- To je náramný pití, pane sousede, člověku je po něm jako v peřince..., a nalil do parádních sklenic. Aby Krakonoš nepoznal makovinový odvar, co se pije, aby měl člověk hluboký spaní! Tak ty mě chceš uspat, Trautenberku, no aspoň poznám, co máš za lubem.

Krakonoš se napil, napil a zazíval.

- Tak se mi zdá, že jsem se moc najedl, nějak na mě jde spaní.

- To je to nejzdravější! hlaholí Trautenberk ze samé radosti, jak se mu jeho plán daří.

- Najíst se, schrupnout si - a hned je na světě veseleji.

Ale Krakonoš už spí, odfukuje, jen se mu fousy třepou. Trautenberk chvíli čeká, pak mu vytáhne z kapsy fajfku, schová ji do truhly a Krakonošovi strčí místo ní, do kapsy, tu od hajného. Teď už jen, aby se Krakonoš probudil a šel po svých. Trautenberk se

nemůže dočkat toho pokouření, a jestli opravdu tabáku neubývá.

Celou tu dobu Krakonoš Trautenberka zpod víček pozoroval a taky se už nemůže dočkat, jak Trautenberka vytrestá. Tak se jako probudí,:hm - Bylo to tu pěkné, ale domů mám daleko...

- Tak tak, v zimě je den krátký a cesty dlouhé, horlivě přisvědčuje Trautenberk, ani hosta nezdržuje, jak by se slušelo, už aby byl za dveřma.

- Ještě si na cestu zapálím. Pojd' sem, má stará fajfko!

Můj ty světe! Truhla se sype a fajfka z ní rovnou Krakonošovi do ruky. Přibíhají na ten rachot Anče s Kubou i hajný, koukají - z truhly jsou prkýnka, Trautenberk se klepe jako osika a nad ním Krakonoš, v očích blesky.

- Tak proto jsi mě pozval, Trautenberku! Proto ta paráda s muzeem! Kdybys měl tuhle (klepne ho fajfkou do hlavy) tolik, co máš tady, (šťouchne ho troubelem do břicha), dávno by sis ty chytračky odpustil.

A je ten tam, jen kouř po něm zbyl, rozbitá truhla a múzeum. A čeládka, které je to náramně k smíchu. Ještě že to Trautenberk v tom vzteku nevidí.

- Himmlaudóndonrvetrkrucajselement, ty mě budeš urážet! Jí ti ukážu! Popadne hůl a už by z toho múzea lítaly třísky, kdyby se v Trautenberkovi neozvala skrblická dušička:

- Narovnat do nůše, a marš s tím zpátky. A ne ať vás ošidí!

Ještě nikdy neposlechli milostpánovo přikázání s takovou radostí. Vždyť k čemu by bylo tolik Krakonošů na jedné polici? Takhle si někdo koupí hrneček, někdo misku nebo talíř a třeba i vyřezávaného Krakonoše a bude to mít doma k užitku i pro potěchu.

A Trautenberk? Vyhodil tu nachlup stejnou fajfku oknem a hajný si ji pověsil ve své sedničce. Pro potěšení a taky - co kdyby Krakonoš o tu svou někde přišel?

14. Jak Trautenberk chytal ptáčky zpěváčky

A bylo zase jednou jaro jak se patří. Sluníčko svítilo od červánků do červánků a sprchlo jen navečír. , to aby se země před spaním umyla.

Kvetou louky, stromům vyrážela zelená štíplata a

ptáci se mohli uzpívat z toho jarního nadělení, však ho tu na horách bývá pořídku.

Jenom Trautenberk byl z toho celej uvztekanej.

Bodejt' ne. Sluníčko ještě dospávalo poslední veršíky a ptáci už spustili. A bylo štěbetání, čirikání, čimčarování a nejmíc kosího hvízdání, a Trautenberk si marně přetahoval duchnu přes hlavu, ta muzika by probudila mrtvého.

- Himlhergotdonrvetrkrucajselement! Ve vlastním baráku se člověk nevyspí! hromoval Trautenberk a zavřel okenice. Ale kdepak, kosí píšťalky se protáhli i tou nejtenčí škvírou a navíc začalo sluníčko pálit jako o závod, že bylo v sednici jako v peci.

To už vstávali i na vejminku. Rachotila vědra u studny, bouchaly dveře, Anče volala na slepice puťa puťa na! a kohout kokrhal na celý hora.

- Hajnej! zahulákal Trautenberk z okna a hajný přiběhl, celý radostný, a hned :

- Uctivý dobrejtro, milostpane, to máme den, a ti ptáci, hotový koncert.

No, to se akorát strefil.

- Koncert! Píská to, štěká to, člověk se vyspat

nemůže, a já když se nevyspím, nechutná mi jíst, a když mi nechutná jíst, jsem z toho nemocnej, rozpaluje se Trautenberk, rukama šermuje, že hajný ne a ne navlíknout mu vestu, natož kabát. On hajný byl u Trautenberka taky za komorníka, kdepak aby se milostpán sám oblíkal.

- S tím se musí něco udělat! zadupal Trautenberk, taky, aby mu řádně sedly boty.

- Ale milostpane, takový koncert nemá ani císařpán, co by za to dal...

Jak slyší Trautenberk o penězích, hned z něho všechna ospalost spadne. - To myslíš, že by za to platil?

- Jéminánku, jakpak ne. Kdypak on něco takového slyší, když má na dvoře samý vojáky a žádnéj strom. A co chudáci lidi ve městě, ty by byli teprvá vděčný za kousek bůží přírody, co máme pod oknama. Trautenberk nemusí dlouho přemýšlet, aby ho nenapadlo nějaké prevítstvo.

- Kubo! Uděláš klece, pevný a pěkně vyřezávaný, poroučí, sotva se objeví Kuba s dobrejtem ve dveřích.

- Hajnej, rozvěsíš sítě a pochyťáš všechny ty křiklouny a zavřeš do klecí. Anče je bude prodávat na jarmarku. Co koukáte?

Kuba se ošije, jako by měl za košilí mravence, párkrát přešlápne a pak řekne - opatrně, aby milostpána hned po ránu nedopálil:

- No, já jen...

Ale Trautenberk už se vzteká:

- Co, jen? Leze to z tebe jak z chlupatý deky!

- Já jen nenechá se zmást Kuba,

- že ty klece nadělám...

- To bych prosil, zavrčí Trautenberk.

- Ale s Ančou si musíte promluvit sám.

- Himmlaudóndonrvetr, proč ses ženil, když neumíš ženě poručit? Taky, že promluvíme! A jděte a koukejte sebou hodit.

Anče ten den vstala taky veselou nohou a všechno jí v rukou jen hrálo. Oheň v kamnech chytnul na první křísnutí, voda v hrncích nedočkavě bublala, a než Anče mužským uvařila polívku a pašíkovi brambory, měla vypráno a těšila se, jak sluníčko vybělí Kubíčkoví košile, že bude jako ženich. Od hrušně k

třešni měla natažené šňůry a za chvíli na nich vlálo prádlo jako veselé prapory . Spokojeně je přehlídla a šla dovařit snídani.

Kuba s hajným chvíli mudrovali, jak a kde pověsit sítě, mračili se, co chvíli sakrovali, nic je ta práce netěšila. Pak Kuba vylezl na třešeň, že jako uchytí síť o větev, ale jak byl mrzutý a navztekaný, noha mu uklouzla a Kuba letěl z třešně i se sítí, a to se ví, vzal s sebou i šňůry se vším krásně vypraným prádlem. Anče slyšela v kuchyni ránu, vykroukla z okna a div ji šlak netrfil. Košile, sukně, jupky, ručníky, utěrky, polštáře s povlaky - všechno na zemi.

Vylítla ze dveří jako zlostný kohout.

- Zbláznili jste se? Teď abych prala znovu! A co to děláte? všimla si sítě kolem špačkovy budky.

- Vždyť ten chudák nebude moct ven...

- Milostpán přikázal - všechny ptáčky zpěváčky pochytat.

Anče tou špatností zapoměla i na prádlo.

- Že se nestydíte! Oni si stavějí hnízdo, aby mohli vyvést mladý, a vy na ně se sítěma...

- To je těžký, vymlouvá se Kuba, - když oni prej rušej milostpána ze spaní.

A najednou dostane dopal na Anče, jako by ona za to mohla. - A vůbec: my je jen chytáme, ale ty je budeš prodávat na jarmarku!

- Cože? strnula Anče jako sloup.

- No to se ještě uvidí! Zmizela ve stavení a práskla za sebou dveřmi, až na střeše došky poskočily.

Kuba s hajným na sebe koukli, - je zle. Tak honem posbírali prádlo, Kuba je skočil na potok vymáchat, hajný zatím natáhl šňůry, pak svorně prádlo pověsili a pustii se do klecí. Anče chodila kolem nich jako by je neviděla, ani při snídani nepromluvila - a to bylo ještě horší.

Ale i tak měli odpoledne klecí hodnou řádku a hajný do nich nosil špačky, kosy, pěnkavy a drozdy, co se chudáčci chytili do sítí, tloukli sebou a naříkali, že srdce trnulo. Trautenberk chodil a dohlížel, jestli jsou ti ptáci pěkného peří a hlavně kolik za ně utrží. A že sluničko pěkně připalovalo, dostal žízeň a poslal

Kubu do sklepa pro pivo. Usadil se na roubení studny, pil a zálibně se koukal po klecích, kde se choulili vystrašení ptáci, ani nepípli. A že byl spokojený, dovolil Kubovi a hajnému aby si přinesli pro sebe také džbáněk. - Ale ten menší!

- Uctivě zaplať pánbu, milostpane, děkoval hajný a podal džbáněk Kubovi. - To když jsem sloužil císařpánovi, s uctivým dovolením, měli jsme kaprála a ten měl kosa. A ten kos hvízdal ráno budíček, večer večerku a když pan kaprál poručil, taky alarm.

- Nevykládej pohádky, ušklíbl se Trautenberk.

- Jakože tu sedím, milostpane, dušoval se hajný a zahvízdal.

- To je prosím budíček. A tohle večerka, zahvízdal znovu. - A tenhle alarm - zahvízdl, až ptáci v klecích se vyděšeně tiskli do kouta, - ten zvedl regiment líp než polnice. Však si pan kaprál toho kosa považoval, dokonce mu přidělil zvláštní ordonanc, to jako službu, aby se o něj starala. Jenomže jednou ten voják nezavřel při krmení dost rychle klec, on byl trochu pomalejší, jináč ale hodnej člověk, a kos frrr... Pan kaprál ho za trest hnal při prvním útoku do největší mely a z ní se chudák nevrátil.

Kvůli ptáku zabít člověka..., nemůže to pochopit Kuba.

- Vojna je vojna, buď rád, žeš jí ušel. Mě kdyby kulka neškrábla do nohy, kdoví jestli bych tady seděl.

- Tak dost řečí! Ne, že by je Trautenberk poslouchal. - Hajnej naučíš Kubu hvízdát a pak to naučíte ptáky. A hodte sebou, ať tu holotu nemusím dlouho krmit. No to je nadělení.

- Ty, hajnej myslíš, že bychom je mohli učit všechny najednou? Jako ve škole?

- To je těžká věc, míní hajný,

- všichni nejsou stejně učenliví, jako lidi, a rákoskou to do nich nenatlučeš. Se zvířetem se musí pomalu, trpělivě...

Chvilku zkoušeli budíček, chvilku večerku, ale když přišli k alarmu, řekl hajný:

- To rači ne, na to mají lidi ošklivý vzpomínky. A když už je máme trápit s učením, ať je aspoň k radosti.

Sedli ke klecím a začali budíčkem. Desetkrát, stokrát, ale ptáci nic Ani nepípli.

- Třeba jim půjde lepší večerka, řekl Kuba a zkusili to s večerkou. Když už to trvalo hezkou chvíli, vyšla Anče z kuchyně, přece jen jí zvědavost nedala.

- Co tady skučíte jako dvě Meluzíny?
- Učíme je hvízdát, byl Kuba rád, že už Anče s nimi mluví,
- prej za ně bude víc.
- Že se nestydíte, pomáhat při takový špatnosti.
- Pořád to je lepší, míní hajný, - než kdyby je dal milostpán postřílet. Budějí ho ze spaní.
- Jen aby ho nebudilo svědomí, řekla Anče.
- A teď je chvíli nechte, musím je nakrmit, chudáci od rána neměli v zobáčku. Nanosila do klecí misky s vodou, nasypala zrní a chlebové drobty, ale ptáci se jen krčí a úzkostně pípají.
- Jen si vemte! Já vím že vám není do jídla ani do zpívání. A jestli rozumíte, co na vás milostpán chystá, tak se vám ani nedivím. Ale to vám slibuju, že se odtud dostanete, i kdyby mě hlídalo deset Trautenberků.

A ti ustrašení, v koutcích skrčení ptáčci poskočili, mávli křidélky, natřásli peří a začali zpívat, jako by rozuměli, jako by děkovali. Ančeti div oči neuplavaly.

Večer, když se převalovala v pruhovaných peřinách,

pořád je viděla, jak ožili tou nadějí, a znovu si umiňovala, že jim pomůže děj se co děj. Jenže jak... Moc dobře věděla, že s Trautenberkem nic po dobrém nezmůže, a udělat něco proti jeho vůli, vyhnal by ji i s Kubíčkem, nebo - co horšího - bez něho. A co by si sama ve světě počala...

Ráno vyklouzla ze dvora ještě za tmy a běží k horám jako o život. Vyběhla na první kopec - zrovna slunce vycházelo nad Sněžku, jako by tam, z druhé strany, mělo o ni opřený žebřík z údolí až k obloze.

- To je krása, vydechla Anče a nemůže se vynadívat. Nebe jako by mělo modrozlaté šaty s růžovou spodničkou, země zas hrála všemu zelenými, že je člověk ani pojmenovat neuměl, od tmavé smrčiny, přes zelenomodré kleče po světlounké palouky, které se za chvíli zastrakají nadílkou jarního kvítí.

Vtom jako na povel se ve všech korunách, křovích, mlázích a pasekách rozezpívalo tisíce ptačích hlasů.

- Mankote! Já tu koukám jako o vejletě a kdoví, co doma!

Milostpane Krakonoši! Nic. Zavolá hlasitěji, zase nic. Třeba ještě spí, radši zavolám sojku, ptáci vstávají přece jen dřív, než lidi... Sojko! Sóóójkóóó...

- Kdepak Aničko, tý se nedovoláš. Kde se vzal, tu se vzal, stojí tu Krakonoš v celý krakonošovský parádě a nevypadá, že by zrovna vstal z peřin.
- Sedí na vejcích a nehne se, kdyby se hora bořily. Copak ty tady tak časně?

Vyložila Anče Krakonošovi všechno spravedlivě a poctivě: o těch klecích, jak Trautenberk nařídil, že se ti chudáci musejí učit nějaké tramtará a tradá, aby za ně bylo víc, že si milostpán nedá pokoj, dokud všechny ptáčky zpěváčky do jednoho nevychytá a neprodá po jarmarcích. Krakonoš poslouchá a mračí se až strach.

- No Aničko, běž domů, a řekni Trautenberkovi, žeš tady slyšela zpívat slavíka.
- Slavíka? nevěří svým uším Anče.
- Neboj se, lhát nebudeš. Krakonoš mávl holí a už se jim nad hlavou třepetá slavičí trylek.
- Běž a pospíchej, já se už o ostatní postarám.

Ani nevěděla, jak se octla na dvoře. Kuba s hajným sedí u klecí a učí ptáky zpívat a Trautenberk huláká z okna:

- Himmlaudóndonrvetr, kde se couráš?
- Račte odpustit milostpane, trochu jsem se omeškala, to kvůli tomu slavíkovi.
- Jakému slavíkovi?
- No, protahuje neschvál řeč Anče, - napadlo mě, jestli by na pasece už nebylo pasení, pro naši kozu, a najednou slyším zpívat slavíka. A byla to taková krása ...
- Slavíka? U nás? diví se hajný.
- Co pamatuju, tak tady slavík ani nepřeletěl, tady je na něj zima.
- Hajnej, rozzlobí se Anče, - nejsem tak hloupá, abych nerozeznala slavičí zpěv od nějakého čimčará. Ten vám zpíval, milostpane...

V tu ránu Trautenberk zapoměl, že chtěl Ančeti vynadat kvůli snídani a že je její koza přednější.

- Hajnej! Kabát, boty Kubo - sítě. Anče, ty pojd' s námi, ukážeš nám, kdes ho slyšela.

Jestli Kuba nemá něco rád, tak trmácet se na hladovej žaludek od čerta k ďáblu.

- Opravdu jsi viděla slavíka? ptá se nevěřicně.

- Slyšela, Kubíčku, s l y š e l a !

Přešli humna, přešli Trautenberkovo, co chvíli se zastavili, ale ticho. Ani pípnutí. Trautenberk už se nadechuje, jak Ančeti spočítá tenhle vejlet, když tu...

- Milostpane, vydechl hajný,

- slavík, opravdický slavík, lidičky, to snad je zázrak.

Ale Trautenberkovi by mohli zpívat kůrové andělští.

Oči mu jezdí kolem dokola, toho zpěváka ne a ne najít.

- Koukejte, hledejte!

- Tamhle křikne Kuba, a hned by si dal pohlavek. -

Jsem já to pařez, hlava dubová, vyplašit jsem ho měl

a ne hnát do panský klece, nadává si v duchu a

nejradši by se neviděl.

A to už slavíka zmerčil i Trautenberk a komanduje:

- Obklíčit, hodit síť a chytit!**

Kradou se potichu k třešňovému keři, kde sedí slavík, blízko, jen ruku natáhnout.

-
- Ted',sykne Trautenberk a už se ptáče zmítá v tenké síti.**
- Mám tě, já sá Trautenberk.**

V ten okamžik padla na paseku mlha hustá jako

smetana a zaburácel Krakonošův hlas:

- Já tě taky mám, Trautenberku!

A když se mlha rozestoupila, vidí Anče, Kuba, a hajný, co ještě neviděli. Anče se musela štípnout, jestli se jí to nezdá. Uprostřed paseky bytelná klec, v kleci Trautenberk a nad ním Krakonoš.

- Z té klece nevyjdeš, dokud budeš věznit jedinýho ptáčka zpěváčka. A můžeš tady hvízdát třeba alarm. Vida Trautenberka, místo co by prosil, ještě odmlouvá:

- Chytil jsem je na svém, tak jsou moji!

Už dlouho neviděli Krakonoše tak rozzlobeného.

- Pamatuj si Trautenberku, tyhle hory, se vším, co v nich roste, běhá, plave a lítá, patří všem. A kdo by v nich zničil jednu jedinou bylinku, bude mít co dělat se mnou! Dořekl a zmizel.

Kuba s hajným se zatím pokoušeli vysvobodit Trautenberka. Ale klec byla jako z jednoho kusu, nikde vrátka.

- Kdepak, milostpane, s tímhle nic nezmůžem, musíme doběhnout pilu a sekeru.

- A vy si myslíte, že vám pila a sekera budou co platný? ušklíbla se Anče. Však tu klec Trautenberkovi z duše přála.
- Neslyšeli jste Krakonoše?
- To je pravda, řekl Kuba,
- dokud nepustíte ptáky na svobodu, klec nepovolí.
- Tak na co čekáte? zaskučel Trautenberk.
- Utíkejte, zotvírejte klece a ... Vždyť já v tý kleci nevydržím...
- Ptáčci tam museli vydržet dýl, neodpustila si Anče a Trautenberk se nezmohl ani na sakrament, tak byl schlíplý.

Šli a vůbec je nenapadlo utíkat. Jen ať si milostpán užije.

Když potom doma otevřeli klece, až jim uši zalehly, co bylo najednou křiku a štěbetu a zpívání, radost pozlouchat. Sotva vyletěl poslední ptáček zpěváček na svobodu, zmizela klec do které uvěznil Trautenberka Krakonoš a Trautenberk celý rozlámaný, hladový a žíznivý, vlekl se domů celé půldne, až si říkali, jestli se mu snad něco nestalo a

jestli by mu neměli jít naproti.

Ale mráz kopřivu nespálí, a tak se Trautenberk ze všeho vyspal, nic už mu nevadilo ptačí zpívání. Ani je neslyšel jak tvrdě spal po té štrapáci . Hajný s Kubou rozbili klece na polínka a Anče s nimi přiložila pod nedělní buchtu. A ještě dlouho potom si mockrát opakovali Krakonošova slova:

- Co na horách roste, běhá, plave a lítá, patří všem. A člověk to musí chránit, aby se neporušil odvěký světa řád.

Možná, že to Krakonoš docela takhle neřekl, ale Anče, Kuba a hajný tomu tak rozuměli - a to bylo dobře.

15. Jak chtěl Trautenberk vydří kožich

To se jednou vydal Trautenberk na procházku, aby mu vytrávilo po dobrém obědě. Za ním hajný, ověšený jak vánoční stromeček. Přes jedno rameno na popruhu stoličku, to aby milostpán, kdyby se mu

ráčilo odpočívat, nemusel sedat na holou zem, přes druhé rameno houni, to aby milostpána neofouklo - kdyby snad zafoukalo - v jedné ruce uzlík koláčů, v druhé šípkové víno - kdyby se milostpán nevrátil do svačiny - a v kapsách ještě šňupeček tabáku, sváteční doutník a lahvičku bylinky - kdyby se milostpánovi udělalo mdlo. Jako by šli na daleký vandr - a zatím přešli sotva humna. Slunce se kulatilo na nebeské bánía dohánělo, co přes zimu zameškalo.

- To slunce se snad zbláznilo, funěl Trautenberk a hajný mu musel honem stoličku,**
- pálí jako čert.**
- Až budou sena, nechá za sebe pršet.**
- Ono se asi , milostpane, probudilo do vesela.**

Člověk někdy taky: vstane a má radost jen tak, z ničeho nic, a je do všeho jako drak.

Tohle povídat Trautenberkovi. Ten vstává leda tak se sakramenty a drak je akorát do jídla.

- Nech si ty moudra, vrčí a utírá si zpocené čelo,**
- nic bych za to nedal, že to zatra slunce na mě poňoukl Krakonoš.**
- Hlavně, že neprší, ale potřebovalo by. Hned by**

travička povyskočila, vede svou hajný a rozkládal by do alelujá.

Posílí se šípkovým vínem a jdou dál. Humnama na luka, pěšinkou k potoku. Najednou se Trautenberk zarazí v půli kroku, div o něj hajný nebrkne.

- Hajnej, koukej!

A je na co. U kořenů staré vrby dovádějí vydří mláďata a stará vydra dává pozor, aby si při tom honění a kočkování něco neudělaly.

- Ty jsou tady každý jaro, milostpane. Ono je to moc šikovní místo, mělký břeh, hluboká tůňka...

Trautenberk ho nenechá domluvit.

- Každý jaro - a nic o tom nevím. A že já potřebuju kožich, to tě nenapadne! Hned je chytíš, do podzimu vyrostou a v zimě budu mít kožich jako štěpanickéj barón.

Chudák hajný. Marně se vymlouvá, že to nejde, holýma rukama, a do čeho by je taky dal, ale Trautenberk už se vidí v kožiše a žene hajného pro pytel a pro sítě. A sám už rázuje, jako kdyby mu chytalo stavení.

Třeba utečou, utěšuje se hajný, ale moc dobře ví, že když si Trautenberk umane, musí být po jeho, i kdyby u toho potoka měli vartovat do podzima.

- Stát! Trautenberk sotva dechu popadá, kdepak by stačil hajnému a napřed ho jít nechat nechce, abytečně by všecko vybreptal a Anče by kolem toho nadělala...

- Jakpak by se ti líbil můj kožich?

- Ko-ko-kožich? Milostpane to musejí být hotový kamínka, žádněj vítr ho neprofoukne, mráz neuštípe..., hajný by tem kožich chválil snad do večera, ale Trautenberk už zse pospíchá.

- Tak když mi ty vydry chytíš, dostaneš ho i s límcem, ať vidíš , že dovedu být uznalej. A teď sebou hod' a žádný zbytečný řeči.

Hajný šel jako v mrákotách. Takový kožich, to je nejlepší medicína na starý kosti, ale zase ty ubohý vydříčky...

Anče prala a Kuba natahoval šňůry od švestky k jabloni a od jabloně k hrušce.

- Do večera bude suchý, radovala se Anče, když věšela prádlo a Kuba jí podával kolíčky

- a bílý jako sníh. Ale nebylo. Z humen se žene Trautenberk a už od vrátek huláká:

- Kubo postav ohrádku, do ohrádky necky, škopky, vědra! Anče nanos vodu!

- Na co ? řekli Anče s Kubou najednou.

- Neptat se! Dělat!

A jak Trautenberk švihá holí, to aby tomu hulákání dodal říz, zavadí o šňůru a ta se poroučí na zem i s prádlem.

- Mankote,! jekne Anč,

- teď abych zas letěla na potok máchat!

A kdy to uschne? Kubo pomoz mi!

Ale museli nechat prádlo prádlem. Kuba stloukal ohrádku, Anče nosila vodu do necek, škopků, i věder, a když se zeptala hajného, jestli snad milostpána neofouklo bláznivý povětrí, hajný jen smutně řekl :

- Ani se neptej ... a šel do kůlny pro sítě.

Trautenberk seděl na dubovém špalku jako na trůně, cpal se koláči, komandoval a popoháněl a už si představoval tu slávu, až pojedou na hon ve vydřím kožiše. On takový kožich stojí celé jmění.

Anče uražená, že jí nikdo nic neřekl, se zavřela v kuchyni a nevylezla, ani když se hajný se sítí, Kuba s

pytlem a Trautenberk s prázdnou, zato s

- hněte sebou, jdete jak svázaný! vyrazili humnama k potoku. Hlavou jí to vrtalo, ale pak si řekla, nic kalýho to nebude, co se taky dá od milostpána čekat, a hleděla si svýho.

Už z dálky viděli, jak se vydřata honí, kočkují a piští - Inu jako všechna mláďata . A Trautenberk syčí:

- Potichu! Po špičkách...Ted'!

Sít dopadla a pod ní se zmítají v jednom chumlu, stará vydra i vydřata, strachy křičí, že to hajnému rve uši i srdce, a Kuba je honem strká do pytle, aby se na to nemusel koukat.

- Stejně to na kožich nestačí.

- Když je budeme pořádně krmit, vyrostou.

Ale pak Trautenberkovi přijde, že by Kuba mohl mít pravdu.

- Když jsou tady, budou i jinde. Hajnej ode dneška budeš chodit podle všech struh a potoků, pytel a sítě s sebou, a jak uvidíš vydru , chytíš a přineseš. Aspoň těmhle nebude smutno.

- Ono je každému moc do smíchu, když ho zavřou, neodpustí si Kuba.

A pak už jdou s tím nákladem, chudáci zvířátka nejdřív křičí, házejí sebou, ale potom ztichnou, jako by se smířila se smutným osudem. Hajného netěší ani pomyšlení na kožich, vždyť by ho pro samé výčitky ani oblíct nemoh.

Tou dobou obhlížel Krakonoš strouhy, potůčky a potoky, jestli po té zimě moc nedivočí. Oni jsou někdy horší než děti, když vyletí ze školy, ženou se hlava nehlava, nic nenechají na pokoji. Tak jde, tu holí prošťouchne nános, aby voda mohla téct, tu narovná olši, které tání podemlelo břeh, a přikryje ji drnem holé kořeny, tu vytáhne suchou větev, co leží přes potok a chytá na sebe všelijaký neřádstvo.

Zrovna se lopotí s pořádným valounem, když se přižene divoký vítr a nese s sebou úzkostný vydří křik. Krakonoš nechá valoun valounem, nakloní se nad hladinu a pozorně poslouchá, voda je tak rozčilená, vlnky se překřikují, že Krakonošovi chvílku trvá, než si z toho vybere své.

- Tak vydří rodinku... a nesou ji domů v pytli. No, já ti to spočítám, Trautenberku.

Ale od načaté práce se chodit nemá, tak Krakonoš poručí sojce, aby letěla u Trautenberka všechno obhlídnout a vrátila se, než on to tady dodělá. Soka, celá radostná, že má zas důležitý úkol, frrr!, už je za kopcem, už dohání Trautenberka i Kubu a usazuje se v jabloňové koruně, aby měla všechno jako na dlani a přitom ji nikdo neviděl. Stejně by si jí nikdo v tom rumrejchu nevšiml.

Anče co chvíli vykoukla z okna - zvědavost jí nedala - a když viděla jak se Kuba sotva vleče s pytlem na zádech, hajný jde jako o funuse a Trautenberk jako by vyhrál pár koní i s kočárem, nedalo jí to a vyběhla na dvůr.

- Kubíčku, co to neseš?

- Kožich, odbroukl Kuba a ani se na Anče nepodíval.

Anče neví, jestli se má zlobit, že se na ni tak usápl, nebo jestli si má dělat starosti, že snad mluví z cesty, jestli ho nekousla jedovatá moucha, ale to už

Trautenberk porpoučí a komanduje:

- Žádný řeči, dělat, opatrně..., ať se jim nic nestane!

- Už se stalo, řekne Kuba, ale Trautenberk ho neposlouchá, a i kdyby, stejně by to nepomohlo. Vydra i vydřátka vyběhly z pytle, chvilku běhaly po ohrádce, ale když poznaly, že se odtud nedostanou, schoulily se, chudinky, do jednoho kouta a samým strachem ani nepískly.

Anče se nestačí divit,

- Kubo, hajnej, vy jste se dočista zbláznili!

- Co my! Milostpán, řekne Kuba a v očích má vztek na celý svět. A to už Anče nevydrží. Tak ten den pěkně začal a teď tohle.

- Milostpane, co je to za nápady? Kdo se s tím tady bude párat? Já nevím, kam dřív skočit, vařit, uklízet, vás od rána obskakovat, teď máme uhrabovat louky, za chvíli přijdou sena...

- Mlčet! Nemáme husy, tak se budeš starat o vydry! Ale zastavit Anče, to je jako zastavit jarní povodeň.

- Nemáme, a proč nemáme? Protože milostpán ráčil housátka k snídani, husy k obědu a housera na paštiku.

Tohle je už na Trautenberka moc, aby mu ty holka hubatá vyčítala kousek mastnoty.

- Himlaudóndonrvetr, to mám jíst suchý brambory?

Kubo nachytej ryby, Anče hod' jim pár mrkví, hajnej hlídat. Zejtra se ohlídnete po dalších.

Ančeti se až krk sevře lítostí nad těmi ubožátky, vylekanými, vystrašenými, jak se tisknou k chudince mámě.

- Že vám není hanba, milostpane. Však se v tom kožichu ještě neohřejete.

Práskla dveřmi, až sojka leknutím vylítla z jabloně (a tradá za Krakonošem). Trautenberk zalezl do světnice, zapálil si sváteční viržínko a už se viděl ve vydřím kožiše.

Kuba se vytratil na ryby a hajný schlíple postával u ohrádky. Anče se vrátila s plnou zástěrou mrkve, ale marně ji strkala vydře a vydřátkům div ne do tlamiček.

- Tu máte, vemte si..., ale kdepak, jenom se třásly a tenounce pištěly.

- Hajnej, to přece nejde, když si pomyslím, že mají přijít pod nůž kvůli panský marnivosti...

Hajný nic, jen očima uhýbá, aby se nemusel na Anče

podívat.

- Donesem je zpátky, ať se milostpán postaví třeba na hlavu.**
- Anče, měj rozum, vždyť nás vyžene! děsí se hajný už jen z toho pomyšlení.**
- Já bych taky nad nima brečel, ani ten starý kožich, co mě milostpán slíbil, mě netěší...**
- Tak on vám slíbil kožich! A to se nestydíte, prodat za panskej kožich lidský svědomí? Tak já vám zase slibuju, že ty ubožátka odnesu, i kdybyste na mě vytáh flintu.**

Nechala hajnýho hajným a běží do stodoly pro pytel Najednou křik, jako by někomu o život ukládali...

- Pomóc! Pomóóóc!!

Ohlídne se...,mankote, hajný stojí jako sloup, ruce nad hlavou, a v ohrádce, kde se ještě před minutou klepala vydří rodinka, medvěd.

Než Anče stačí pomyslet,kde se tu tak najednou vzal medvěd, už je doma. Tohle nemohl spískat nikdo jiný, než Krakonoš. A jen ať si hajnej žije strachu, aspoň pozná na vlastní kůži, jak je těm chudinkám.

Medvěd tláp - tláp - porazil ohrádku, převrátil necky, a hajný, jak z té hrůzy ztupachovatěl, vzal nohy na ramena a rovnou Trautenberkovi do světnice.

-Himmlaudón! zařval Trautenberk, trochu se lek, trochu nad tou trolalostí.

- Co sem lezeš, když jsem tě nevolal?

- Mi-mi-milostpane, medvěd..., hajnému zuby drkotají, že mu sotva Trautenberk rozumí.

- Cože?- Medvěd.

- Kde by se tu vzal medvěd? Hajnej, cos pil?

- Ni-ni-nic... tam ... ukazuje hajný k oknu a ruka se mu třese jak osikový list.

Trautenberk se jen ušklíbne, já ti ukážu medvěda, ale nedá mu to, koukne z okna ven a v tu ránu zařve, až hajný odletí do kouta.

- Medvěd! Med-věd! křičí a lítá po sednici, jako když ho honí hejno sršní.

- Hajnej, sem! Dveře na závoru! Flintu a střílej!

Hajný, jak má ruce breptavý, zmáčkne kohoutek dřív než zamíří, a se stěny padá obraz Trautenberkova milostdědečka.

- Kam střílíš, hlupáku! Na medvěda! huláká

Trautenberk zpod stolu, kam se schoval, jen hlava

mu čouhá, ale to už na dveřích praská závora, dveře se kácejí a obrovská medvědí tlapa se natahuje po Trautenberkovi.

Omdlel jako špalek, a když se probudil, vidí nad sebou Krakonoše.

- Zachraň mě, sousede, medvěd...

- A ty bys Trautenberku, nechtěl medvědí kožich?

Taovej nemá ani císařpán...

- Nechtěl, nechtěl, jenom ho vyžeň...

Trautenberk klečí, ruce spíná a vůbec ho nenapadne podívat se, kde ten medvěd je. Kde by byl, když nebyl. Jen hajný se krčí v koutě, oknem nakukuje Anče a má moc co dělat, aby se nesmála na celé kolo.

- Medvědí kožich nechceš a na vydřátka sis troufl? burácí světnicí rozezlený Krakonošův hlas. - Odneseš je tam, odkud jsi je vzal, a ať tě nenapadne na ně pomyslet!

Uhodil holí o zema zmizel v bouřkovém mraku. A když Anče s hajným pomáhali milostpánovi s pytlem vydřat na záda, vletěl do dvora Kuba celý

zmáčený, v každé ruce vědro.

- Milostpane, tady jsou ty ryby...

Ale Trautenberk jen zlostně sekne rukou a už je za vraty i s tím vydřím nadělením.

- Co se tu stalo? nechápe Kuba.

- To je na dlouhý povídání. Vem ryby, usmažím je na másle a budu ti při tom vypravovat. To se nasměješ.

A vy pojdte taky, hajnej, už jste dost potrestanej...

Trautenberk donesl vydru s vydřaty k potoku, pustil je z pytle a ani se za nimi neohlédl. Bodejt' - kožich nemá, z leknutí div ne smrt a ještě je všem pro smích.

Zas bylo všechno jak se patří a Krakonoš mohl klidně krakonošovat svému hospodářství. Anče, když měla chvílečku, donesla té vydři drobotině něco na zub, za ten strachj, co chudinky poměly, a za čas už to nebyla drobotina, ale krásné mladí vydry, srst hustou a lesklou, radost pohledět. Škoda, že je neviděl Trautenberk, ten by se teprv užíral.

Inu tak: Když si někdo zamane na cizí kůži, může být rád, že nepřijde o vlastní.

16. Jak šel Trautenberk do hor pro poklad.

Bylo před velikonoci a všude plno práce. Hajný s Kubou uhrabovali louky a svorně mudrovali , kde jen

se každý rok nabere tolik krteků, louka je samá krtičina. Anče smejčila stavení od půdy až po sklep, barvila vajíčka a nic nedala na Trautenberkovo hubáčení, že ho s jídlem odbejvá a že se z toho rozstůně. Jenže Anče měla na každé slovo deset odpovědí. Prej - jednou za rok půst neuškodí, jestli je to teda půst, když miloatpán ráčí spořádat půl tuctu vajec k snídani - a taky neslýcháno, že by se bez husy k obědu a pašíka k večeři někdo rozstonal. Spíš to bude opačně.

Když Anče uklízí před velkými svátky, je lepší se jí vyhnout. A protože sluníčko připalovalo jako o senách, poručil Trautenberk, aby mu vynesli za stodolu křeslo, tam se slunce nejvíc opře a je to v závětrí, a taky stolek se svačinou, šípkový víno, tabák a knihu.

- Knihu? nerozumí Kuba.

- Knihu! Nevíš co to je?

- No ale jakou?

- Kolik jich mám? Tu po dědečkovi, v kůži vázanou, se zlatou ořízkou a s velkou mosaznou sponou. Těžká byla, ale asi taky moudrá, jak už staré knihy bývají.

- Ty Anče, strčil Kuba hlavu do kuchyně, kde zrovna Anče zadělávala na mazance,
- Není milostpánovi něco? Poručil si přinést knihu o dědečkovi a teď si v ní říká.
- Když říká, tak říká, aspoň bude od něj chvilku pokoj, je Anče hned se vším hotová.

Ale nebyl. Ještě ty mazance nedala ani kynout, už slyší Trautenberka :

- Anče, Kubo, hajnej, všichni sem!

Dala těsto na kamnovec, aby rychleji kynulo, utřela zamoučené ruce do zástěry, povzdechla si a šla. On nikdo nemá rád, když mu přetrhnou práci, a ještě k tomu zbytečně.

Ale tentokrát to zbytečně nebylo.

- Tady čtu, ukazuje Trautenberk v tlusté knize, - že o velikonocích se otevírají na horách poklady. A koukne, co na to čeládka. Nic. Myslí si své.

- A jsou to poklady ve zlatě, stříbře a drahém kamení. Jenom se musí znát zaříkadlo, aby se ta hora otevřela. No?

Anče mlčí a myslí na těsto, aby nepřekynulo, Kuba krčí rameny, jakože o tom nikdy neslyšel, tak to zbylo

na hajného.

- Milostpane, to je těžká věc, taková hora, to není jen tak hej nebo počkej..., ale Trautenberk už nechce nic slyšet

- Žádný řeči, běžet, utíkat, a do oběda chci vědět, jak se která hora otvírá. Jsme chudí?

- jsme, potřebujem poklad?

- potřebujeme, tak sebou hněte!

Pánovi se to poroučí, ale hledejte kouzelné slovo, to zrovna jako by chtěl, aby mu našli mezi slípkami tu, která nese zlatá vajíčka. Ale buď jak buď, s nepořízenou se vrátit nesmějí. Když si pán umane, čeládka si musí nohy uběhat, plíce schvátit, hlavu zmutýrovat, jen aby bylo po jeho.

Ještě nikdy neubíhal Trautenberkovi čas tak pomalu, jako to dopoledne. Říkání o pokladech si přeříkal nejmíň desetkrát a nejmíň stokrát koul na sluníčko, jestli bude poledne.

- Ono je snad na tom nebi přibitý, vzdychá

Trautenberk, protože se mu ještě ke všemu začíná ozývat žaludek.

- Kde jste tak dlouho? huláká sotva se objevili u vrátek, ani vydechnout je nenechá.
- A co to máš v tom ranci? kouká podezíravě na hajného, který pod tou tíhou jen heká.
- Mi-milostpane, samý moudrosti, v těch něco určitě bude, rozvazuje hajný ranec, plný starých knížek, některé pěkně svázané v kůži nebo plátýnku, z jiných se sypou listy - inu, ani knížky nemají všude stejné zacházení...
- A to mám všechno číst? vzteká se Trautenberk , vždyť přijdu o oči!
- S dovolením milostpane, já jsem cestou do jedný nakouk a tady se stran toho otvírání píše: Sezame, otevři se.
Ukaž! vytrhne Trautenberk hajnému knihu z ruky, div ji nepřetrhne.
- Se - za - me..., ale to platí pro nějakou Tramtárii! A vy nic? obrátí se na Anče a Kubu, kteří se tváří jako párek jezevců. Anče proto, že jí kvůli milostpánovým vymyšlenostem překynuly mazance, Kuba, že musel udělat o hodných pár kroků víc.
- Ne, že by nic, ale nic z toho bude, neodpustí si Anče - jak je dopálená - aspoň jedovatost.

- Nech si svý rozумы a mluv!

Anče se tváří, jako by měla povídat umíněnému dítěti báchorku, ale když pán chce..., začne pěkně pomalu a zeširoka, aby Trautenberka potrápila.

- Povídala ponikelská bába kořenářka, která to má zase od svý báby...

- Nu co?... dupe Trautenberk netrpělivě nohama...

- Ona byla taky kořenářka, nedá si Anče vzít notu, ať si Trautenberk třeba z kůže vylítne, - že v kterou stranu se na Velký pátek v pravé poledne obrátí korouhvička rokytnickýho kostela, v tu stranu leží hora s pokladem.

- No to je dost, vždyť to ze sebe soukáš jako nit, vrčí Trautenberk a v tom mu přijde podívat se po slunci. Stojí mu akorát nad hlavou, jak má v poledne stát.

- Ale to je zrovna teď! křikne.

V Rokytnici začalo zvonit poledne. Všichni se jako na povel otočili po tom hlasu - a očím věřit nechtějí. Korouhvička na věži se začala nejdřív vrtět, pak pomalu otáčet, a když zvon uhodil naposled, ukazovala rovnou do Krakonošova.

Hajný, Anče a Kuba ani nedýchají, teď už věří, že ve starých knihách nejsou jen báchorky, ale Trautenberk jim nedá chvíli o těch věcech popřemejšlet, popovídat si.

- Kubo - trakař, Anče - nůši! Hajnej: lopaty, motyky, krumpáč, jedem pro poklad.

- No jo, ale kam? nechce se Kubovi, zvláště když je čas oběda.

- Nevidíš, kam ukazuje korouhvička?

- Jenže tam je nejmíň deset hor, přidá se ke Kubovi Anče, protože nerada chodí od rozdělané práce a od pečení teprve,.

- Tak to zkusíme jednu po druhý, rozhoduje Trautenberk.

- Nezdržovat! Kupředu!

A jeli. Vpředu hajný táhne za popruhy trakař naložený lopatami, motykami a krumpáči, Kuba tlačí, za ním Anče s nůši a zezadu je pohání Trautenberk. Dojeli k první hoře, ale ta se jim nezdála - korouhvička ukazovala kousek víc vpravo, dojeli k druhé, - korouhvička ukazovala zas moc nalevo, až ta třetí jako by jí korouhvička mířila akorát

doprostřed.

- Hajnej, řekni to, poroučí Trautenberk a postaví se před horou jako jenerál před vojskem.

- Sezame otevři se..., řekne hajný a dává pozor, aby se nezakoktal, to by pak kouzlo neúčinkovalo. Nic.

- Sezame, otevři se..., zase nic.

A když ani napotřetí nic, Trautenberk se dopálí.

- Co jsem říkal, že tohle platí pro nějakou Tramtárii...

A vy nevíte nic? ptá se Anče a Kuby, kteří stojí a špitají si, jako by jim všechno bylo ale úplně jedno.

- No... Anče jako když povídla táhne, - povídala ponikelská bába kořenářka...

- Co máš pořád s tou bábou? vzteká se Trautenberk. - Než to ze sebe vysoukáš, bude večír!

Tak Anče si stoupne čelem k hoře, uctivě se ukloní a řekne:

- Horo, horo, otevři se pro člověka poctivýho a vydej mu málo z bohatství svýho.

Nic.

- Nespletlas to? vrčí Trautenberk.

- Nemá být: vydej všecko z bohatství svýho?

- Jak jsem koupila, tak prodávám, urazí se Anče. -

Jestli to milostpán ví líp...

- To se uvidí! Trautenberk se postaví před horu a spustí, jako když poroučí čeládce
- Horo, horo otevři se pro člověka poctivýho a vydej VŠECHNO z bohatství svýho.

Nic.

- Možná milostpán není pro takové věci ta správná osoba, neodpustí si Anče.
- A nemá se to opakovat třikrát? Se mě zdá, že jsem něco takovýho slyšel... hajnej aby taky nemusel se vším na buben.
- Třikrát! To se ví, že třikrát ! Trautenberk je najednou chytřej.
- Co stojíš? Dělej!

A tak se zase Anče uctivě uklonila a třikrát opakovala: - Horo, horo, otevři se pro člověka poctivýho a vydej málo z bohatství svýho.

A když to dořekla potřetí, lesem zašumělo, zemí zadunělo, a hora se rozestoupila, jako když se rozevře závěs, jako když se rozestoupí mrak. Zůstali jako zkoprnělí.

- O-o-o-ono se to povedlo... zabreptal hajný.

A Trautenberk už je na koni.

**- Divit se můžete potom! Kubo marš s trakařem,
Anče, sundej nůši, hajnej lopatu, motyku, krumpáč!
Už jsou uvnitř a oči jim přecházejí. Od stropu visí
křišťálové střechýle, napravo hromady zlata a stříbra,
nalevo perly a drahé kamení...**

Ale Trautenberk už je honí:

Kubu s hajným na křišťál, Anče na perly.

**- Ale vybírejte ty největší! Honem honem - s
trakařem před skálu, nůši vysypat a zpátky!**

**Když se obrátili potřetí, ani vydejchnout nestačili,
Kuba, jak už měl všeho dost, zavčel:**

- To by snad stačilo, ještě nás to tu zavře.

Anče jak když hrom do ní uhodí.

**- Mánkote, milostpane, ponikelská bába povídala, že
člověk si má nabrat, jen co unese!**

**- Třesky plesky! Nabírejte! A Trautenberk sám
ulamuje křišťály, nabírá perly...**

**- Pro mě, za mě, si tu třeba ostávejte, ale já jdu.
Kubíčku, ty taky!**

**Popadla Kubu za ruku, a jen se protáhli tou škvírou,
horama zadunělo a skála se zavřela.**

- Mankote, Kubíčku, oni tam zůstali... Hajnej, milostpán...dyť oni tam umřou...
- Ale neumřou, usmívá se z hory Krakonoš.
- Jděte domů a nemějte o ně strach, ono jim to neuškodí. Za rok se uvidíme... a jako by to říkal zdola i shůry, z mlhy i z mračna, odevšad, až z toho mrazilo. A tak sevzali za ruce a domů.

V jeskyni zatím bylo dočista zle. Hajný, když viděl, jak se skála zavírá, jak se k sobě přibližují ty tmavé stěny, popadl trakař, vjel s ním mezi ně, - třeba se zastaví ... Nezastavily a trakař jen zapraskal. A ještě se Trautenberk na hajného obořil, ten trakař mi zaplatíš!

- Milostpane, troufl si hajný, protože už měl všechno za ztracený - ono je to jedno, trakař netrakař, stejně tu umřeme.

No s tímhle na Trautenberka! - Kuš! Vem krumpáč a ať už je tu díra jako vrata.

- Pomalu s tou flintou, Trautenberku, na tuhle skálu nestačí ani pytel dynamitu..., kde se vzal, tu se vzal, Krakonoš, pobafává a v očích mu sedí šelmovské ohníčky.

Trautenberk si oddechl, že by to bylo, nebýt to v jeskyni, slyšet na celý hora. - Drahý pane sousede, tebe nám zrovna nebe posílá. Buď tý lásky a pomoz nám ven!

- Ale to já nemůžu, hory mají své zákony a i Krakonoš je musí poslouchat. Musíte počkat do příštích velikonoc, jestli se hora otevře.

- Ale vždyť umřeme hladu, naříká Trautenberk. To už je Krakonoš pryč, jen na tom balvaně, co seděl, stojí džbán vody a leží pecen chleba.

- A můžete si nalámat zlatý kámen... ámen - men - men - en..., duní ozvěna ve skále.

Zatímco hajný s Trautenberkem o chlebě a vodě lámali zlatý kámen, Anče s Kubou hospodařili. Šlo jim to moc pěkně, bez křiku a sakramentů, ale přece jen každou chvíli vzpomínali, co asi milostpán a chudák hajnej a jestlipak se s nimi ještě shledají.

Čas při vší práci běžel jako voda v Jizeře. Usušili seno, sklidili obilí, i brambory už svezli do sklepa a dříví měli na dvě zimy. Ale i ta jedna letos jako by pospíchala, v březnu bylo sněhu sotva horám na

přikrytí a při potoce vyrážely bledule.

Než se nadáli, velikonoce ťukaly na okno a bylo to zrovna na den rok, co taktak vyvázli z hory se zdravou kůží. Div se nepohádali. Anče už od oběda honila Kubu - pletl pomlázku z osmi prutů

- ať se s tím tak nepárá, že tam musejí být na fous stejně jako loni,

Kuba zas, že je to úplný bláznovství.

- Copak někdo vydrží rok pod zemí bez jídla a pití?

- A já povídám, vede si svou Anče,

- že pod zemí je rok jako den a za den ještě nikdo hlady neumřel. Ono našemu milostpánovi trochu půstu neuškodí.

Tak šli. Anče jako srnka, Kuba jako jezevec, ale cesta jako by je sama nesla, už jsou před tou skálou. Anče se ani nevydejchala a už křičí:

- Milostpane, hajnej, jste živi?

- Živí-ví-ví, odpovídá jenom ozvěna a skála se ani nehne.

- Co jsem říkal, vrčí Kuba,

- co když se skála otvírá jednou za sto let?

- Ty abys nebyl hned se vším hotovej, zlobí se Anče, ale ouzkost jí zrovna až za krk zmáčkla, co kdyby měl Kubíček pravdu? Ale hned se okřikla: jakýpak sejčkování, když jsme ještě nezačali!

Poklonila se jak nejuctivěji uměla a třikrát po sobě řekla:

- Horo, horo, otevři se pro člověka poctivýho a vydej nám málo z bohatství svýho.

Poslední slova jen šeptla, jak se jí klepal hlas i kolena. A lesem zašumělo, zemí zadunělo, skála se rozestoupila...

Vypovědět se ta radost nedá. Hajnej hned by Ančeti ruce líbal, hned zas Kubu plácá po zádech a brebentí:

- Milostpane, co jsem říkal, nezapoměli na nás...

Ale Trautenberk je Trautenberk. Ne že by si oddychl..., však taky poměl v té skále strachu...

Jenomže místo aby poděkoval, už zase poroučí:

- Nakádat, vozit, nosit, ať tam nezůstane ani kamínek!

Co měli dělat. Nakládali, vozili, nosili, až Anče řekla:

- Dost! Vysypala hromádku perel a popadla Kubu za rukáv:

- Už tam nepůjdeš každou chvíli se může skála zavřít, a co bych si tu bez tebe počala. Hajnej, vy mějte taky rozum!

- Kdo tady poroučí? rokřičel se Trautenberk.

- Je tu ještě nejmíň na dva trakaře - a na tři nůše! Jen to dořekl, skála se s rachotem zavřela, sotva uskočili.

- Kubíčku, křikla Anče,

- Jsi tady?

Byl. I hajný a i Trautenberk, jen trakař tam zůstal. A jak se ta skála zavírala, zlaté kamení se měnilo v obyčejné, střechýle v led a rampouchy a perly v písek.

Trautenberk běhá od kamení k písku, od písku ke kamení, rukama lomí a naříká, že to div skále balvan neutrhne:

- Podvedli mě, okradli ...

Vtom spatří Krakonoše, sedí na pařezu, pobafává, v očích mu hrají čertovské ohníčky. Vrhne se na něj jako sršáň:

- To máš ty na svědomí! Celý rok se dřu o suchém chlebě, a co z toho mám! Hned mi to vrať, nebo si

mě nepřej! Kdybych to měl hnát až k císařpánu!
- Pomalu, pomalu Trautenberku. Říkal jsi, že
potřebuješ zvelebit hospodářství, a takovýhle kámen
je nad všechny poklady. Můžeš z něj přistavět
sednici, nebo s ním vyspravit cesty. Ale abys neřek,
že jsem tě ošidil, když jsi trochu ulehčil hoře, tady
míš od práce. A taky hajnej.

Vysází Trautenberkovi do dlaně dva krejcary a
hajnému dvanáct dukátů.

- To je nějaká spravedlnost? vzteká se Trautenberk, -
jak já k tomu přijdu?

Ale Krakonoš nic nedá na vzteky, jen se do vousů
uculuje:

- Hajný dostal dostal co si zasloužil, a ty kolik platíš
čeládce. Zdrávi ostávali. A je ten tam.

Tak Trautenberkovi krom pár fůrek kamení a pár
puten písku zbyla akorát polámaná záda a mozoly na
rukou. Však ono neškodí, když pán taky zkusí , co
obnáší pořádná práce a že nic na světě není zadarmo,
natož pak nějaký poklad.

No a hajný o prvním jarmarce koupil Anči ten nejvyššívanější šátek a Kubovi čepici s nejparádnějším kšiltem, jaký tam měli.

To z vděčnosti, že ho v té hoře nenechali, a taky, že dobrého člověka nejvíc těší, když může udělat druhým radost.

17. Jak Trautenberk sušil Krakonošovu

louku.

Toho jara byla tráva a lukách hustá jako kožich a květů v ní, jako když vyšije strakatou nití. Už se to tak nějak sešikovalo, že obylo správně vláhy a sluníčko svítilo akorát, a tak se radovali motýli a včelky, zajíci i laně a taky hospodáři, že budou mít na zimu voňavého sena po samou střechu.

Než se kdo nadál, přišla senoseč, a to je ta nejkrásnější doba z celého roku. Snad že po ní bude ještě léto, kdežto po žních začne foukat ze strnišťat a zima si už protahuje kosti.

V ty dny vstávali všichni, sotva pípl první pták. Anče ještě dřív, aby Kubovi a hajnému nachystala snídani a něco s sebou, ono venku při práci vytráví a při sečení zvlášt'.

A než se sluníčko vykutálelo z červánků, měli Kuba s hajným položený hodný kus louky, řádek vedle řádku jako strkaté pentle. Na konci řádku přibrousili kosy brouskem - ona tráva na horách má tuhý nejen kořínek - a zas to šlo ráz a ráz, než sešla rosa, byla

louka položená, z pentlí strakatý koberec, jak Kuba s hajným rozházeli řádky, aby tráva pěkně schla, a k polednímu mohli obracet.

Obrátili k polednímu, obrátili po polednách, a když k večeru přišla Anče, pomoct dávat do kup, nestačila se divit: - Mankote, ono je to jako troud!

A hajný přizvukoval: - Tak tak, nepamatuju, že by se jeden den síklo, a druhej mohlo svážet. Jako bychom si to počasí u Krakonoše zrovna objednali.- Jen aby neposlal přes noc šplách, řekl Kuba a Anče ho hned okřikla, to, že by Krakonoš neudělal, on má s lidma uznání.

Ale přece jen - než šla spát - obhlížela oblohu, jestli měsíček nemá kolo a nejdou přes něj mraky. Kdepak. Svítil jako rybí oko a hvězd zrovna naseto. Bude pěkně.

Ráno kupy rozházeli, před polednem seno ještě jednou obrátili a odpoledne už vozili. Trakař za trakařem mizel na seníku, Kuba nabíral na vidle víchy jako deštníky a Anče s hajným je pěchovali, aby se tam všechno vešlo. Slunce svítilo jen tak, aby se

neuhřáli, práce jim šla pěkně od ruky, ptáci vyzpěvovali a všem bylo do radosti. Jen Trautenberk se rozvaloval na náspi v křesle a koukal jako sedm drahejších let. A když Anče volala z vykýře, jak to seno voní, že je z toho dočista omámená, zařval, až Kubovi spadl z vidlí poslední vích sena.

- Himmlaudóndonrvetrkrucajselement! Ty se tady rozplýváš nad senem a já měl k obědu studené kuře. Nic Anče nemůže dopálit víc, než když jí někdo kazí radost z práce. To pak má jazyk jak žihadlo a slova nepřebírá.

- Když chcete mít seno pod střechou, nemůžu vám lítat z louky ohřejvat jídlo.

Trautenberk dobře ví, že je to pravda pravdoucí, ale co by to bylo za pořádek, kdyby pán neměl mít poslední slovo.

- Nech si ty své rozumy a koukej dělat, zavrčel Trautenberk. A protože se sluníčko jako naschvál opřelo do náspě, vyvalil se z křesla, postavil se pod kůlnu do chládku a začal komandovat. Že je tu sena jak nastláno, a jestli takhle trousili cestou, přijde na mizinu... - Svezli jste všechno?

- Do posledního stýbílka, milostopane, melduje

hajnej. - Zaplat' pámbu za to počasí, za to bychom měli Krakonošovi poděkovat...

A toho sena, úplný požehnání.

- To zrovna. Kdyby nesušil na svém, pro déšť bychom z chalupy nevylezli.

On Trautenberk když slyší o Krakonošovi, hned se v něm vaří žluč a musí ji něčím zchladit. A jak je jindy líný na krok, teď v tom vzteku vyleze do poloviny žebříku, nakoukne do seníku a už má důvod hubáčet.

- Tohle má být požehnání? Vždyť by se sem vešla ještě jedna fůra!

Anče, jak jí zlost ještě nepřešla, má na jedno slovo tisíc jiných.

- Na dvorku seno neroste. Kdyby milostpán neráčil loni vyměnit louku za prase, co ho pak ráčil sporádat k obědu, k večeři i ke svačinkám, mohli jsme mít plno. Takhle je holt na málo luk moc velké seník.

Když se Anče rzjede, párem koní ji nezaswtaví. Tak

Kuba jenom špitne: - Anče, musíš se pořád hádat?

Vždyť to pak odnesem všichni...

Ale Trautenberk se ani nerozvzteká, ani nerozhuláká,

obličej se mu - div se světe - rozzáří jako včerejší úplněk. Jen se rozplývá:

- Anče, teď jsi na to kápla. Mám moc velké seník na moc malý louky. A někdo má zase moc velký louky. Koukají na Trautenberka a ničemu nerozumějí. A Trautenberk už poroučí:

- Kubo, naklepej kosu, hajnej, namaž trakař, Anče nachystej jídlo a pití a ráno mě vzbud' před slunce východem.

Než se Anče stačila optat, k čemu kosa, když mají posečeno, a trakař, když není co vozit, a jestli milostpán nechytí oupal, že chce budit před slunce východem, Trautenberk jen zahulákal, že chce mít večeri o třech chodech, a zmizel ve stavení.

Druhý den ráno vyrazili: Anče s košem jídla a hráběma, Kuba s kosou, hajný s trakařem a v čele Trautenberk, rovnou tam, kde Trautenberkova louka sousedila s Krakonošovou. A Trautenberk poroučí: - Sekat, dokud je rosa! Rozhazovat seno, seno musí schnout.

- Jakýpak seno? nechápe Anče - vždyť ho máme pod střechou...
 - A co tohle? ukazuje Trautenberk na louku s trávou jako brčál, ve které by se i ten největší zajíc schoval a mohl by i panáčkovat.
 - Ae to je přece Krakonošovo, špitne Kuba a už dopředu se bojí, co z toho bude.
 - Já se neptám, čím to je, ale co to je! Trautenberk by se nejraději rozkřikl, kdyby se nebál, že ho Krakonoš uslyší.
 - To je akorát to seno, které nám chybí do plného seníku. Louka jako louka.
 - Ale milostpane, to přece nejde. Tady jsou odedávna mezníky, od nich dolů je louka vaše, nahoru Krakonošova. Ty pamatujou vašeho prapradědečka, když ráčil přijít do Čech...
- Anče s Kubou jen koukají, co všechno hajný ví a co se opovážil říci. On je jinak povaha smířlivá - a ozvat se milostpánovi, to už musí bejt...
- Prapradědečka nech spát, ten louku nepotřeboval, obořil se Trautenberk na hajného.
 - Kubo, sekej, Anče rozhazuj! Hajnej, jdeme!
- A zatímco pod Kubovou kosou lehala tráva do řádků

a Anče ji rozhazovala, aby rychleji schla, Trautenberk s hajným vytahovali mezník za mezníkem - teda: tahal hajný a Trautenberk komandoval. Potom je hajný musel zasadit na konec louky u samého potoka, protože mezník je hraniční kámen, tak aby nikdo nemohl říct, že Trautenberk kosí na cizím.

A jak se všichni lopotili, přelítla nad nimi sojka. Hajný s Trautenberkem si jí nevšimli, zato Anče, tý neujde ani šust, snad ve spaní, natož teď, když ná uši našpicovaný, jestli náhodou neuslyší odněkud dupat Krakonoše.

- Kubíčku, podívej! ukáala nenápadně hrabištěm k obloze. Kuba se podíval, sojku zahlídl a mrkl na Anče, jako že žádná starost, on si to Krakonoš srovná.

Krakonoš se už od rána chystal na zítřejší senoseč. Pěkného počasí měl v zásobě na týden, zrovna akorát, aby všechny louky, loučky, paseky a remízky v klidu posekal, usušil a svezl pod střechu. Usadil se obkročmo na Kozí hřbety, kde měl odpradávná žulovou skálu místo kovadliny, položil na ni kosu širokou, že zabrala louku ma jeden ráz, a začal ji

kladivem lehce naklepávat, jen to zvonilo. Ozvěna vyskočila z jeskyně a už se horama neslo tūk tūk, klep klep, jako by se všichni datlové pustili do závodění. Už byl skoro u konce, když shůry spadla sojka, div ne rovnou pod kladivo.

- Máš rozum? zamračil se Krakonoš, protože moc nechybělo a mohl mít po sojce.

- Já mám, já mám, brebentila sojka a z Krakonošova mračení si nic nedělala, ono nikdy nemělo dlouhého trvání.

- Ale Trautenberk nemá! A hned meldovala, co viděla, a že si musí na toho neřáda zlodějského Krakonoš došlápnout, a pěkně rychle, než bude pozdě.

- Tak on mi Trautenberk suší louku, smál se Krakonoš, až mu fajfka v koutku poskakovala,

- to si dám líbit, aspoň mám o starost míň!

Smál se, až ozvěna natahovala krk, co že je na tom klepání Krakonošovi k smíchu.

Ale pak si řekla, to není moje starost. Popadla smích, mrštila jím o Sněžku a už ho přehazovala hora hoře, vršek vršku, až se smály celý hora od Rýchor až k

Harrachovu.

Krakonoš nejdřív doklepal kosu, nasadil ji na kosiště, párkrát obtáhl brouskem, až měla břit jako oheň, opřel ji Sněžce o záda, a že se tedy půjde podívat, jak je Trautenberk s tím sušením daleko.

No, že by zrovna Trautenberk... Ten se rozvaloval na

křesle - museli mu ho sem extra přivést na trakaři, jako by mu nestačil kus špalku nebo přinejhorším placatý kámen - zajídal vepřové uzeným a zapíjel pivem, pro které mu Kuba musel běžat do studánky, kde se chladilo. A sekýroval, že by i svatej vylít z kůže. Na sluníčku mu bylo moc horko, museli mu dát křeslo do stínu, tam zas ho štípalu mouchy a hajný místo sušení šel shánět širokou větev, aby se s ní milostpán mohl ofukovat, ale to zas ho bolela ruka. Anče už dávno svrběl jazyk, a třeba jí Kuba domlouval, ať si toho nevšímá, Trautenberka nepředělá a sama bude mít mrzutosti, praštila hráběma o kupu a řekla, jako když kosa křísne o kámen:

- Snad by se milostpán ráčil obtěžovat domů. Ve sednici mouchy nejsou, a když, tak by je mohl vychytat, aspoň mu nebude dlouhá chvíle, my tady na takový vymyšlenosti nemáme kdy.

Trautenberkovi uvázlo sousto v krku, jak přestal polykat úžaem nad tou drzostí. Ale pak přece jen polkl, popadl hůl, rozpřáhl se a zařval:

- Co si to dovoluješ osobo drzá! A zle by se bylo Anči

vedlo , i Kubovi, který by ji bránil, který by dozajista milostpána chlácholil, kdyby najednou slunce nepotáhl šedivý mrak, zahučel vítr jako divoká voda a kdyby se nestalo, čemu by nikdo nevěřil, kdyby to na vlastní oči neviděl a neštípl se, jestli se mu to nezdá.

Na konci louky se zvedly mezníky, jako by je vytáhla neviditelná síla, přeletěly Trautenberkovi nad hlavou a zapadly přesně tam, odkud je hajný vykopal, na hranici mezi Trautenberkovým a Krakonošovým. A uprostřed stojí Krakonoš a směje se, až mu fajfka v koutku poskakuje:

- Tak ti pane sousede, pěkně děkuju, žes mi usušil louku. A jstli máš nouzi o práci, můžeš přijít zejtra zas. A je pryč, jen smích se roznáší ozvěna po horách.

- Taky že přijdu, tohle si líbit nenechám! vztekí se Trautenberk a kope do mezníků, jako kdyby za to mohly.

Anče s Kubou se uculují, aby Trautenberk neviděl. a hajný jako vždycky, kouká všechno vyžehlit.

- Milostpane, radši to seno oželte, s Krakonošem

nejsou žerty...

- Nech si svý rozумы! Kdo seno sušil, tomu patří.**
- To slyším poprvé, že na cizí louce roste naše seno, omočí si Anče.**
- Mlčet! vřískne Trautenberk a zahrozí k horám.**
- To si ještě povíme!**

Ani to nemusel říkat, Krakonoš dobře věděl, že si Trautenberk nedá pokoj. A protože ho znal pěkných pár pátků, věděl už dopředu, jaké to povídání bude, a tak se na to nachystal. Svázal do loktuše náruč mlhy, přidal z oblohy pár červánků a už je na louce, už se činí o sto pryč. Z každé kupy sundal vršek, zastrčil dovnitř chomáč mlhy a kousek červánků a zase to přikryl jako pokličkou.

- No, Trautenberku, teď můžeš nakládat.**

Jen vylezl zpoza Sněžky měsíc, vyšel z Trautenberkova divný průvod: vpředu Kuba s trakařem, za ním Anče s nůší, hajný s plachtou a vzadu Trautenberk.

- Kubo, špitá Anče do skřípění trakaře,**
- tohle špatně dopadne.**

Kuba, mrzutý, že se musí ještě v noci pekelcovat po horách, jako by toho nebylo za den dost, jen zavrčí: - Pán poručil, pán si to odnese.

- Jen aby, strachuje se Anče, ale pak si pomyslí, však on to Krakonoš spravedlivě rozsoudí.

Dojeli na louku a světlo bylo jako ve dne.

- Mně se to nezdá, šeptal hajný, - takovej ouplněk nepamatuju, jako by si na nás Krakonoš chtěl posvítit...

Ale Trautenberk už syčivě rozkazuje:

- Nemluvit, nezdržovat, nakládat!

Nakládali, a kupy jako by se jim samy skládaly na trakař, do nůše i do plachty, lehounké jako papěří, voňavé až k omámení.

- A tohle taky není samo sebou, nedal si pokoj hajný,

- celou louku na jeden trakař, nůši a plachtu, jindy bychom se museli třikrát otočit...

- Bud'te rád, aspoň se vyspíme, já už na oči nevidím, vrčí Kuba. Ale nevyspali. Jen dojeli domů, museli skládat a jen složili poslední vích na seník, dostal Trautenberk chuť na půlnoční svačinku. Rozvalil se u stolu, ládoval se uzeným a tvářil se , jako kdyby vyhrál tureckou vojnu.

- Co jsem říkal? Seno je pod střechou a může si ho ten prašivka fousatej, hledat. To bych rád viděl, jak

by poznal svoje seno od mýho... Zvedl sklenici, aby tu radost důkladně zalil, když najednou se za oknem červeně zablesklo a do sednice se valil bílý dým. Anče skočila k oknu a krve by se v ní nedořezal.

- Lidičky, hoří!

Vyletěli ze sednice jako ty mezníky z děr - a hrůza: ze seníku šlehají ohnivé jazyky a všude je kouře, až se zalykají. Trautenberk, jak nikdy neudělá rychlejší krok, skočí k pumpě a pumpuje jako o život. Anče, Kuba a hajný popadnou vědra a běhají od pumpy k seníku, od seníku k pumpě, ale plameny šlehají vesele dál, jakoby jim voda chutnala.

- Já už nemůžu, ať to třeba shoří, zasténal Trautenberk a svalil se na roubení.

V té chvíli plameny jako když utne a po dýmu ani památky. Zato uprostřed dvora Krakonoš.

- Tak co Trautenberku, ještě si chceš se mnou povídat?

- Ty, ty...,sápe se Trautenberk na Krakonoše,

- tys mi zapálil stavení, budu tě žalovat, až k císařpánovi to poženu!

- A copak ti shořelo, že mě chceš žalovat u samotného císařpána? ptá se Krakonoš a ve fousech mu smíchem škube.

Teprve teď se všichni kouknou na seník..., to snad je mámení pekelné: střecha je celá, stěny zrovna tak, ani prkýnko není ohořelé, ani došek nezčernal. Jen sena ubylo, právě tolik, kolik jej Trautenberk "nasušil" na Krakonošově louce.

- Z našeho ani smítko neshořelo, nestačí se divit hajný.

- Neshořelo, zato by je mohl ždímat, vzdychne Anče při tom pomyšlení, co to bude za práci. Krakonoš jako by jí četl myšlenky.

- Aspoň máš Trautenberku, co dělat a přejde tě chuť na cizí louky. A to ti povídám to seno usušíš sám, a jestli ne, pošlu ti takový šplách, že poplaveš i se senem.

Celý týden sušil Trautenberk mokré seno na humnech. Ráno rozhazoval, odpoledne obracel a večer dával do kup. Od hrabí se mu udělaly mozoly, záda necítil, na nohou sotva stál, a když složil

poslední trakař na seník, roznemohl se tak, že ho do žní léčili a kurýrovali . mazali mastěma, obkládali jitrocelem, drobek ho litovali a drobek mu to přáli. Ono se nemá nikdy křičet hop, dokud nejsme za vodou, a taky je pravda, že z kradeného zrníčka bývá pytel škody.

18. Jak Trautenberk odvedl horské prameny.

To se jednou všichni vypravili na jarmark. Anče už dávno hučela do Trautenberka, že nemá kus pořádného nádobí a že jestli to tak půjde dál, bude milostpánovi místo pečínky vařit polívku v posledním hrnci. Trautenberk se ulakomil. ne aby dal Ančeti pár zlatek, musel jít taky, prý aby nekoupili nějaké zbytečnosti. A bylo s ním nakupování jedna radost. O každý hrnek se s Ančetem dohadoval, jestli je opravdu potřeba, o každý krejcar smlouval jako o život. Konečně měli v krosně pořádný pekáč, pár

kastrólů a hrnek - železnák. Pro sebe Anče přikoupila malované hrníčky a hajnému novou čepici, však v té staré vypadal jako omšelý pařez.

Vraceli se k polednímu, cesta šla do kopce a sluníčko pražilo jako pominuté. Kuba s hajným se prohýbali pod nákladem, ale nejvíc funěl a hekal Trautenberk. Ono taky to jeho břicho vydalo za dvě naložené krosny. V polou cesty už Trautenberk nemohl, plácl sebou na mez, a jak měl vyschlo v krku, jen chraptěl:

- Kubo, pivo!

- Už jste ho vypil, milostpane, hlásí Kuba pro jistotu shodí krosnu, protože ví, že se to neobejde bez dlouhého hromobití.

- Cože?!!! Trautenberk by vyletěl, kdyby z žízně nebyl na umření.

- A-a-ale milostpane, chlácholí ho hajný,

- teplý pivo žízeň nezažene, na žízeň je, s dovolením , nejlepší káпка. A hned vytahuje placatou lahvičku a podává Trautenberkovi.

- Kdybyste se neurazil...

Ne, že by Trautenberk byl zvědavěj na nějaké hajného káпка, ale když je žízeň, člověk se napije i z

kaluže. Napil se a div to z něho dech nevyrazilo.

- Tfuj, co to máš za utrejch!

- Síla, milostpane, sí-la... Plody země, jak říkával můj dědek, co se dožil rovných sta let.

- Na žízeň je nejlepší voda, říká ponikelská bába a ta je nad všechny doktory, káže Anče jako pan páter, protože ví své. Jak si mužskej klútne, od pití ho nedostane párem koní.

- Pch, já budu pít vodu, já zámecký pán! vzteká se Trautenberk.

- Himmlaudón, to sluníčko se snad zbláznilo.

- Aspoň se bude pěkně sušit, neodpustí si Anče jedovatost.

- Sušit, sušit! Já už jsem na troud. Tak mi přines tu vodu.

Anče vybalila z nůše malovaný hrníček a seběhla pár kroků ke studánce. Trautenberk se napil jednou, podruhé a na třetí klút byl hrníček prázdný.

- Hm, hmmm - kdo by to řek, obyčejná voda a chutná jako malvaz. Taky mi po ní vytrávil, pročpak jsi mi nevzala svačinu, oboří se na Anče, místo co by jí poděkoval za vodu.

- Vzala milostpane, ale ráčil jste ji sníst cestou na jarmark.
- No nezdržuj, a jdeme!

Zbytečně se Anče celou cestu těšila, jak uvaří oběd v novém. Trautenberk tak pospíchal na jídlo, že mu musela nakrájet studenou flákotu od včerejška. A poručil si k ní - vodu!

Kuba přinesl džbán vody, ledové až jiskřila.

Trautenberk se napil a prskl:

- Tfu! Cos mi to přines za břechku?

- Co je ve studni, to jsem přines, brání se Kuba a hajný hned:

- Milostpane, to ráčíte mít nějakej divnej šmak, naše voda je vyhlášená široko daleko...

Trautenberk se tedy napije znovu, málo naplat, nechutná mu.

- To jsem blázen, tam úplnej malvaz, tady jako slivky. Kubo, skoč do sklepa pro pivo.

- Ona na tu vodu musí být asi opravdová žízeň, omočí si Anče a Trautenberk navztekaný na celý svět z té cesty, mizerného oběda a ještě mizernější vody, si na ní vyleje vztek:

- Ty mě budeš poučovat ! Ty radši koukej , ať se v těch pekáčích a kastrólech dělá k večeři něco pořádnýho, když už jsem za ně zaplatil takový hříšný peníze.

Anče spolkně peprnou odpověď, aspoň dveřmi práskne, aby si ulevila. Bude jí vyčítat hrnce a pekáče, jako by v nich vařila pro sebe. Pak ale, protože je duše spravedlivá, poctivě přiznala, že jim

někdy v tom panským nádobí taky drobek zbyde, aspoň na lžici nebo na oblíz, aby člověk věděl, jak si taky lidi žijou, teda jen někteří. Stejně je ten svět nespravedlivě uspůsobenej, přemýšlela Anče. Panský stoly se prohýbají a chudák je rád, když má každý den brambory, v neděli kyselo a na velký svátek masa jen na košt.

Ale pak si řekla, že všeho moc taky škodí, milostpán má z toho jídla špatný spaní a z toho zas mrzutou mysl. Zkrátka dobrýho pomálu, hlavně když jsme zdraví.

**- Mankote! vzpoměla si najednou,
- já tady rozumuju a plotna studená. Podpálila chrastí, přihodila pár polínek, a než Kuba s hajným přišli se strašným hladem, brambory se už dovářely a z kysela voněly loňské houby.**

A zatímco si všichni pochutnávali, Trautenberk koukal jako pes, kterému vzali kost. Pořád si to s tou vodou nemohl srovnat v hlavě, pro jistotu se ještě malinko napil ze džbánu, ale hned to vyplivl.

- Fujtajxl! Tohle já mám ve studni a kdejaký trhan a

pobuda si dává do nosu ze studánky. Počkat! zarazí se a musí si honem sednout, aby mu ta myšlenka neuletěla.

- Kde je ta studánka? Na mý louce! A komu teda patří? Mně!

Už už chce přivolat čeládku. ale tolik rozumu má, že jim nemůže poručit nějaké darebáctvo. S hajným a Kubou by si poradil, ale Anče, od té doby, co se vdala, ako by jí jazyk zešpičatěl. Na každé slovo, má tisíc odpovědí a nikdo ji nepřehádá.

A člověku se zbytečně zvedne žluč a přejde ho chuť k jídlu. Tak se Trautenberk rozložil v křesle, zapálil si doutník a pomaloučku polehoučku si ten svůj nápad pipal a brousil a do výmyslů zabaloval, že se až podivil, když mu přinesli večeři, jak to půdne uteklo. A pak se divili zase oni. Ančeti pochválil králíka, že se jen rozsejpá a ta vůně... Kubovi řekl, aby byl tak hodnej a přinesl mu šípkový víno... Anče se štípla, jestli dobře slyší, ještě nikdy si Trautenberk o nic pěkně neřekl, a hajnému dal půl doutníku, co už nestačil vykourit.

- Milostpane, není vám něco? zeptala se starostlivě

Anče.

- Co by mi bylo? Akorát že mi ta cesta udělala dobře. Taková cesta je náramná věc: člověku vytráví a napadají ho chytrý věci.

- Svatá pravda, milostpane, horlivě přitakává hajný, který si - s milostpánovým dovolením - pochutnává na doutníku.

- Můj dědek vždycky říkával: když chceš mít jasnou hlavu, vyběhni na Sněžku.

Trautenberk se zamračí: ten hajnej musí mít taky ma všechno průpovídky.

- Já se nemusím drápat na Sněžku, mně stačí pár kroků a napadne mě, nač byste vy nepřišli, i kdybyste sběhali celý hora.

Anče koukne na Kubu, Kuba na hajného, hajný přestane dýmat a Trautenberk schválně nic neříká, aby se udělal důležitější. A teprve když dopije sklenici a hlasitě mlaskne nad tou dobrotou, prohlásí slavnostně, jako by četl císařské psaní: -

- Rozhodl jsem se, že na svém panství vykopu studánky, aby žádný pocestný netrpěl žízní. No, co mlčíte?

Tak je to překvapilo, že nevědí, co by honem řekli. Až

hajný:

- Milostpane, to je od vás zrovna milosrdnej skutek, kolikrát se člověk plahočí s jazykem na vestě, mrákoty ho z žízně chytají...

Ale Trautenberk neměl chuť poslouchat hajného tirády, všechny vyhnal, že se musí pořádně vyspat na tu zítřejší práci.

Ráno, nemohl dospat, i snídani odbyl a s pusou ještě plnou poroučel: - Kubo, hajnej, vemte motyky a krumpáče a začneme támhle na stráni.

Anče odnášela nádobí, ale tohle jí zarazilo.

- Tam přeci studánka je, sám jste z ní pil...

Zatracená Anče, vzteká se Trautenberk, všechno musí slyšet, do všeho strká nos.

- Dneska je, zejtra bejt nemusí, přijdou sucha..., vymýšlí si honem Trautenberk.

- Milostpane, tahle studánka nevyschla, co lidi pamatujou. A ponikelská bába...

- Co je mně do poniklelský báby, krucajselement! Hleď si kuchyně a nepleť se do mejch věcí.

Anče se urazila a zavřela se v kuchyni.

- Ať mně kamna do smrti neohřejí, jestli v tom není nějaké Trautenberkovo prevítstvo.

I Kuba začíná čout nekalotu a rád by se z toho vykroutil.

- To není jen tak - vykopat studánku, to se musí najít pramen...

Než ho Trautenberk okřikne, aby se nestaral, že on má všechno vymyšleno, začne mu vysvětlovat hajný a horlivostí se může přetrhnout:

- To se rozumí, že studánka nemůže být bez pramene, ale to je snadná pomoc. To se vezme vrbovej proutek, opatrně se s ním jde, a jak je někde pod zemí pramínek, proutek šups - zamíří akorát na to místo.

- Sám od sebe? diví se Trautenberk.

- Není to zas nějaká tvá vymyšlenost?

Ale hajný, že ne, kdepak vymyšlenost, on sám se to naučil od nebožtíka táty, ten byl - dej mu pámbu věčnou slávu - vyhlášeněj proutkař, ten by našel vodu i na Sněžce.

- Leda by tam napšelo, ušklíbne se Kuba, ale

Trautenberk nechce nic slyšet, koukejte nařezat proutky a jde se.

- Ale to se musí časně ráno, namátá hajný, - to mají prameny největší sílu...

Ale Trautenberk - jaképak odklady, když někde pramen je, najdeš ho i o polednách, jestli to teda umíš. Ted' jděte, Anče ať nachystá svačinu.

Anče, jak jí ještě držela zlost, se zeptala, jestli to má být na trakař nebo rovnou fůra, a Kuba jak se mu to zamlouvalo čím dál míň, vyjel na hajného:

- Že jste radši o těch proutkách nemlčel, já mohl jít síct otavu.

- Co nemlčel, brání se hajný,

- vždyť je to pravda.

- Pravda, nepravda, přidá se Anče ke Kubovi,

- já povídám, že je v tom Trautenberkova proradnost.

Marně hajný vede svou, že to je pro dobro pocestného lidu, že budou všichni milostpánovi blahořečit...

To už ze dvora huláká Trautenberk, čeládka líná, kde jste, kdo má na vás čekat do soudného dne.

Došli na louku, hajný si cestou uřízl vrbový proutek, ona to byla spíš taková vidlice, Trautenberk se usadil na mez a teď to začalo. Hajný vzal vrbovou vidlici do obou rukou, šel pomalu loukou vzhůru..., a najednou se ta vidlice sklonila oběma špičkami k zemi, jako by ji táhla neviditelná ruka.

- Milostpane, to je síla to bude pramen na studnu...

Trautenberk vyskočil.

- Motyku, krumpáč a kopat. A pěkně rovnou na dvůr.

- Na dvůr? vykřikli na rázhajný a Kuba.

- Na dvůr. Strouha odvede pramen do mé studny a budu mít vodu jako malvaz.

- Ale milostpane, hajný se div nerozpláče,

- vždyť vemete vodu týhle studánce a kdoví kolika ještě.

- No a co! Pramen je na mém, voda patří mně.

Tak kopali. Kuba vztekle a hajný jako když si kope hrob. Trautenberk se usadil na mezi, v jedné ruce králičí stehno, v druhé, láhev vína a za každým klůtem: dělat! dělat! A jak mu po každém napití přibývalo hlasu, zaslechla to hulákání Krakonošova sojka. Zaslechla, přilítla, všechno důkladně obhlídla a frrr, rovnou ke Krakonošovi. Našla ho u skály, odhraboval kamennou drť, aby měly pramínky měkkou kolíbkou a pěkně se jim teklo do světa. Ani věřit nechtěl, když mu sojka líčila, co viděla. Vzal hůl přiložil ji tenkým koncem k oku - a opravdu, sojka nelhala.

Kuba s hajným kopou strouhu a Trautenberk je z

meze pohání.

Krakonoš zahromoval, až se skála roztřásla a ozvěna to hromování roznášela po celých horách.

Anče vyběhla ze stavení - co je to za divnou bouřku, když nikde ani mráčku, a zůstala jako sloup. Kuba s hajným právě dokopávali strouhu ke studni a už teče voda, divoce a prudce jako o povodni.

- A budu mít vodu jakou nemá nikdo! vykřikuje Trautenberk a natřásá se na dvoře jako kohout na hnojišti.

A voda teče čím dál víc, už je jí plná studna, už se rozlévá po dvoře, už sahá ke dveřím. Ke všemu nebe zčernalo, zaklikatily se na něm blesky, zahřmělo ze všech stran a spustil se lijavec, jako by se otevřela všechna nebeská stavidla. Voda už sahá

Trautenberkovi pokolena, proud mu podráží nohy a Trautenberk křičí, ječí, rukama mává, aby se aspoň něčeho chytil. Marně.

A tu uprostřed dvora stojí Krakonoš v celé své krakonošovské velikosti. Vodu má sotva po kotníky, hlavu u komína, z očí mu srší blesky, z hlasu hněv.

- Tak co, Trautenberku, už máš dost vody?
- Pomoc, sousede, nešnechávej mě tu, vždyť se utopím...

A jak se sápe po Krakonošově ruce, nohy mu uklouzly a Trautenberk padl do vody jak široký tak dlouhý, ani křiknout nestačil, už polyká andělíčky.

- To víš, že tě nenechám, kdopak by napravil škodu? zasmál se Krakonoš, ale znělo to spíš jako výhrůžka. Mávl holí a rázem přestalo pršet, mávl podruhé, voda z dvora zmizela, mávl potřetí a přetáhl Trautenberka jaksepatří přes záda. - To aby sis pamatoval, že voda v mých horách patří všem jako slunce a povětrí. Teď běž, zahrabej strouhu, ať po ní nezůstane ani památka.

Slunce už se kutálelo do peřin a Trautenberk pořád ještě zasypával strouhu a pěchoval drny. Z okna ho chvílemi pozorovali Anče, Kuba a hajný.

- Víte, že mi ho je skoro líto? nevydržel to hajný. - Co kdybych mu šel pomoci?
- Jen to zkuste a Krakonoš vás přetáhne taky, řekl Kuba. Ruce ho pálily od zbytečného kopání, tak ať milostpán pozná, zač je toho loket. - Dobře mu tak,

aspoň mu zajde chuť na darebnosti. -

- Kubíčku, jak tě mám ráda, tak jsi Kuba, copak nevíš, že Trautenberk nedá pokoj, i když ho Krakonoš pokaždé klepne přes prsty a třeba i přes záda? Nechte ho být, on už jinej nebude, a pojdte ke stolu. Dneska vám bude chutnat určitě víc, než milostpánovi, řekla Anče, nalila do mísy kyselo a vysypala na stůl hrnec brambor.

Měla pravdu. Ten večer nebylo Trautenberkovi do jídla. Záda ho bolela, ruce samý mozol a - divná věc, ještě dlouho po tom, když šel přes tu louku, mozoly ho bolely, třebaže se už dávno zahojily. Možná to zařídil Krakonoš, aby Trautenberk tak rychle nezapoměl.

19. Jak se chtěl Trauteberk pomstít Krakonošovi.

Věděl to každý a věděl to i Trautenberk, že mezi senosečí a žněmi si dělá Krakonoš vejražní den: navštívit sousedy, poobhlídnout jejich hospodářství, on se jeden od druhého může lecčemu přiučit... Pro našince by to byl výlet na týden, ale Krakonoš - co

krok, to jeden vršek, a měl tu maršrútu pěkně rozdělenou: zrána Jizerské hory, před obědem Lužické, na odpoledne Orlické a k večeru je doma. Však každý pořádný hospodář nocuje pod svou střechou.

Ukrojil si půl bochníku chleba, přidal šrůtek uzeného, nacpal fajfku a mohl vyrazit. Ještě se rozloučil se sojkou: - Tak to tady pěkně opatruj, ať nemám o vejražním dnu starosti.

Sojka mu popřála šťastnou cestu a dobrý pořízení, a než se slunce vykulilo z červánků, měl Krakonoš za sebou pěkných pár vršků, údolí nepočítaje.

Té noci se Trautenberkovi zdálo, že ho pozval štěpanický baron ke slavné tabuli. Jen se prohýbala: na zlatých mísách devatero pečení, na stříbrných buchty, koláče, a perníky, v jednom džbánu víno jako krev, v druhém jako jantar..., už už si chce připít s panem baronem na zdraví a dobré sousedství, když tu najednou hlomoz a dunění, jako kdyby se blížilo tisíc kanónů a střílelo ostopryč.

- Pomóc! vykřikl Trautenberk, probudil se, a kouká -

tabule nikde, baron nikde, jenom to dunění nepřestává, okna drnčí, hrníčky v kredenci poskakují a obraz milostdědečka se houpe na stěně jako hodinový perpetlík.

Trautenberk se hrabe z peřin, a jak je napůl nevbuzený, napůl rozespalý, shodí džbán se šípkovým vínem, které mu Kuba staví na truhlu u hlav postele, dílem na dobrý spaní, dílem kdyby měl milostpán v noci žízeň.

- Himmlaudóndonrvetrkrucajselement! sakruje Trautenberk, protože šlápl jednou bosou nohou do vína a druhou na střep.

- Anče, Kubo, hajnej!

Přiběhli a koukají. - Milostpane, vy jste měl zlej sen, lituje Anče Trautenberka a trochu i sebe, to zas bude uklízení, a včera drhla podlahu...

- Sen jsem měl krásnej, ale to zemětřesení mě probudilo, zlost popadá Trautenberka při pomyšlení, jak se v tom snu mohl krásně pomět.

- Kdepak zemětřesení, s uctivým dovolením, milostpane, mává hajný oběma rukama, jako by

**chtěl odehnat Trautenberkův nesprávný výklad . -
Krakonoš jde na vejlet, on má vždycky touhle dobou
vejražní den.**

Na to se musel Trautenberk posadit.

**- Tak Krakonoš si vejletuje a já mám z toho mít
škodu...Co stojíte? Oblíkat a snídani!**

**- Takhle brzo? diví se Anče - vždyť jsem sotva
zatopila... Jindy ráčíte vstávat k polednímu...**

**- Jindy je jindy, dnes je dnes, tak sebou koukej hodit!
Nevyspat se a ještě o hladu,
himlaudónkrucajselement! a nic mu nešlo pod nos.**

**Kuba držel kabát jako chomout, boty se dost
neblejskaly, límec škrtil... Pozdrav pánbu, pomyslela
si Anče, když nesla Trautenberkovi snídani, kozí
mléko a sýr, s tímhle mě určitě požene.**

Ale nehnal.

**Usedl ke stolu jako k baronský tabuli a usmíval se
najednou jak měsíček v ouplňku. (On je Trautenberk
někdy jako dubnový počasí.) Než se Anče stačila
omluvit, že tak nahonem nic jinýho nestihla,
Trautenberk už hlaholil:**

- Kozí mlíko a čerstvý povětrí je nejlepší medicína.

Mlíko by bylo a na čerstvý povětrí si vyšlápnu. Když může Krakonoš chodit po vejletech, co bych nemohl já!

Koukají a čekají, co z toho zas bude. Ale nebylo. Kubu poslal pro uzený a lahvičku bylinky, hajnému poručil prohlédnout flintu - pro paždý případ. Narazil si klobouk s jezevčí štětkou a že teda jde.

- A máme vás čekat k obědu nebo až k večeři? stará se Anče.

- Až přijdu, tak tady budu, ale uvař něco extrovního, dneska mně bude zvlášť chutnat!

- To jsem blázen, vrtí Kuba hlavou, - před chvilkou byl samej sakrament a zničeho nic jako milius...

- A co to mlíko? Já čekala, že mi je hodí na hlavu, a on: kozí mlíko - nejlepší medicína...

- Je taky divný, že jde sám, jindy mu já nosím flintu, Kuba svačinu...

- Já vám říkám, že za tím vejletem něco bude a že to nebude nic kalýho, na to bych vzala jed.

Ale ve snu by ji nenpadlo, co napadlo Trautenberka při tom strojení, a proč se drápe do hor v tom vedru,

s flintou na zádech, s uzlem jídla v jedné ruce, tlustý provaz v druhé. Rázuje jako mladík a dočkat se nemůže, jak se Krakonošovi pomstí za to probuzení.

Dobře věděl, kde má Krakonoš svoje hospodářství: sklepy ve Vlčích jámách, sýpky v Obřím dole, ale to nejhlavnější je v Kotli. Tam v jeskyních, za železným zámkem a kamennou závorou chrupou na palandách mrazy, cinkají kroupy, popiskují větry z dřímoty a ve spánku se převaluje mlha. Jen deště spí tak na půl oka, však musejí i v létě co chvíli sloužit, někdy i celé týdny.

Trautenberk došel na okraj Kotle, trochu se mu zatočila z hloubky hlava a musel a musel si sednout aby se posilnil. Pak omotal konopný provaz kolem nejsilnější břízy a opatrně, krok co krok, se spouštěl do Kotle.

Tou dobou se vydala sojka na první obhlídku. Letí, ani moc nízko, ani moc vysoko, zrovna tak akorát, aby jí nic neuteklo.

Všechno je jak má být. Zajíci se vracejí z ranního pasení, koroptve a křepelky vyvádějí drobotinu na procházku, ptáci učí mladé létat, kleče se vyhřívají na sluníčku. Ještěrky a hadi mají ještě půlnoc, sem tam se mezi křovím mihne kolčava a veverky piští na smrkových houpačkách. Ale co ta bříza na kraji Kotle? Ještě včera stála rovně jako proutek a teď je ohnutá, jako by hledala na dně Kotle poklad. Že by jí ohnul vítr? Ale už tejden nezafoukalo...

Sojka se spustila bříze do koruny, kouká - a musí se klovnout, jestli se jí to nezdá. Kdepak vítr! Provaz břízu ohýbá a táhne, div ji ze země nevyrve. Který nemrcouch... Vtom provaz povolil a bříza se narovnal tak prudce, že to sojku vymrštilo, jako by ji z praku vystřelil. Rychle se vzpamatovala a zakroužila nad Kotlem. A co nevidí: provaz visí od břízy až na dno jako obrovská žížala, a v Kotli - jestlipak jsem si to nemyslela: Trautenberk. Sedí na kameni, láduje se masem a zapíjí bylinkou. Ale co tam dělá? Přece by nelezl do Kotle, aby tam jenom svačil...

Propána! sojka div nevykřikla. Že on si ten darebák uemanul na Krakonošovo hospodářství? Ale co teď?

Krakonoš už je kdovíkde, a nechat bez dozoru to tady nechat nejde....

Nebyla by to sojka, kdyby si ve všem nevěděla rady. Sletěla k potoku, co teče do Jizery, a poprosila, aby poslal Krakonošovi rychlé vzkázání, že mu Trautenberk vlezl do Kotle, ať se honem vrátí. Najde ho nejspíš u první jizerský tůně. Jen to dořekla, vyrazila po potoce vlna jako splašený potápník, jen se jí bílý hřebínek třepal.

**- Žádný strach, zabublal potok,
- bude tam coby dup.**

Sojka zaštěbetala - nastotísíkrát děkuju, a potok - rádo se stalo, aspoň Krakonošovi oplatím, jak se o mě stará. A byl by jí začal vykládat, jak mu Krakonoš každé jaro pomůže od kmenů a kamenů, které do něho nahází vichřice a navalí povodeň, na rybí potěr taky dohlídne, ale sojka řekla - nezlob se, pospíchám, kdoví, co se tam děje, stavím se jindy.

- Tak leť a přijď pobejt, pleskl jí potok vlnou na pozdrav, ale to už sojka neslyšela, letěla rovnou k bříze a usadila se na nejvyšší větev. Viděla odtud všechno jako na dlani.

Trautenberk dojedl, dopil, taky si trochu odpočal, a hned mu stoupla kuráž.

- No pane sousede, já ti to tvé hospodářství srovnám , že tě přejde na vejlety všechna chuť.

Dal se do práce. Ustřelil zámek u prvních vrat, odtáhl závoru a pustil vítr.

- To máš za časný probuzení!

Ustřelil zámek u druhých vrat, odtáhl závoru, vysypaly se kroupy.

- To za psí počasí!

A ustřelil zámek u třetích vrat, odtáhl závoru, vyvalila se mlha, hustá jak smetana, že je v ní sotva vlastní slovo slyšet.

- tohle za to, že držíš s čeládkou proti mně! Usadil se na kámen a škodolibě pozoroval, jak vítr nabírá kroupy plnými hrstěmi a rozhazuje na všechny strany. Jen mlha ho studila a taky se mu v ní ztratil provaz..., no, on jí vítr rozfouá.

U jizerské tůně si dopřává Krakonoš prvního odpočinku. Den je jako malovaný, fajfka chutná a vůbec je krásně na světě. A tu, jako by do tůňky zajel

**úhoř, hladina se rozčeřila a už na ní vyskakuje vlna-
poselačka a vyřizuje to rychlé vzkázání.**

- Trautenberk a do Kotle? Diví se Krakonoš,

- Nespletlas to?

**- Co mi uložili, to jsem vyřídila, hodila vlnka uraženě
bílým hřebínkem,**

**- jestli si to vymysleli, za to já nemůžu. A zajela do
rákosí trochu si odpočinout.**

**- Nic ve zlým a děkuju pěkně, zavolal za ní Krakonoš a
už rychtuje hůl tenkým koncem k oku, aby se
podíval, co je pravdy, na tom podivném vzkázání.
Natočí hůl ke Kotli, kouká, ale vidí jen mlhu jako
smetanu.**

**- Že on mi Trautenberk dělá paseku v mém
hospodářství...**

**Jedním skokem je Krakonoš na nejvyšším kopci a už
nepotřebuje ani hůl, aby věděl, co se stalo. Nad
Kotlem je hotová čina. Vítr rozhazuje kroupy, honí
mlhu po stráni... Ještěže ten mizera nepustil
chumelenici, to by bylo po úrodě, oddechne si
Krakonoš. Ale ono stačí i těch pár krup.**

- Tak tohle ti Trautenberku osladím, že do smrti

nešlápneš do mýho revíru.

Krakonoš třikrát silně hvízdal, a teď to teprve začalo. Vítr začal shazovat mlhu ze strání do Kotle, kroupy se sypaly jako když pytel obrátí, než Trautenberk nadál, měl jich po kotníky, záblo ho od nich, skrz mlhu si na špičku nosu neviděl a ke všemu mu vítr rval uši.

- Pomóc, pomóc, Kubo, hajnej!

Nic, jen vítr se po něm pitvoří: - óc - éj...

Vzpoměl si na pušku, třeba někdo uslyší výstřel, ale kde je pušce konec v té mlhové kaši, možná že už leží pod ledovou peřinou, jako bude ležet on, pán z Trautenberka, a nikdo ho nenajde v tom hlubokém hrobě, nikdo za něj slzičku neuroní. Trautenberk se tak sám nad sebou rozlítostnil, že se až rozbřečel. - Krakonoši, sousede, přece mě tu nenecháš, přece si nevezmeš na svědomí takovej hřích..., vždyť je to nespravedlnost...

Krakonoš ho dobře slyší, Sedí na Zlatém návrší, a pod ním v Kotli jako by se vařila krupičná kaše. To vítr fouká do mlhy hned zespoda, hned svrchu aby se jí

nechtělo zalézt do jeskyně, natáhnout se na zem a spát. Ona je mlha v létě líná - a mrzutá...

Samotného by ho to nebavilo a s kroupama není žádná hra, jsou moc těžké a všechno od nich zebe. Ale stejně by rád věděl, jestli má Trautenberka, tu hromádku neštěstí, profoukat nebo přikrýt mlhovou peřinou...

- Ale co řekne Krakonoš, rozhodl se vítr, - však Trautenberk nezmrzne, má sádla jak zajíc na tři zimy. Zatím tu trochu uklidím, Krakonoš nemá rád nepořádek. A fjí a fjú, smetal rozházené kroupy do Kotle, kroupy padaly na Trautenberka a Trautenberk si řekl:

- To je konec, zapadnu, zmrznu, sbohem světe.

Chvíli předtím, než se tohle stalo, spravovali doma Kuba s hajným vrata. Zrovna se chystali vyměnit čepy, když se najednou šedivě zatmělo, zahvízdal vítr a zarachotilo, jako by se někde sypaly kroupy.

- Mankote! vyjekla Anče, která šla zrovna z chlívka s posledním dojením a vítr jí vyrval dížku z ruky. Copak o dížku, ale Kubovi vzal vítr čepici a hajného porazil i s půlkou vrat.

Kuba popadl Anče a honem pod přístřešek, vytáhl hajného zpod vrat a všichni jen koukají, jak se ten svět zbláznil. Vítr žene mlhu do stavení ke kůlně, na dvůr se sypou kroupy a ze všech stran to hřmí, hvízdá a rachotí...

- To zas Krakonoš poslal psí počasí! lamentuje hajný. A zrovna přede žněma...

- Proč by posílal, vždyť je dneska na vejletě, snaží se Kuba překřičet ten rámus.

- Milostpán! zhrozila se Anče.

- Co milostpán?

- Vždyť on si vyšel jen tak, nalehko, ještě aby nám v tý čině zabloudil a zmrzl...

Kubovi se dvakrát nechce, ale Anče už snáší teplé kazajky, boty a šály, a... :

- Hajnej, vemte flaštičku bylinky, to je na prochladnutí nejlepší medicína. Kubo skoč pro pánův kožich, bude se mu hodit.

Vyběhli ze dvora, přeběhli humna a najednou - ticho. Vítr zmlkl, mlha zmizela, po kroupách ani potuchy a

nebe modrojasné jako ty poměňky u potoka. A v tom tichu je najednou slyšet slabounké, tenounké pomóóóc...

- Milostpán, vydechne Anče,
- poznám ho po hlase...

Kuba s hajným neslyšeli nic, tak usoudili, to že asi vítr, anebo Anče, slyší trávu růst. Ale už i oni slyší:

- Anče, Kubo, hajnej, lidi...,a je to tak úpěnlivé, že v nich až krev stydne.

- Na mou duši, je to milostpán, hlesne hajný .

- Šlo to odněkud shora, míní Kuba.

- Mně to připadalo spíš jako ze sklepa, na to Anče.

- Já bych řek, že máte pravdu oba, rozsoudil je hajný.

- To seshora je jako od Zlatého návrší a ze sklepa jako z Kotle. A protože Kotel je pod Zlatým návrším, vychází mně, že milostpán asi spad do Kotle.

- No hajnej, na to bych nepřišel, řekl uznale Kuba.

- Mankote, jestli spad do Kotle, tak v něm není jedna kost celá, děsila se Anče, - vždyť on je možná v posledním tažení...

Rozběhli se tím směrem a běželi jako o život.

- Snad nehledáte milostpána? směje se na ně ze Zlatého návrší Krakonoš a už je u nich.

- To bych vám moh poradit, koukněte se do Kotle...
 - Já to říkala, křižuje se Anče,
 - on tam spad a už je mrtvej.
 - Mrtvej není, a že by tam spad...
- Aničko, nejdřív koukej a pak mluv.

Anče zčervenala jak růžička, jak se zastyděla, ale musela přiznat, že v tomhle punktu má Krakonoš pravdu pravdoucí, a taky si umínila, že se bude jeho rady řídit. Doběhli na kraj Kotle a Kuba si dvakrát protře oči, jak jim nevěří:

- Provaz! Co já se ho nahledal...

A v tom se ozve ze dna Kotle slabounké pomóóóc, jako když komár piští z posledního.

- Co koukáš, lez křikne Anče na Kubu.

- Dolů? zděsí se Kuba.

- Ne, na Sněžku! odsekne Anče. Jestli ji může něco dopálit, tak Kubova nedovtipnost.

- Když tam uměl slézt, ať taky vyleze! přišel Krakonoš Kubovi na pomoc. Nakloní se nad Kotel:

- No, Trautenberku, jak se ti líbí v mém hospodářství?

- Já... já jsem sem spadl, kníká Trautenberk, skoro

mu rozumět není, jen drkotá zubama. Kampak na Krakonoše s vejmluvou,

- A co ten provaz? Nelži, nebo odtamtud živý nevyjdeš!

A Trautenberk slibuje, že řekne pravdu pravdoucí, jen ať mu pomůžou. A už je napůl zmrzlej a napůl nebožtík.

Vzali za provaz, vytáhli toho napůl zmrzlýho nebožtíka a hajný mu hned přistrkoval lahvinku bylinky,

- Klútněte si, milostpane, to zahřeje i mrtvého.

Klútl si, zahřál se, ale radši by se neviděl.

Má se teď Krakonošovi zpovídat - a před čeládkou...

Nic naplat:

- Sousedě, já to tak nemyslel..., leze to z něho jak z chlupatý deky.

- Jen se nevykrucuj, chtěls mi zkazit vejlet, nato Krakonoš.

- Ted' přemejšlej, čí vejlet byl zkaženější. Škodu na těch zámcích napravíš a to ti povídám

- ještě jednou se jen loktem otřeš o mé hospodářství, zmrzneš i kdyby to bylo o žnících.

Krakonoš poslal jedním hvizdem vítr, mlhu a kroupy do jeskyní, však mají ještě hezkou chvíli čas, a šel se pořádně vyspat na zejtřejší vejlet, ten už mu Trautenberk nezkazí.

Nemůže, i kdyby chtěl. Leží v posteli, na sobě duchnu a ovčí kožich, drkotá zubama, potí se a ani nesakruje.

Ona zlomyslnost nejenže se nevyplácí, ona se každému namockrát vrátí.

20. Jak Trautenberk prodával vodu.

Bylo sucho, jaké na horách nikdo nepamatoval.

Jenom ty největší a nejstarší smrky o něm slýchaly, když ještě byly malá semínka v šiřkových kolíbkách. Pramínky vyschly, prameny se scvrkly na nitky a vody v potoce bylo sotva na prst. Lidé chodili jako mátohy a zvířata hledala kousek stínu, větší ryby ležely bez hnutí na dně tůněk, i ten potěr sebou přestal mrskat a provádět všelijaká alotria.

A slunce žhnulo, jako kovářská výheň, jako by chtělo spálit zemi na troud.

Na dvoře pumpuje Kuba ze všech sil, pot z něho leje, košili by moh ždímat, ale do vědra teče čím dál tenčí pramínek, pak už jen kape a pak už nic.

- Kdyby aspoň sprchlo, myslí si Anče nad poloprázdným vědrem. Ale na obloze ani mráčku. U otevřeného okna sedí Trautenberk a hajný mu mává kolem hlavy borovou větví. Jenže to moc nepomáhá, leda tak na odhánění much, kdyby se jim v tom vedru chtělo létat.

- Co to děláš? utrhne se na hajného Trautenberk, když mu na hlavu začne padat borové jehličí.

- Račte odpustit, milostpane, to je hrůza, to jsem jaktěživ neviděl, aby čerstvá větev za dopoledne

uschla. Hotový boží dopuštění.

- Nech si ty řeči a nalej mi vodu do škopku, poroučí Trautenberk, - aspoň si svlažím nohy.

Jenže ve vědru už není ani kapka, a když Trautenberk křikne z okna, ať si s tou vodou pospíší, Anče jen krčí rameny.

- Budete se muset obejít bez ní, milostpane, nemám ani na vaření.

- Donrvetrkrucajselement, vzteká se Trautenberk .

- Co mně je do tvýho vaření?

Seberte vědra a marš k potoku!

- Slyšels to? Stěžuje si Anče Kubovi.

- Do MÝHO vaření! Jako bych nevyvářela nejvíc pro něj... Ale Kuba, že to je tím horkem, ať si toho nevšímá, a spěchá k potoku, aby zas nebyl kravál.

Zato Trautenberk - horko, nehorko - si všímá všeho.

A tak vidí, že pod pumpou v kamenném dolíku zůstalo trochu vody, loužička jako dětská dlaň. A k té loužičce sletěl zpod střechy vrabec, takové tintítko hubené, zmožené, sotva ho křídla nesou.

- Kšá! Kšá! Jedeš, potvoro! huláká Trautenberk, ale vrabec neslyší, jen pije a pije.

- Já tady žízni div neleknu a on si bude dávat! Hajnej, flintu!

Ani nemířil a prásk. Vrabec nic, vypíjí poslední kapky a Trautenberka může vzít čert. Prásk! Prásk!

Anče vybíhá z kuchyně:

- Co je to za kanonádu, vždyť skáčou hrnce na plotně...

- Vyžeň ho! Zažeň ho! Co má co pít mou vodu z mé studně soptí Trautenberk a je mu z toho vzteku čím dál větší horko.

Ted' teprve Anči svitne a koukna na Trautenberka, že by tím pohledem zapálila stodolu.

- No jestli vám jde, milostpane, o těch pár kapek, tak se s tím vyháněním račte obtěžovat sám!

Jen za ní dveře prásknou. A Trautenberk si vyleje vztek na Kubovi, který se vleče s plným vědrem přes dvůr.

- Tos byl pro ten krapet až v Jizeře?

- Potok je skoro vyschlý, musel jsem nabírat rukama, brání se Kuba, ale Trautenberk už:

- dělej, dělej! a slastně vzdychne, když mu voda krásně ochladí nohy. Kuba je rád, že se to všechno obešlo bez velkého křiku, a začne, třebaže se ho Trautenberk na nic neptá:

- To je hrůza, jestli do tejdna nesprchne, lidi budou vodu platit zlatem.

Jak Trautenberkslyší o zlatě, jako když nasadí koni ostruhu. Zlato za vodu, panečku to by bylo, jen

šikovně vymyslet, jak.

- Tráva je na troud, obilí praská...,rozumuje dál Kuba, ale Trautenberk se na něj zle oboří, protože ho ruší v přemýšlení.

- Nech si ty svý vejklady, to vím taky, že je sucho. Jděte s hajným pro vodu, ale ne ať vám to trvá do vánoc.

Rozložil se pohodlně v křesle, nohama šplouchal ve škopíčku a přemýšlel, až ho hlava brněla. Nebyl by to ani Trautenberk, kdyby si zčerstva nevymyslel to největší darebáctví. A tak, když Kuba s hajným celí uřícení přivlekli plná vědra, nechal zavolat Anči a pronesl k nim řeč.

- Když je zle, musejí lidi držet při sobě. Proto jsem se rozhodl postavit na svém panství hráz, aby nikdo neměl nouzi o vodu, aby ryby nelekly a lesní zvěř se mohla napít po libosti.

Poslouchají, oči vykulují a Anče si utírá slzu: -

Milostpane, přinesu vám studenou smetanu, když si tak mutýrujete hlavu skrze lidský dobro.

Vyběhla a v cukru letu je zpátky s hrnkem smetany -

zrovna chladí od pohledu. Trautenberk se zhluboka napil a zatvářil se, jako by chystal armády do velké bitvy.

- Kubo, hajnej: nakácíte duby a doušky, naděláte sloupky a trámy. Anče: doběhneš ke Krakonošovi, že se dávám uctivě poroučet, jestli by nám neshodil pár kamenů. Já zatím nakreslím, jak má hráz vypadat. A teď jděte!

Anče ještě přinesla Trautenberkovi mísu čerstvých lívanců, aby při tom vymejšlení nevyhládl, Kubovi a hajnému dala chleba s tvarohem a džbánek podmáslí, natáhla sváteční jupku a spěchala ke Krakonošovi. Jen aby ho našla...

Čím vejš ji vede cestička, tím větší spoušť. Tráva je spálená, zem rozpukaná, z kamenů sálá jako z pece a nebe jeden modrojas.

Krakonoš si právě chystal vrbové proutky, kterými se hledají podzemní prameny, však už si dělá starost o zvěř, pomalu nemá, kde se napít.

- Dobrý odpoledne vinšuju, jemnostpane Krakonoši.

Krakonoš vidí, jak je Anče udejchaná, jak jí pot teče stružkama po tvářích, a diví se, kamže s tím hurtem v takovém vedru...

- Mám vám vyřídit něco moc důležitýho.

- To abychom si na to sedli, řekne Krakonoš a zapálí si na tu důležitost, fajfku.

- Jemnostpane Krakonoši, začíná Anče zeširoka, - povídal náš milostpán, že když je lidem zle, mají držet při sobě.

Krakonoš kroutí hlavou: takováhle moudra, že by říkal Trautenberk?

- A tak se rozhod, pokračuje Anče,

- jako náš milostpán, že postaví hráz, aby nikdo neměl nouzi o vodu. A moc vás prosí, kdybyste byl tý lásky a dobroty a poslal dolů pár kamenů, aby se nám ta hráz rychleji stavěla.

- A ty tomu, Aničko, věříš? řekne za hodnou chvíli.

- Jemnostpane Krakonoši, ono se říká: když pámbu dopustí, i motyka spustí...

A když teda pámbu dopustil sucho, spustil i milostpán jinou.

Krakonoš sice neví, co se za tou Trautenberkovou

oučinností skrejvá, ale fajfku by dal za to, že nic kalýho. Jenže - co by Anči kazil naději, však sama pozná... Vstane, pěkně se usměje a sáhne po holi: - O nějaký ten kámen horám neubude... Děkuju za vyřízení! A že posílám najnému a Kubovi trochu bylinky, pro sílu i pro košt.

Podá Anči lahvičku, mávne holí a už je slyšet rachot a hřmot, už se valí kameny, a když se Anče ohlédne, aby poděkovala, Krakonoš je ten tam.

U potoka se mezitím činí Kuba s hajným. Kuba přisekává trámy, hajný sloupky a kůly, když najednou uslyší hřmění. - Kubo, že bude bouřka!

Kdepak bouřka. K potoku se kutálejí kameny, jeden jako druhý, ohlazené, přibroušené, aby k sobě pasovaly, a - div se světe! - rovnají se přes potok do řad, dole největší, na ně menší a menší.

Kuba s hajným koukají jako tumpachoví. A už je tu Anče:

- To se to kouká, když za nás druhý dělá. Obrátí se k horám a zavolá, co má síly:

- Děkujeme! Kuba i hajný se kní přidají a ozvěna to

pěkné slovo roznáší po horách.

- A tuhle, vzpomene si Anče,

- vám Krakonoš posílá lahvičku bylinky, aby vám šla práce od ruky. Jenže nevím, jaká, když za vás Krakonoš všechno udělal.

- Jen si nemysli, mračí se Kuba,

- tady je práce nejmíň do večera.

- Tak, tak, přikyvuje hajný,

- uděláme přes hráz lávku, aby sis o kameny nerozpíchala nohy.

- Však je nemám z panskýho těsta, abych musela mít, kam šlápnu, na dva prsty koberec, skoro se zlobí Anče.

- To je vůně, zažehnává hádku hajný a honem si lokne Krakonošova elixíru,

- a ta sí-la...

- Ukažte hajnej, abyste tu práci nechtěl potrhat sám, sáhne Kuba po bylince, a jen si klútne, oči mu zaslzí. -

To by porazilo medvěda! Jo, kdyby náš milostpán byl zpoloviny tak uznalej jako Krakonoš. Ale on: kalýho slova pro člověka nemá, práce chce za deset, a každý sousto stokrát vyčte.

Anče míní, že se snad přejinačí. Jenže Kuba nevěří

ničemu, dokud to nevidí.

- Kdo ví co s tím obmejšlí. Ty jeho řečičky

- jako by to ani nebyl Trautenberk. No nic, musíme dělat.

Ještě se spravedlivě podělí s hajným o poslední klút a pak už jim práce pod rukama jen hraje. Anče zatím spěchá k Trautenberkovi, aby mu oznámila tu radostnou zvěst.

- Milostpane, Krakonoš poslal kamení na celou hráz - a oni se vám samy složily na sebe... Hráz je hotová! Na mou duši, Krakonoše do zlata zasadit je málo...

Trautenberk vystát nemůže, když někdo někoho chválí. V duchu zavrčí? To se teprve uvidí, kdo bude do toho zlata zasazenej! Nahlas poroučí:

- Zavolej Kubu, ať mi odveze k hrázi křeslo. A ty přines buben.

- Na co buben? žasne Anče.

- Jakpak se lidi dozvědí, že se bude pro... - málem se podřekl,

- že je tu nachystaná voda? Tohle je vážná věc, tu musí vybubnovat úřední osoba.

Anče neví, co dřív. Hned běží pro Kubu, aby naložil křeslo na trakař a odvezl k hrázi, a ještě se stará:
- Dej ho do stínu, aby milostpán nechyt oupal..., hned shání po půdě starý vojenský buben, co s ním mašírovali do turecký vojny...

Konečně je křeslo na místě, pěkně pod olšovým stínem. Jenže Trautenberk ne aby pochválil hráz nebo měl aspoň slovo uznání.

- Kubo zatluč dva kůly, hajnej přibij na ně prkno, Anče hod' na vrch šátek...

Ničemu nerozumějí, ale dělají co milostpán přikazuje.

- A máme stůl jako v hospodě. Hajnej, ty dávej pozor. Obejdeš všechny chalupy a všude vybubnuješ , že se tu prodává voda k pití i k užitku, žejdлік za dva krejcary, soudek za pět. Ať si lidi pospíší, přijde velký sucho.

Tu hajný tiše řekne, bez jediného škobrtnutí:

- To milostpane, já neudělám.

- Cože? zařve Trautenberk.

- To prosím račte odpustit nejde - vydělávat na lidský nouzi.

Tohle Trautenberk nečekal. Že bude Anče chvílku hubáčet a Kuba loupat očima, s tím, počítal, ale že by se mu vzepřel hajnej, ta kůže bojácná , ten z kozy duch?

- Tak já si podle tebe nesmím na svém panství prodávat svou vodu? huláká a pěstí do stolu mlátí.

- Voda patří všem! Anče ze sebe konečně vypraví slovo.

- A moc mě milostpane mrzí, že jsem jen chvílku věřila, že máte taky srdce! Kubo, seber se a jdem. Takovýhlemu bych už ani tu vodu nepodala.

- To je vzpoura! To je rebélie! řve Trautenberk rudý jako krocan. A pak se zlomyslně ušklíbne:

- Stejně nemáte kam, pošlu na vás vojáky!

Tu náhle padne na hladinu hráze obrovský stín. To Krakonoš tu stojí ve vší své hrozivé velikosti.

- Ke mně půjdou, já je ochráním. A pro tebe, hajnej, je v mém revíru práce dost.

Teď už Trautenberk ví, že prohrál. V tom rozčilení ho ani nenapadne, aby zalhal, že to byl žert, zkouška, co

na to řeknou...

Kdepak! Vyhrožuje Krakonošovi, že si bude stěžovat, tohle že jsou jeho poddaní a že to požene k samému císařpánu!

- Jen si stěžuj! A taky si stěžuj, že jsem ti rozbořil hráz...

Krakonoš mávl holí, voda se vzepjala jako divoký kůň, protrhla hráz a bere s sebou všechno:

- stůl, křeslo s Trautenberkem... Ten nemůže leknutím ani křičet, jen mává rukama. Hajný mu chce běžet na pomoc.

- Jen ho nech, v týchle vodě se neutopí a ještě dlouho bude pít lidem krev. Ale vy mu už sloužit nebudete.

Tak se Anče, Kuba a hajný dostali ke Krakonošovi a žilo se jim v chalupě s kouskem pole, loukou pro kozu a zahrádkou pro radost přenáramně.

A Trautenberk? Když neměl, koho by komandoval, zalezl do stavení jako jezevec a pomalu tam obrůstal mechem.

Inu tak: Co kdo zaseje - taky sklídí. To platí do

posledního písmene, a nejen tam, kde na to dohlíží
Krkonoš.

digitalizace a obrázky opatřil:

Lotr Thyronx

Thyronx@seznam.cz

